

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Józsóf-körút 18.

Közírók: Felfelős szerkesztő: Kiadja:
VESZÉ JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Végletek tusája.

Budapest, június 13.

(v.) Élesen kárhoztat a nemzet szabadelvű közvéleménye minden felekezeti tulhajtást, akármelyik oldalról jöjjön is: a katolikus néppártét épp úgy mint azokét, akik a protestantizmus fogadatlán prókatoraiul szerepelnek egy idő óta. Ezt a választ adjuk mi a Rakovszky István mai felszólalására, amelyben az erdélyi református egyházmege idősebb főgondnokának minapi fejtegetéseivel foglalkozott. Nem tudjuk, mi indította a néppárt temperamentumos alelnökét erre a mai fellépésére; de hogy az ügy, amelyet képvisel, nem nyert vele, azt ezennel ki merjük neki adni nyomtatásban. Ha csakugyan elmondta Bánffy Kolozsvárott, hogy „ma még szabadon értekezhetnek a protestánsok egyházuk ügyei felől, adja isten, hogy ezentul is tehessék,“ akkor a főudvarmester óriási izléstelenségét követett el; nem az elsőt s nyilván nem is az utolsót életében. De mi jögon ütközik meg éppen a néppárt ezen az auxézisen? Hiszen a néppárt évek óta ugyanezt a rendszert követi egész politikai működésében. Sajtójának hasábjain, népgyűlésein s a parlamentben bosszantóan unalmas következetességgel azt süvölti egyre, hogy az eretnek kézre jutott kormányzati hatalom egyenesen a végromlására tör a katolikus egyháznak s állhatatosan fosztogatja, kegyetlenül csorbítja a katolicizmus jogait és érdekeit. Hát ez nem ugyanez az izléstelenség? S hát ez vajjon nem ugyanez az igazságtalan tulhajtás? Ha Bánffy azzal mentené okatlan feljajdulását, hogy *szántszándékkal* ment tuzásba, mert a néppárti szélsőséggel szemközt akarta állítani a kálvinista végletet, ez az argumentum nem csökkentené ugyan a de-

liktumát, de mint enyhítő körülmény meg lehetős sulylyal esnék a mérleg serpenyőjébe. Ám mivel mentegetheti a néppárt, hogy a kezdő szerepre ő vállalkozott s hogy nemcsak felállította, hanem évek óta egyre vadabb fanatizmussal hirdeti a maga szélsőségeit?

Kimondjuk nyíltan és határozottan: a Bánffy dikciója ellenében a néppártnak nincsen joga sem a vádló, sem a bíró szerepére. Abban a dikcióban igenis volt óvatos felekezeti bujtogatás. De az a felekezeti bujtogatás, amelyet a néppárt csinál esztendő óta, még csak nem is óvatos, hanem durva és kihívó, sőt úgy viszonylik a protestáns tulhajtásokhoz, mint ok az okozathoz. Vádolni és itélkezni a felekezeti indulatok mesterséges felszítása s politikai célokra való felhasználása ügyében csakis a liberális közvéleménynek van joga. S ezzel a jogával él is elfogulatlanul, de teljes szigorral, akár Rakovszky Istvánnak hívják a terheltet, akár Bánffy Dezsőnek. S mivel tegnap itt elég kemény szó esett a néppárt üzelmeiről, hadd mondjuk ki ma épp olyan őszintén arról a hirhedt kolozsvári dikcióról is a nézétünket. Aki arról beszél, hogy a protestánsok felekezeti életének szabadságát bárminemű veszedelem fenyegeti, az vagy beteg, vagy bűnös. Ha beteg, akkor az üldözési téboly fészkel benne. Ha bűnös, akkor a vallási bujtogatás vétkében marasztalandó el. Mikor a néppárt hangoztat analóg természetű vádakat, a közvélemény mindannyiszor hangsúlyozza, hogy ennek a kiabáló agilis csoportnak nincs joga a magyar katolicizmus nevében beszélnie. Nos, ugyanilyen bitorlással van dolgunk a kolozsvári esetben is. Ki avatta Bánffy Dezsőt a magyar protestantizmus hiteles szószólójává? Alig néhány hete együtt

volt a reformátusok egyetemes konventje s tanácskozásain résztvett báró Bánffy Dezső is. Vajjon kimondta-e a konvent, hogy félti a protestáns autonómiát? Sem ezt, sem ilyesmit nem jelentett ki. Hát vajjon az idősebbik erdélyi főgondnok szót emelt-e az egyetemes konvent színe előtt, hogy közölje véle a lelkeből viharosan kitörő panaszt s nézetére hódítsa hitrokainak sötétségben tévelygő gyülekezetét? Dehogy szólott báró Bánffy Dezső csak egy szót is arról az aggodalmáról. Pedig ha csakugyan igaz, hogy a protestánsok ezentul talán már nem is fognak szabadon gyülekezhetni, akkor talált volna a konventben néhány okos és buzgó hitrokont, akit érdemes is, lehetséges is lett volna kapacitálnia. Hogy több nevet ne említsünk, itt van például Szilágyi Dezső, Tisza Kálmán, Darányi Ignác, Hegedüs Sándor, gróf Tisza István. Elég értelmes emberek mindannyian és egyikük lelkesebb kálvinista a másikánál. Hát mikor ezekkel volt együtt báró Bánffy, akkor hallgatott; nyilván beérte azzal, hogy együtt volt velük s nem akart velük szembe kerülni. Az egyetemes konvent óta alig telt el néhány hét. Joggal kérdezzük hát, mért beszél most ugyanaz a Bánffy, aki akkor hallgatott? Vagy mutassa ki, hogy történt azóta valami, ami jogosultságot ad e feljajdulásának. Vagy pedig ha ezt nem teheti, tőrnie kell azt a vádat, hogy ottthon Kolozsvárott olyant lanszírozott, amivel az egyetemes konvent előtt a protestáns vezérférfiak jelenlétében nem mert előhozakodni.

Az sem szolgál mentségeül a kolozsvári dikciónak, hogy erősen hangsúlyozta a felekezeti mozgalomnak a politikai tértől való távoltartását. A néppárt is ugyanezt mondja, de minden cselekvésével dezavualja tetteit. Ismerjük mi nagyon jól ezeket a fogadkozá-

TÁRCA.

A kis káplár.

— A Budapesti Napló eredeti tároája. —

Írta: Nógrádi László.

Stefancsik Jani, özvegy Stefancsik Andrásnének fia Szregováról igen nagyon búnak hajította fejét, mikoron az őszszel Losonecon besorozták katonának. Gyászba borult özvegy Stefancsik Andrásné is egyre azt hajtogatta, hogy meghal bánatában, míg a fia oda lesz. Özvegy Stefancsik Andrásné megátkozta magát, hogy két fiat nevelt, két olyan tagba szakadt erős gyereket, hogy gyönyörűség volt rájuk nézni. Az egyik nem lett katona, kimenthette az irás, de ime a Jani fiát bizony se imádság, se irás ki nem menthette, besorozták három esztendőre. A falu is siratta Stefancsik Janit, mert bizony büszkeségre volt a faluak, bucsukor, tánc alkalmával Stefancsik Jani vágta ki a falu becsületét, mikor a mulyadi legényekkel veredésbe keveredtek. Egy-maga szokta őket a kosmas-lócéával csak úgy barátságosan esendben tartani. Nem kellett akkor esendős, amikor Stefancsik Jani táncolt.

Aztán siratta még Stefancsik Janit más is, Csóri Verona, a Csóri István uram lánya, a felvégből. Ugy terveztek, hogy az őszszel megülük a lakodalmat, ha Janit be nem veszik katonának. Így, hogy bevették, semmi se lehet a dologból, várni kell három esztendeig, három esztendő nagy idő, nagy idő különösen az olyanoknak, akik úgy szeretik egymást, mint Stefancsik Jani meg Csóri Verona.

— Jaj beborult szegény Stefancsik Janinak — jaj szegény Csóri Veronának, de mindnyájan megérezzük, hogy Jani katona, mondogatták a falubeliek.

— Mert nem lehet az, lelkeim, mondja Zaráné, hogy három esztendőt kibírjon. Ha a testivel nem bírnak, elvesztik a lelkét. Él kell pusztulni a szegény katonának.

S nyomban megeredt ennek is, annak is a nyelve, szörnyű példákat hoztak fel.

— Hőreség Gyuri is elment, elvitték, haza se gyött, példalózik Piponyáné, addig zárogatták be, míg megunta szegény Hőreség Gyuri és el-emészette magát. Vérrel írta meg a börtöne falára, hogy jaj annak, akit katonának visznek.

Egy másik váltig erősítette, hogy irásban, képen látta, mi a katonasor. Háboruba viszik s úgy ölik rakásra, akár a csirkét vendégszékor.

Ilyenfajta beszédek jártak szájrul szájra a faluban és Stefancsik Jani annál szomorubb lett, minél közelebb jött az elválás ideje. A katonaviselt emberek biztatták:

— Ne félj Gyuri, káplár leszel, oztán te parancsolsz, megbecsülik ott is az olyan derék legényt, mint te.

Háiba volt minden biztatás, ha egy kicsit megvigasztalódott is Jani, csak egy pillantást kellett vetni a Kópé tinóra, a Kajla tehére, mindjárt úgy elkeveredett Stefancsik Jani, hogy senki se tudta megvigasztalni.

— Hogy lesznek el nélkülem, sóhajtott Stefancsik Jani. Hát még mikor elhúzták az estvéli harangszót . . . ó, az a harangszó, de édes is, de kedves is. Mindig ez után ment beszélgetni Csóri Veronához.

— Nem tudom én, hogy lesz, nem tudom én, mint lesz, mondta Stefancsik Jani, mikor a határ szélét elhagyta, nem jót érzek a katonasoromról. Elöntötte a szemét a könnyű s valami nagy nehé bánat nehezedett a szívére.

Ez a nagy, nehéz bánat ott maradt Stefancsik Janinak még akkor is, mikor már a katonasorban állott. Csak azon járt az elméje, hogy

mit csinálnak most otthon, hogy vannak a faluban. Esti harangszó után maga áll Verona a kapuban. Ugyan siratja-e? Hogy van a Kópé, a Kajla, nem kócos-e a szőrük? Stefancsik Jani ugy neki keseredett ilyenkor, hogy bizony nem hallotta, mire oktatják.

El is tévesztette hol a fordulást, hol a lépést, hol egyebet. Ki is kapott sokat. A csöpp káplár, csak olyan, mint az ökle, elébe állt s úgy szidta, mint a bokrot. Nagyon mérges emberke volt. Kis káplárnak csufolták. Kicsi volt, de annál nagyobb a mérge.

— Stefancsik, hova gondol maga Stefancsik, ugy-e a falujába? — kiabált a kis káplár. — Katona vagy most he, ne úgy fogd a puskát, mint a bornyukötelet. Erre, arra, micsoda katona ez a Stefancsik, ez a pityergő Stefancsik.

A kis káplár csak úgy gurult végig a sor előtt, folyton kiabálva, igazítva ezt is, azt is. De Stefancsik Jani kapta a legtöbb szidást. Kiállította a sorból s egymagában igazgatta.

— Mi voltál te otthon, Stefancsik, harangzó, vagy mi, ugy jársz, mintha ministrálnál, szidta a kis káplár. Börtönt kapsz, pityergő Stefancsik.

Soknak szomorou volt bizony a szive, de hát mégis jól esett nevetni a Stefancsik Jani baján. Rámaradt a csufnév: pityergő Stefancsik. Sokszor öklöbe rándult a Stefancsik Jani keze, hej hányszor elgondolta, hogy jönne csak a kis káplár Szregovára, majd megmutatná, hogy ki a legény, hogy kell fogni a lócat s egy kannyaritással elsöpörni vele tíz embert.

Gyűlt, nőtt a keserősége, mert a kis káplár, ez a csöpp emberke, nem hagyott neki békét. Ha mindenkiel meg is volt elégedve, de vele nem. Stefancsik Jani csak kikapott mindig. Azután eszébe jutott, amivel otthon biztatták, hogy káplár leszel belőle.

— Dehogy lesz én belőlem káplár, így leszek én mindig a többi csufja, sóhajtott szegény Stefancsik Jani. Három esztendő nagy idő,

sokat. Ha még annyi bona fides volna is mögöttük, akkor se becsülhetnők semmire. Mert maga a felekezeti csoportosulás már politikai cselekedet, mihelyt a rendes felekezeti élet keretén kívül fekvő célok érdekében történik. Akik ilyesmire vállalkoznak, azok a felekezeti érzést a normális hőfokon túl akarják emelni. A mesterségesen felfokozott felekezeti érzés pedig már *indulat* alakjában jelentkezik, s a felkorbácsolt indulatok szövetezése kisodorja a társadalmi és politikai közéletet a maga súlygyenyéből. Kiderül ıme, hogy forradalmi elem van minden felekezeti politikában, s hogy a szabadelvűség szempontjából nézve Rakovszky és Bánffy csak polarizált tünetei egyazon retrográd jelenségnek.

A szabadelvű politika fölötté áll a felekezeti szélsőségek e dulakodásának. A nemzet egységét ápolja minden igyekezetével, mert ez az *egység* a legfőbb biztosítéka a nemzet haladásának és szabadságának. A felekezeti tulhajtások ellenben *megtámadják* a nemzet egységét s ezzel *cockdatatják* mind a haladást, mind a szabadságot. Annak pedig, ami a haladást megakasztja s a szabadságot veszélyezteti, erre mifelénk *reakció* a neve. Így vélekedik a szabadelvű közvélemény a felekezeti bujtogatás elvadult és elvakult ügynekeinek üzelmeiről.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, június 13.

A mai ülésnek körülbelül a felét interpellációk töltötték ki és a tömeges interpellációk rendjén volt egy kis incidens is, amely a esendesen kezdődött ülést egy kis parázs szecéával tette változtatossá.

A napirend elején választás volt — Mohay Sándor helyét töltötték be az összehívhatatlansági bizottságban — azután vita nélkül elfogadták a pestis ellen való védekezésről szóló törvényjavaslatot, melyet *Belitska* Béni ajánlott, majd aztán a *községi jegyzők kezességéről* szóló törvényjavaslatot vették tárgyalás alá. *Ruffy* Pál volt ennek a javaslatnak az előadója. Bars-vármege volt alispánja nagyon otthon van a közigazgatás kérdéseiben és e mellett a szóznoki formát is biztosan kezeli. Csinos, okos beszédjeért megjelenezték.

Az általános vitában az előadón kívül csak *Endrey* Gyula szólt fel, aki a Kossuth-párt nevében hozzájárult a törvényjavaslatához. Ezután bezárták a vitát és *Szell* Kálmán miniszterelnök

egész röviden megköszönte a Háznak azt, hogy a javaslatokat olyan szívesen fogadta.

A részletes vita is egészen rövid volt és csak az első szakaszra szorítkozott. *Hordánszky* Nándor azt a módosítást javasolta itt, hogy a jegyzőjelöltek csak érettség bizonyítvány alapján bocsássák a tanfolyamra. *Szell* Kálmán a módosító javaslat elfogadását nyílt kérdésnek hagyta; de *Endrey* Gyula és *Ráthay* László elleneztek a módosítást, *Jarics* József ellenben még szigorította is azzal, hogy két évi gyakorlatra kívánja utasítani a jegyzőjelölteket. Ezt a módosítást már ellenezte a miniszterelnök, mire *Járgies* vissza is vonta. A többség azután *Hordánszky* javaslatát is *elvetette* és az eredeti szöveget fogadta el.

A többi szakaszt vita nélkül szavazta meg a Ház.

Egy kis szünetet tartott a Ház, s azután némi megadással hozzáfogott az interpellációk meghallgatásához. Nem kevesebb, mint öt volt bejelentve; a teremben pedig türehtelen volt a forróság.

Ráthay László kezdte, aki szép, lendületes beszédben sürgette meg *Kossuth* Lajos szobrát és siremlékét.

Kossuth Ferenc a *khinai zavarok* ügyében interpellálta meg a miniszterelnököt.

Molnár János lett volna soron, azonban általános hálás elismerés közben visszavonta interpellációját. Ez volt legszebb szónoki sikere.

Most jött az ülészak hangos epizódja. *Rakovszky* István dühösen, gorombán rontott neki a kultuszminiszternek, és a helyet, hogy *mai* interpellációját okolta volna meg, *Wlassics* tegnapi beszédjét kritizálta, meglehetősen nyers tónusban.

— *Éljen Wlassics!* — riadt fel egyszerre a jobboldal.

A többség spontán ovációja tiltakozás volt *Rakovszky* ildomtalanúsága ellen.

Rakovszky nem hagyta persze abban. Szokott kötekedő módján vágott vissza; megcsipte *Matuska* Pétert és akit éppen eljenezni látott.

Percezel Dezső elnök figyelmeztette, hogy ez nem járja.

Rakovszky visszafelelt, mire — nagyon helyesen — az elnök komoly megrovása volt a válasz.

Ettől azonban *Rakovszky* még inkább neki-tüzesedett és — most már rátérve interpellációjának a tárgyára, báró *Bánffy* Dezső kolozsvári pohárköszöntőjére — nagyon kemény kifakadásokkal illette az erdélyi reformátusok főfogadnokát, az ő régi, kedves témáját.

Wlassics Gyula kultuszminiszter nyomban felelt az interpellációra. Először is visszautasította *Rakovszky* nak az ő tegnapi beszédjéről szóló illetékelen kritikáját.

— Joga van hozzá! — szólott közbe *Polónyi*.

— Nincs joga! — felelt *Wlassics*. És azután kijelentette, hogy pohárköszöntőkről nem érdemes a parlamentben interpellálni.

Rakovszky gorombasággal replikázott:

bizony nem bírja ki. Csak ez a kis káplár ne lenne olyan mérges ember, ne bántaná mindég.

De a kis káplár napról-napra nemhogy jobb, de rosszabb lett. Este, mikor a nehéz napi fáradság után nyugodhatott volna, a kis káplár akkor se hagyta békében. Sorra nézett mindent. Micsoda veszekedést csinált, ha valamit nem talált rendjén.

— Kőből van ez az ember, nincs ennek szive, mondogatta magában *Stefanesik* Jani. Nincs ennek faluja, se semmiféle rokona talán, mert ha volna, csak tudná, hogy micsoda sor az, mikor elkerül, elszakad otthonról az ember. Elnézhetne egyet-mást, de hát ha szivtelen. Így hánytorgatta lelkében a gondolatokat *Stefanesik* Jani s úgy félt a kis káplártól, hogy az ezredestől se jobban.

Stefanesik Jani kelleténél jobban is bűnnek eresztette a fejét, kínozta a honvágy, meg az is, hogy milyen rossz sora van itt a katonaságnál. A többi is csak szomorú volt eleinte, hangzott is esténként sok sóhajlás a szürke falu nagy teremben, de napról-napra jobban derült ennek is, annak is az ábrázata. A sóhajtlások is megszakadtak. Bele nyugodtak a sorsukba, ha másképp nem lehet, hát jó így. Tréfára fogták a dolgot, ez is, az is mondott valamit s úgy elnevetgélték, még daloltak is.

Stefanesik Jani maradt csak szomorú. Mintha nem is a többi közé valót volna, félre húzódtott s annyira elgondolkozott a faluján, hogy azt se hallotta, mit beszélnek körülötte.

— Ez a *Stefanesik* olyan mint egy báró, közélet se akar keveredni, csúfolódott a kis káplár, nézzétek, már megint pityergőre áll az ábrázata.

Ilyenkor mindenki *Stefanesik* Janin neve-

tett. *Stefanesik* Jani meg úgy érezte, mintha két ütőgetnének a szivébe, fájt neki, nagyon fájt, hogy mindenki az ő szomorúságán nevet.

— Káplár uram, ne bántsanak engem káplár uram, könyörgött *Stefanesik* Jani.

— Hogyne, mondta a kegyetlen kis káplár, dajkáljátok meg gyerekek.

Stefanesik Janit felkapták vagy tízen s úgy lóbálták nagy nevetve, mint egy kis babát.

— Szétrugom őket, gondolta s egyet feszített magán. Két ember el is szállt, mint a lapda.

— Meg se moccanj, pityergő *Stefanesik*, kiáltotta a kis káplár és *Stefanesik* Jani meg se moccant.

Igy ment ez napról-napra s elkecsereglett szegény *Stefanesik* Jani nagyon.

Mikor látta, hogy semmiképp nem tud bele szokni a katonasorba, hogy nap-nap mellett rosszabb, nagyon neki keseredett. A Hősösg Gyuri sorsa jutott eszébe, meg amit *Zaráné* mondott: ha nem bírnak a testivel, elemésztk a lelkét. Hősösg Gyurival is úgy történt, elemésztdött a lelke. Addig busult, addig szomorkodott, míg egyszer bele nem szállt a gondolat, hogy jobb lesz, ha meglövi magát.

És mikor ezt elgondolta *Stefanesik* Jani, érezte, hogy valami nagy sötét örvény nyílik meg előtte, valami feneketlen örvény, mely szédíti, csalogatja: jöjj ide le, dőlj belém szegény *Stefanesik* Jani, ugy se látod te a faludat többé. Gyere csak, ugy elalszol, mint a kis gyerek. Itt nem bánt senki, itt nem kínoz a kis káplár.

A sötét örvény mind nagyobb lett, mind mélyebb a *Stefanesik* Jani lelke előtt. Mind nagyobb szeretettel hallgatta a szót, ami onnan hangozott feléje: minek mennél haza is, hátha *Csóri* Verona elfelejtett s estvili harangszó után

— Ugy látszik, a miniszter ur *kellemetlen helyzetben van bukott főnökével szemben.*

A miniszter erre röviden és erővel felelt:

— *En az ilyen személyes természetű invokációkra nem válaszolok.*

Azután még visszautasította azt a vádat is, hogy a protestáns autonómiait esorbítani akarja.

Rakovszkyt kibozta sodrából az invokativa szó. Dühötől sápadtan ugrott fel és harsogta:

— A miniszter ur engem sérteget! *Erről még beszélünk!*

És csakugyan oda is küldte a segédeit a miniszterhez, aki aztán a folyosón hamar kimagyarázta magát, s aztán mikor bejött, kezét fogott *Rakovszkyval*. A zajban nem lehetett hallani, hogy megmagyarázta-e az indulatos néppárti matadornak, hogy *mit jelent németül* az a szó, melyért annyira felbőszült *Rakovszky* ur, aki tudvalevőleg soha senkit sem szokott sértegetni.

Az utolsó interpelláló *Zmeskál* Zoltán volt, aki változatosság okáért *Ruffy* Pálba kötött bele meglehetősen izléstelen módon. *Ruffy* nyugodtan, de erővel tiltakozott, s azzal az ülés befejeződött.

A képviselőház ülése június 13-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Percezel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: *Szell* Kálmán miniszterelnök, *Hegedűs* Sándor, *Dardányi* Ignác, *Plösz* Sándor, *Cseh* Ervin, *Wlassics* Gyula, *Lukács* László.

Elnök felolvastatja az interpellációs könyvet. *Rakovszky* István a napirendhez kér szót. Őt interpelláció van bejelentve, kéri a Házat, hogy az interpellációk kezdetét fél egy órára tűzze ki.

Elnök: Ennek megfelelőleg kimondja a határozatot.

Elfogadja azután a Ház harmadik olvasásban az 1899. XV. törvények 98. §-ának kiterjesztéséről szóló törvényjavaslatot.

Elnök elrendeli a szavazást a *Mohay* Sándor lemondása folytán megüresedett összehívhatatlansági bizottsági tagságára.

143 szavazt adatott be, mind Angyal Józsefre esett; így Angyal József az összehívhatatlansági bizottság tagja lett.

Az új tag rögtön le is teszi az esküt.

Bolcska Béni ismerleti a pestis elleni védekezés tárgyában 1897. március 19-én Valencében költött nemzetközi egyezményt beikkelyező törvényjavaslat kiegészítése iránt való belügyminiszteri előterjesztést s az erre vonatkozó közigazgatási bizottsági jelentést elfogadásra ajánlja.

A Ház észrevétel nélkül elfogadja.

(A jegyzői tanfolyam.)

Ruffy Pál, a közigazgatási bizottság előadója, referálja a községi közigazgatási tanfolyamról szóló belügyminiszteri törvényjavaslatot. Kifélt, mennyire hízragpóló ez az intézkedés a községi közigazgatás lényeges és radikális reformja szempontjából. Összefoglalja röviden azokat az előnyöket, amelyek a reformnak az életbeléptetéséből származnak.

mással beszélget a kis kapuban. *Stefanesik* Jani, ugy lesz jó, ha elalszol örökre, gyere csak, gyere *Stefanesik* Jani.

És *Stefanesik* Jani beleszédült a sötét örvénybe, jól esett arra gondolni, hogy megmenekülhet a kis káplártól, hogy olyan helyre mehett, hol nem bántathja a kis káplár. No meg aztán micsoda parádé lesz, mikor temetik. Pörög a dob, szól a banda, neki muzsikálnak. A kis káplár kiabálni fog, hogy fényes, tiszta legyen minden kis gomb a ruhán a temetésre. Egyszer nem öt, de érte fogja szidni a többi. Kiviszi a temetőbe, a tiszturak is ott lesznek. Lőnek, mikor lebocsátják a sirba egy napig legalább mindenki rá gondol a szegény *Stefanesik* Janira.

Stefanesik Jani mikor mindezt elgondolta, szinte megbánta, hogy már eddig is várt. Igy kell lenni a dolognak és nem másképp. *Stefanesik* Jani még örült is, hogy nem kell bevárni a három esztendő végét.

Elvágott mindent, csak még egyet akart, hogy szép levélben bucsúzik el az otthon valóktól. Éjszaka, mikor minden elcsendesedett a nagy szürke falak közt, csak az öt lépése hallatszotta a folyosón, *Stefanesik* Jani felkelt lassan az ágyából. Feje alól kivette a gyűrött levelepapírt s halankán, lábujjhegyen az ablakhoz ment. A holdvilág besütött az ablakon. Még ez is mintha biztatta volna: csak irj *Stefanesik* Jani, szépen irj.

Írt is szépen, nagy, eseten, reszkető kezével egymás mellé rakta a betűket, amint a szive sugta: nem bírom tovább, a kis káplár mindig engem bánt. Így jobb lesz, isten áldja mindnyájukat. A ládámban a fenekén hat krajcár van, az az enyém.

Nagy könnyesepp esett ki a *Stefanesik* Jani szeméből, mikor oda írta nevét.

Szines könyvek.

Most jelent meg az 1. és 2. kötet. Tartalma **UGODY LILA**. Regény két kötetben. Egy-egy kötet ára 1 kor. 50 fillér. **Legközelebbi kötetek:** Ambrus Zoltán, Bársony István, Benedek Elek, Bródy Sándor, Gárdonyi Géza, Herczeg Ferenc, Lovik Károly, Malonyay Dezső, Rákosi Viktor, Szomaházy István legújabb munkái.

Endrey Gyula a függetlenség és 48-as párt nevében készsággal és örömmel elfogadja a törvényjavaslatot. Különösen örvendős a reform abból a szempontból, hogy a kvalifikációt fokozottabb mértékben követeli meg a községi jegyzőktől. De el nem hallgatja azt az aggályát, hogy miképpen lesznek a törvényjavaslatban kontemplált intézkedések végrehajtva. Reméli, hogy a belügyminiszter a jegyzők jobb javadalmazására is gondolt, nemcsak a jegyzői kar kvalifikációjának fokozására.

Szólt Kálmán miniszterelnök: Inkább csak közszemetet akar mondani a Háznak azért az előkezesért, amelylyel a törvényjavaslatot tárgyalják, elismerik egész objektívitással, tárgyilagos bírálatlaltal ennek nagy értékét és nagy fontosságát, nagyobb, mint amilyenkor első tekintetre birni látszik. Mert az adminisztráció javítása érdekében egyhamarjában nem történt olyan fontos intézkedés, mint aminőt a törvényjavaslat tartalmaz, amely azt célozza, hogy az adminisztráció legbonyolultabb, leinkább tulterhelte, szövevényes és majdnem legfontosabb részében, abban a részében, amely az utolsó tagozatban, az utolsó főrúmban a községi és állami adminisztráció közvetítésével foglalkozik, szakképzett egyének neveléséről és kiképzéséről gondoskodjunk. Első feltétele minden javításnak egy intézmény körében az, hogy arravaló egyének birtokába jussunk, hiszen egy intézményt, bármily tökéletes legyen is az, vezetője, kezelőjének szellemé teszi jóvá vagy rosszává, mert legnagyobb részben a szellem mértékéről függ üdvös vagy kevéssé üdvös hatása annak az intézménynek. E javaslat nem prejudikál az adminisztráció reformjának semmi irányban. Bármely irányban történjék az a reform, akár abban az irányban, amelyet én képviselek, az államot is irányában, mely nem zárja ki az önkormányzat bizonyos mértékű fenntartását, akár bármely más irányban: ily orgánumokra a községi adminisztráció szervezetében föltétlenül szükség van.

Maga ez a javaslat is, elvileg véve, tulajdonképpen rendeleti utra tartozott volna: hiszen egy tanintézetnek, tanfolyamnak felállítása rendszerint büdgetszereleg szokott történni, természetesen nem a törvényhozással tudta és hozzájárulása nélkül, hanem a büdgetbe szoktak felvenni az ily intézeteket és a Ház a költségvetés tárgyalásánál vitatja meg és ellenőrzi azokat és állapítja meg a költségeket. Én csak azért terjesztettem be a törvényjavaslatot, hogy a törvényhozással ily módon mintegy szolemnis hozzájárulással adják meg a szankcióit az adminisztráció javítására irányuló törekvéseim ez első lépésére. Azért adtam be e törvényjavaslatot, mert azt óhajtottam, hogy már az idén, szeptember hóban, lehetőleg már berendezhessem és megnyithassam a tanfolyamot, minthogy sürögőnek tartom a dolgot és erre természetesen törvény kell.

Edig a tantervek megállapításával a törvényhozással nem foglalkozván és egyedileg intézetnél sem lévén törvénybe iktatva a tanterv, helytelenül jártam volna el, ha itt törvénybe iktattam volna. Hisz a fejlődő élet folyamatahoz képest változnia kell annak a tantervnek is és nem gondolnám, hogy helyes eljárás volna, ha a törvényhozással abba a helyzetbe hoznám, hogy minden ilyen változást azután törvényileg mondjon ki. (Ugy van! Ugy van! a jobb oldalon.) Ha valahol, gondolom, e tanfolyamoknál áll ez az érv, mert éppen itt, ahol a praktikus életből vett dolgokra ez az illetéket tanítani, a tantervnek a praktikus élet fejlődéséhez kell alkalmazkodnia.

A Ház általánosságban elfogadja a javaslatot.

Még egyszer körülnézett a csendes nagy szobában, utóljára, bucsuzóképp.

Akkor egyszerre valami kiáltás hallatszott a szögletből, hol a kis káplár aludt: Stefancsik, hej Stefancsik, állj!

Egy kukk se több, a kis káplár egyet fordult ágyán kifelé. Stefancsik Jani keze reszketve eresztette el a fegyvert.

— Nyilván meg tudta a kis káplár, mit akartok s most rám lesett, gondolta Stefancsik Jani. Kőből van ennek az embernek a szíve, még meghalni se hagy.

Egy ideig várt, hogy nem parancsol-e valamit a kis káplár. Csend volt, csak a fáradt alvók lélezte hallatszott.

— Majd reggel lesz a többi, mondta magában Stefancsik Jani s reszketve bujt takarója alá. Valami nagy forrászág szállt rá s érezte, hogy lidércek ülnek a mellére s gyötrik, kinozzák. . . .

Reggel, mikor a sor oda állt a kis káplár elé, az egyenesen Stefancsik Janihoz lépett.

— No most, gondolta Stefancsik Jani, most következik valami. A hideg is végigfutott rajta, hogy nevetnek mindjárt valamennyien.

— Te meg, te pityergő Stefancsik, ne kiabálj úgy álmodban, mert ha még egyszer felköltesz, kiköttetlek, mondta a kis káplár és jól meglökte a puskatassal. Aludj, érted?

— Mégis csak van szíve ennek a kis káplárnak, hogy nem tett csuffá, hogy nevette volna, ha elmondja, hogy meg akartam löni magam, gondolta Stefancsik Jani s hálásan, alázatosan nézett a pattogó kis káplárra.

Horánszky Nándor az I. §-nál módosítást ajánl, amelynek célja, hogy a tanfolyamra becsátás első feltételül az érettségi vizsga is megkívántassék. Azok, akik az előkvalifikációk nem barátai, két szempontból ejtik azt el: először azért, mert ez állítólag az érettségi vizsga színvonalát leszállítaná. E véleményben nem osztozik. Arra való a közoktatási ügyi közizgatás, hogy az érettségi vizsgáknál azt a szigorú gyakorlatossá, amelyet az oktatás színvonalának emelése érdekében gyakorolni minden körülmények közt szükséges. Ha tehát itt baj merülhetne fel, ez mindenesetre csak az ellenőrzés és szigorú bírányának a rovására menne, nem pedig ez intézkedés rovására.

Módosítása oda irányul, hogy a javaslat I. szakaszának második kikezdésében a *főgmúzeum, vagy főreáliskola VIII. osztályát* végzett szavak helyett ez töléssék: *főgmúzeumot vagy főreáliskolát végzett és érettségi vizsgát tett.*

Szólt Kálmán miniszterelnök: T. Ház! (Halljuk! Halljuk!) A javaslat indokolásában, amely, gondolom, egész részletesen belemegy minden kérdés fejtésébe és kimerítően tárgyal minden egyes szakaszt, fel van vetve ez a kérdés is, és el van mondva az indokolásban az is, miért tartottam én elégségesnek a középiskolai tanfolyam elvégzését, miért nem kívántam az érettségi vizsgához is kötni a tanfolyamra jogosító kvalifikációt.

En nem akarok most ezekhez hozzáadni semmit; beismerem, hogy a kérdés mellett és ellen is elég fontos érvet lehet felhozni; az adminisztráció szempontja talán a mellett szól, hogy kikötessék az érettségi vizsga letétele, mint az előképzettség és kvalifikáció feltétele, a didaktikai, a pedagógikus szempontok az érettségi vizsga fontosságának szempontjai talán az ellenkező mellett szólanak. (Ugy van! Ugy van! jobbfelől.) Érvék hozhatók fel az egyik és a másik oldalról is. Tény az, hogy előttem elvi kérdést a dolgot nem képez s én magában is javaslatban is nagy haladást látok.

Adminisztratív szempontból talán nagyobb lenne még a haladás, ha Horánszky t. barátom javaslata elfogadtnék, de pedagógiai szempontok némelyek előtt talán aggályossá tehetnék a kérdést és ez volt oka annak, hogy a javaslatban mellőztem az érettségi vizsgának felvételét.

Igy állván a dolog, én már a közizgatási bizottságban kijelentettem, hogy nem elvi kérdést, hanem tisztán szakbeli kérdést képezvén ez az ügy, én azt a magam részéről *nyit kérdésként tartom* és nem fogom ellenezni sem annak ily alakban való elfogadását, sem nem tudnám azt ily formában ajánlani a t. Háznak; a Ház bölcsege ezt határozza meg tisztán detail és szakkérdés felett, úgy, amint a Ház bölcsege azt magával hozza. (Helyes! jobbfelől.)

Endrey Gyula a szöveg változatlan fenntartását kéri.

Bátkay László szintén mellőzni akarja Horánszky módosítását.

Jagics József a két évi gyakorlati idő mellett foglalt állást; olyképpen módosítaná a szakaszt, hogy a jelölt a jegyzői tanfolyam elvégzése után még két évi gyakorlatra menjen. Együttal a középbizonyokkal egyenrangú más tanintézetek megfelelő osztályait is ajánlja, hogy iktassák be a §-ba, mint amelyekből a jegyzői tanfolyamra pályázhatnak.

Szólt Kálmán miniszterelnök: Kérem a t. képviselőkhöz, sziveskedjék egytánni az eredeti szöveget a módosítvány ellenében. (Helyes! a jobb- és baloldalon.) Nagyon alapos megfontolás tárgyát képezte az, hogy mikor követeltessek a gyakorlat és mennyi követeltessek. Azt gondolom, hogy úgy, amint a javaslat kontemplálja, hogy előzőleg egyévi gyakorlat követeltessek és azután jön a tanfolyam, praktice a szobán levő hivatású egyének kiképzése célra vezetőbb és teljesen indokolt. (Élénk helyes! a jobb- és baloldalon.) Kérem azért a t. képviselőkhöz, hogy az eredeti szöveget sziveskedjék megtartani. (Helyes! a jobb- és baloldalon.)

Jagics József visszavonja módosítását.

Thaly Kálmán nem fogadja el Horánszky javaslatát.

E nök szavazására bocsátja a kérdést.

A többség az eredeti szöveget fogadja el.

Módosítás nélkül fogadják el ezután a többi szakaszokat is.

(Napirend.)

Elnök a Ház hozzájárulásával a legközelebbi ülést pénteken délelőt 10 órára tűzi ki. Napirenden lesz a jegyzői kvalifikációról szóló, ma elfogadott törvényjavaslat harmadik olvasása, az állami szavvezészek jelentése és pótjelentése az 1899-ik év negyedik negyedében előfordult tuikiadásokról, a számvizsgáló bizottság jelentése a képviselőház penztárának alapítóról a mult év második részében, végül a birtokos és gazdatiszt közötti jogviszonyról szóló törvényjavaslat.

(Interpelláció.)

Bátkay László ismerteti a Kossuth-szobor kérdésének történetét s a következő interpellációt intézi a belügyminiszterhez:

Tekintettel arra, hogy a gyűjtési alapokat legfőképp a belügyminiszter ellenőrzi és ő köteles gondoskodni arról is, hogy az egybegyűjtött összeg minél előbb céljaira legyen fordítva, kérem a belügyminiszter urat, halandó-e intézkedni az iránt, hogy Budapest főváros mint

a Kossuth Lajos szobrára és siremlikére gyűjtött alap ez idő szerinti kezdője, minél előbb teljesítse az adakozók óhaját?

(A kínai forradalom.)

Kossuth Ferenc a következő interpellációt intézi a miniszterelnökhöz:

1. Van-e tudomása a t. miniszterelnöknek arról, hogy a monarchia közötti haderéjének egy kis töredéke alkalmaztatott a kínai zavarások elfoitására? 2. Van-e valami kötelező megállapodás az érdeket hatalmas közt az alkalmazandó haderők irányára vonatkozólag? 3. Van-e biztosítéka a külügyi kormányzat, hogy Oroszország, mely a legnagyobb haderővel lépett fel, nem hódításra céloz, ami, tekintve más európai hatalmak nagyobbboku érdekeit, európai komplikációkra vezetne, tehát Magyarországot is érdekelhetné? Szándékozik-e odahatni, hogy Ausztria és Magyarország ne vonassanak bele oly akcióba, amelyben esetleg tovább sodortatnák a zászló becsületéért, ami Magyarországnak csak áldozatba kerülne, de semmi hasznot sem hozhatna?

(A főudvarmester agitációja.)

Rakovszky István azzal kezdi interpellációjának megokolását, hogy a kutuzmszter tegnapi agresszív beszéde indít a öt interpellációk egyikét elterjesztésre. Kinos dolgokat akar bolgálni, mert végre va ahára tisztázni kell már a helyzetet. Semmi ok sem volt arra, hogy a kutuzmszter úgy megokoztassa Molnár Jánost, aki tegnap minden szenvedély né küi beszélt. A közoktatási miniszter tegnapi válasza annál nagyobb figyelmet érdemel, mert annak szövegét a miniszter anác alaptot a meg.

Szólt Kálmán miniszterelnök: Nem áll!

Rakovszky István: A kutuzmszter tegnapi olyan hangon beszélt, amelyről azt hitük, hogy Bánffy-nak, Wlassics volt főnökének bukásával kivonult a parlamentből. Es észre sem veszi a kutuzmszter, hogy a nyugalmazott miniszterelnök naponta ócsárolja, neveségessé teszi őt, a kormányt és a többséget. Kiváncsi, vajon Wlassics épp oly agresszív fogja visszaverni volt főnökének felekezeti agitációját. A kormány két-féle mértékkel mér a katolikusoknak és a reformátusoknak; nyilván most is szemet fog hunyni a kutuzmszter a főudvarmester agitációjára. Az a hang, melyet Wlassics tegnap használt, nagyon hasonlított anhoz a hanghoz, melyet a volt főnöke használt. Kár volt megjedni attól a mozgalomtól, melyet a bukott megindított.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: Targyra!

Rakovszky István: A tapsoló többség még nem ok arra, hogy egy miniszter leokoztassa az interpelláló képviselőt. (Felkiáltások jobbfelől: *Éljen a miniszter!*) Róppant! örülök, hogy ott *Matuska* képviselővel az ellükön éltük a minisztert.

Elnök: Ne tessék közbe nem szóló képviselőket aposztrofálni. . . .

Rakovszky István: Ha így folytatjuk, mint s hogy a miniszter tegnapi cselekedett, e l fogjuk érni, hogy nálunk nem a büntettek előkezdését, hanem a büntettek fölözött fogják megbüntetni. Amit mai interpellációja tárgyává tesz, a következő. Bánffy Dezső a protestánsok kolozsvári értekezletén ezt mondta: *Most mi protestánsok még szabadon jöhetnek össze.* Mi bírhatta a főudvarmester urat erre az aggodalomra? Hiszen a protestánsoknak van legtöbb kedvezményük. A függetlenségi párt és nepárt részéről a protestánsokat nem fenyegeti veszély. Ez biztos, és ha ez így van, akkor csak a kormánypart részéről fenyegeti veszély, legalább arra vall az, ha a bukott — pardon: nyugalmazott miniszterelnök — ilyet állít. Nyilatkozzna ki tehát a kormány, akar-e a felekezeteleke jozait megnyirbálni? Ha pedig nem akarja, akkor az, ki *ilyet hirdet, sokkal aljasabb, sokkal galandabb tettet követett el*, mint az az éretlen fikó, ki a koronáról lépette a keresztet. Jó lenne tehát, ha a közoktatásügyi miniszter a tegnapi kijelentérelvöl valami megtartott volna volt főnökének meglekeztetése.

Interpellációja így hangzik:

1. Van-e tudomása a t. vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak, hogy báró Bánffy Dezső nyugalmazott miniszterelnök, m. kir. főudvarmester, az erdélyi egyházkerület rangidős vezetői világi főgondnoka, a Kolozsvártól folyó évi június 7-én egybegyűltt egyházi értekezlet után tartott banketten 6 felekezeti mondott felkőszöntőjében többek között ekként nyilatkozott: „Ez idő szerint mi, protestánsok még szabadon jöhetünk össze! kívánom, hogy ezután is így legyen.”

2. Telt-e vagy szándékozik-e a kormány olysmit tenni, ami ezen aggályokra az erdélyi egyházkerület rangidős vezetői világi főgondnokát feljogosít, és ami a protestánsoknak az 1608-ki koronázati utáni I., az 1647: V., az 1709—91: XXVI. törvényeikkben biztosított jogait, valamint a minden állampolgárral egyaránt megillető szabad gyűlekezési jogát oszobitana?

3. Ha mincson szándékában, miért nem utasította vissza már eddig is a t. miniszter ur ezen nyugtalanlag felidőzésére igene alkalmas ráfogást, mely a kormányt a joglosztás szándékával gyanusítja?

Molnár Jenő: *Nem engedjük a reformátusokat bántani!* (Zaj.)

Fényképészeti műkedvelőknek!

Kittáló fényképészeti szalon- és utazó apparátusok, új, felülmúlhatatlan pillanati kézi-apparátusok

MOLL A. császári és királyi udvari szállítónál, BÉCS, Tuchlauben 9. sz.

Kívánatra nagy képes árjegyzék.

Ezen üzletág alapítottott 1854-ben.

Rakovszky István: Avagy nem tulajdonít a tisztelt kormány báró Bánffy Dezőt a nyilatkozatának semmi fontosságot? (Nagy zaj, élénk helyeslés balfelől.)

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: T. képviselőhöz! (Halljuk! Halljuk!) Én az interpellációs jogát mindig teljes tisztelőben tartom és azt gondolom, hogy engem nem illet szemrehányás azért, ha én egy interpellációra az én jó okaim elmondom és azon okaimat kellő súlyllyal csoportosítom. Ez nekem teljesen jogomban van. (Helyeslés jobboldalon.) Ezzel én nem akarom megfélemlíteni az interpellátót, de sommi esetre sem engedem magamat sem megfélemlíteni abban a tekintetben, hogy érveimet úgy csoportosítsam, ahogy azt jónak látom. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) És legyen meggyőződve a tisztelt képviselő ur, én tudommal sohasem vértettem a parlamenti illem ellen s a tegnapi interpellációra adott válaszomat is bármilyen pártadon bíróság elé merem állítani annak elbírálása végett, hogy annak minden szava korrekt volt-e vagy sem és megfelelő-e vagy sem a parlamenti illendőségnek. (Helyeslés jobboldalon.) Válaszom semmi tekintetben sem volt személyeskedő és senkit sem sértett. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Ezt akartam előrebecsíteni. (Halljuk! Halljuk!)

A t. képviselőtársam interpellációs jogát azonban ismét kritika tárgyává teszem, mert ez is szabadságomban van. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) És — ismétlem — bár köteleiséget teljesítok, amidőn az interpellációra válaszolok, viszont nekem is van annyi jogom, hogy megbíráshassam a t. képviselő ur interpellációs joggyakorlatát.

Nincs az egész Házban senki, aki a t. képviselő urnak mai interpellációját ne úgy tekintené, mint a melyivel alkalmat akart keresni, hogy tegnapi beszédemmel polemizálhasson.

Polónyi Géza: Ehhez joga van! (Ellenmondások jobboldalon.) Egy hang a baloldalon: *Nem akadályozza senki!* Folytonos zaj. Elnök (csenget.)

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: En nem akarok Polónyi Géza tisztelt képviselőtársammal abban a tekintetben vitába bocsátkozni, van-e neki ehhez joga, vagy nincsen. Azt gondolom, hogy nincsen, mert ha az interpellációs jogot így fogjuk fel, akkor interpelláció alakjában kölesönös polemikákat lehetne folytatni és ennek se hossza, se vége nem lenne. Azt hiszem, t. képviselőhöz, hogy ez az eljárás a házszabályok szellemével össze nem egyeztethető. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Ellenmondás balfelől. Zaj! Halljuk! Halljuk! jobboldalon.) És azt sem hiszem el az igen t. képviselő urnak, hogy azért méltóztatott interpellálni, hogy az én babérjaimat újabbakkal szaporítsa. Mert minden jóakarata dacára nem hiszem, hogy a képviselő ur érdekében állna, hogy az én hiúságomnak, amelyet annyira ki méltóztatott emelni, kedvezni óhajtana és nekem újabb babérokat juttatni óhajtana. De, engedelmet kérek, még sem egészen helyes egy pártot, amidőn valamilyen helyes, folytonosan azzal gyanúsítani, hogy hiszen ez a párt mindent éljenez és mindent helyesél; mert tessék elhinni; ez a párt nem helyesél és nem élenez mindent. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Azt tetszett például mondani, hogy tisztázni kell a helyzetet a kormányval szemben. (Halljuk! Halljuk! a baloldalon.) Hát, t. Ház, ez a helyzet tisztázva van. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Számtalanszor kijelentette a minisztereink ur, hogy a néppárt programjától magától nem tesz semmit és különösen határozottan visszautasította a revíziót. (Igaz! Ugy van! jobboldalon.) Ez tehát tisztázva van, t. Ház!

Rakovszky István: Nem a revízióról van itt szó! **Wlassics Gyula** vallás- és közoktatásügyi miniszter: Aztán azt méltóztatott mondani, — nem tudom ugyan, mire vonatkozta a képviselő ur — hogy mitféle kihívó, leekézett modor és hang volt az, amelyet én tegnap használtam. Erre méltóztatott talán vonatkoztatni azt a tisztázást? (Ellenmondás a baloldal némety padján.)

Rakovszky István: Arról még majd beszélünk, hogy mit kell tisztázni!

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: Mert ha igen, ismét arra vagyok bátor figyelemztetni a t. Házat, hogy lehet az én beszédem kihívó és leekézett s lehet, hogy az ügyre magára nézve szigorú bírálatot tartalmaz, de semmiféle személyeskedő tartalma nincsen. Sőt én nem is beszéltem itt, szorosán véve, *katolikus türelmetlenségről*, hanem általában beszéltem vallási türelmetlenségről (Igaz! Ugy van! jobboldalon.) és azt mondtam, hogy a vallási türelmetlenség, bármily oldalról nyilatkozzék is meg, semmi esetre sem előnye a magyar köznéletnek, nyilatkozzék természetesen bármely oldalról ez a türelmetlenség (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) és nem lesz e Házban olyan protestáns férfi, aki egyáltalában helyeselné azt, hogy az ő vallásfelekézi szempontjai a köznélet terébe bevitessenek. (Zajos helyeslés jobb- és balfelől.)

Molnár János: *Hallgassanak a katolikusok, ugy-e?* **Wlassics Gyula** vallás- és közoktatásügyi miniszter: Engedelmet kérek, erről szó sincs, nem is halgatnak. (Zaj. Elnök csenget.)

Azt mondja a képviselő ur, hogy a kormány a katolikusok és a protestánsok között különbséget tesz és nekik nem egyenlő mértékkel mér. Pedig ha a felekezeti békének megbontásáról van szó...

Rakovszky István: Nem ezt mondtam, hanem azt mondtam, hogy a főnkérőlván szó; úgy tessék idézni, ahogy mondtam. (Általános zaj.)

Wlassics Gyula: Ezt méltóztatott mondani, legalább így emlékszem, ha a mi részünkről történik a felekezeti béke megbontására valami, azt én is helytelenem, de viszont tessék helyteleníteni akkor is, ha az ő oldalukról, a protestánsok részéről történik a béke megbontása. (Közbeszólások a balközép-

pen: Nem ezt mondtotta!) Én így értettem a beszédét. Én csak azt akarom ismét hangsúlyozni, hogy ha a felekezeti békének megbontására bárki bármit tesz, az ennek a kormánynak helyesléssel nem találkozik. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Ez igen természetes.

Molnár János: *A kereszt megcsontkítása!* **Wlassics Gyula:** Mit akar ezzel mondani?

Hiszen a kormány a lehető legteljesebb mértékben elítélte azt és megette a kellő intézkedéseket. (Általános helyeslés.) Sokkal jobb lett volna, ha a képviselő ur akkor, amikor tudomására jutott az eset, a helyett, hogy *idehozza interpelláció formájában, a kézben volt két levelet azonnal nekem adja*; akkor kötelesegszerűleg azonnal megindítottuk volna az eljárást és talán inkább vezetett volna a vizsgálat eredményre; de a képviselő ur még vár közben egy napot.

Molnár János: *Itthon sem voltam, négygyűlésen voltam!*

Rosenberg Gyula: *Kit akar a kereszt csontkításával gyanúsítani? Kikre érti?* (Nagy zaj a balközépen.)

Elnök: Kérem a képviselő urat, ne zavarják közbeszólásaikkal a szónokot!

Rosenberg Gyula: *Azt mondja meg a képviselő ur nyíltan, kit akar azzal gyanúsítani!*

Zmeskál Zoltán: *Az önök keresztjét bántották? Mit akar Rosenberg?* (Általános, nagy zaj.)

Elnök: (Csenget.) Az ismételtlen közbeszóló Zmeskál képviselő urat *rendreutasítom*. (Nagy zaj a balközépen.)

Wlassics Gyula vallás- és közoktatási miniszter: Én már tegnapi beszédben mondtam, hogy senkit sem szabad gyanúsítani. (Nagy zaj a balközépen.)

Elnök: (Csenget.) Kérem a képviselő urat ott balfelől, ne zajongjanak!

Wlassics Gyula vallás- és közoktatási miniszter: Hiszen senki sem tudja a tényálladék szubjektív körülményeit, senki sincs följogosítva semmiféle gyanúsításra és éppen azért nem is szabad ezen kérdésből politikai tétet csinálni. (Élénk helyeslés.) Teljesen ki van zárva a politika teréről akkor is, ha büntető cselekményről lehet szó; akkor is, hogy ha szándékosan nem fogrog fenn.

De én tovább megyek, felveszem a képviselő ur interpellációjára a válaszom fonatát. (Halljuk! Halljuk!) A képviselő ur báró Bánffy Dező főudvarmester ur egy kolozsvári toasztjára hivatkozott, melyben a főudvarmester ur nyilatkozott tett, hol azt mondtotta volna, hogy: ez idő szerint még szabadon tanácskozhatunk stb. (Halljuk!) T. Ház! Nekem erről a nyilatkozatról tudomásom nincsen. Most hallom ezt először. Engedelmet kérek, de mégis sajnátszerűnek tartom, hogy egy toasztért a minisztert meginterpellálják. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Hová jutunk, ha már toasztok is interpelláció tárgyává tétetnek? (Általános helyeslés.) De ha bárki is így nyilatkozott és a képviselő ur kiváncsi véleményemre, megmondhatom azt is, hogy ilyen aggodalmas állítás mindenesetre túlzott, sőt helytelen, mert erre semmi ok nincs. De bocsánatot kérek, ez az állítás semmivel sem helytebb, mint az, *mikor némely körök folytonosan a katolikusok üldözéséről beszélnek a kormány részéről*. (Zaj a balközépen.) Engedelmet kérek, semmi esetre sem indokoltabb az egyik, mint a másik állítás. Én azt hiszem, t. Ház, hogy én erre az interpellációra más választ, ha még nem tudom meddig fontolgatnam is, akkor sem adhatnék; (Zajos helyeslés jobbról.) és azért nagyon kérem az igen t. képviselőházat, méltóztassék ezen válaszomat érdemleges válasznak tekinteni és azt tudomásul venni, (Zajos helyeslés a jobboldalon.) de a tudomásvételeben mindenesetre arra is kérem a t. Ház bírálatát, hogy én a parlamenti illemet tegnapi beszédben megsértettem-e. Kérem, méltóztassék ezen válaszomat ezen értelemben is tudomásul venni. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

Rakovszky István: Ez ismét olyan felelet volt, mint a tegnapi, hogy t. i. válasz a kérdésre semmi, a frázis pedig a kelletnél több. A t. miniszter ur egyetlen egy kérdésére sem felelt, csupán csak arra, hogy neki eddig tudomása a dologról nem volt. Ime, tudomására hoztam! De kérdéseimre magunkra mindez ideig adós maradt a felelettel. Ugy látszik, hogy a t. miniszter ur volt főnkérőlván gyanúja alapos, mert nem merte itt a Ház előtt nyíltan tagadása venni azt, hogy a kormánynak szándékában nincsen a protestáns autonómia sértettségének fenntartása. (Nagy zaj és ellentmondás a jobboldalon.) Egyetlenegy szóval sem mondtotta, pedig ez volt az én kérdésem és akárhogy fogja is ezt fel a t. miniszter ur és akárhogy mondja, hogy választ, mint érdemleges választ tudomásul vegyükk a t. miniszter ur kérdésére igennel vagy nemmel legalább is köteles volna felelni, vagy hogy ha ezt nem akarja tenni, legalább azt mondani, hogy ez alkalommal nem kíván a kérdéstről nyilatkozni; mert ebben is van felelet. (Nagy zaj.)

A harmadik kérdésomban azt tettem fel, hogy talán azért nem nyilatkozott a t. miniszter ur, mert báró Bánffy Dező nyilatkozatát nem tartja fontosnak. A t. miniszter ur erre sem felelt. Ezekből azt látom — és abszolváni akarom — hogy a t. miniszter ur még bizonyos gőnében van a volt főnkérőlván szemben, és mondom, ebből a szempontból abszolváim a felelet alól, de választát nem veszem tudomásul. (Helyeslés a baloldalon.)

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: T. Ház! (Halljuk! Halljuk!) Én az *igen* személyes természetű inektívákra, hogy gőnében vagyok-e vagy nem vagyok-e gőnében báró Bánffy Dező urral szemben, *egyáltalában nem válaszolok*, (Zajos helyeslés a jobboldalon.) Élénk ellentmondás balfelől. Arra pedig, hogy a protestáns autonómia veszályben volna a kormány részéről, szintén nem tartottam szükségesnek válaszolni, mert nincs egyetlenegy protestáns sem Magyarországon...

Rakovszky István: *Bánffy Dező báró!* **Wlassics Gyula** vallás- és közoktatásügyi mi-

niszter: ... aki a Széll Kálmán vezetésé alatti kormányról feltenné azt, hogy mi a megszerzett autonómia bármely tekintetben is csorbát ejteni akarnánk. (Nagy zaj a baloldalon.) Arra nézve, amit a tosztról méltóztatott mondani, szintén megmondtam véleményemet. Megmondtam, hogy, ha úgy mondtá, amin felolvadni méltóztatott, akkor az tulzott, sőt helytelen aggodalom volt; de hozzátettem, hogy csak olyan indokolatlan volt az is, mint mikor a katolikusok katolikus-üldözésről beszélnek. Kérem válaszom tudomásul vételét. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

Rakovszky István: A t. miniszter urat ugylát-szik érzékeny oldalán találtam, de az őt nem jogosítja fel arra, hogy így sértően és nekem azt mondja, hogy én inektívákat mondtam. Erről beszélünk máshol. (Zaj és mozgás a jobboldalon.) Elnök fölteszi a kérdést.

A Ház a választ tudomásul veszi.

(Állítólagos visszaélések.)

Zmeskál Zoltán: Ismerteti a Trecsén vármegyében uralkodó botrányos állapotokat, jegyzőkönyv szolgabírák visszaéléseit. Ruffy képviselő tudva erről beszélni, mert jelenléteben uszította a körjegyzőket törvényellenes eljárásra s ennek folytán oly kelemetlen helyzetbe jutott a várnai választáson Ruffyyal szemben, hogy ő kénytelen volt Ruffy kényujtatását el nem fogadni.

Rakovszky István: *S ezt zsebvégvágta!* **Zmeskál Zoltán:** Igenis, zsebvégvágta. Ezt csak azért hozta fel, mert Ruffy intett a fejével. Ezután ismét a trecsényi állapotokra tér át.

Elnök: Kéri a szónokot, hogy fogja rövidebbre beszédét, mert már fel háromra.

Zmeskál Zoltán: Jó, ezt is megteszem. (Derültség.) A következő interpellációt intézi a belügyminiszterhez:

1. Van-e tudomása a belügyminiszter urnak arról, hogy a trecsénymegyei Ochodnica község körjegyzője a kataszteri iveket meghamisítván, az országgyűlési képviselő-választók idei összeírása alkalmával egy olyan telkeságya birtokot mutatta ki hat kataszteri holdban, kinek birtoka 13 kataszteri holdat tesz ki és hogy ennek következtében 70 polgár lett választói jogosultságtól törvényellenesen, előre megfontolt szándékkal megrabolva?

2. Ha pedig van a miniszter urnak arról tudomása, szándékozik-e a magyar kir. Kuria végzése és annak indokai alapján is saját hatáskörében intézkedni, hogy az illető körjegyző ellen megindított feyelmi eljárás a legrövidebb záros határidő alatt befejezést nyerjen és azután eleve hivatalos okirathatímistó ellen a bünyenyítő eljárás is hivatalból megindítassék.

Ruffy Pal személyes kérdésben szól. Nem Zmeskálnak intett, hanem Molnár Jánosnak.

Molnár János: *Igen!* **Ruffy** Pal: Ami pedig a várnai választásnál való találkozást illeti, hát tény, hogy ott Zmeskállal találkoztott, aki azt mondta, majd beszélünk Posten. Nem is törődött azután többet ezzel a dologgal, de Zmeskál úgy öntötte ki elene való haragját, hogy a kuituszmiszterhez interpellált. Azóta Zmeskállal semmi dolga nem volt.

Elnök az ülést 2 óra 30 percor berekeszti.

BELFÖLD.

Széll Kálmán Bécsben. *Széll Kálmán* minisztereink ma délután Bécsbe utazott és onnan pénteken reggel tér vissza Budapestre. A minisztereink utja, a politikai körökben elterjedt hírek szerint az országgyűlés elnapolásával és a kvótajavaslat visszavonásával van kapcsolatban. Hír szerint a jövő hét elején királyi leirattal napolják el az országgyűlést és a két Ház csak szeptember végén ül újra össze.

Itt említjük meg azt a hírt is, amelyet ma a Ház folyóóján kolportáltak, hogy a közjogi ellenzék Kossuth frakciója már a mai ülésen nagy akcióra készült, hogy a képviselőház ülésének királyi kézírattal való elnapolását megakadályozza. Reggel híre járt a folyosón, hogy *Széll Kálmán* minisztereink tervbe vett mai bécsi utjának főcélja az elnapoló királyi kézirat kieszárlése. A párt több tagja kifejezte azt az óhajtatást, hogy tekintettel az osztrák viszonyokra, a Ház királyi kézírattal való elnapolását akadályozzák meg, hozzák szóba a minisztereink bécsi utját a mai ülésen, vagy a napirend előtt, vagy interpelláció alakjában. A párt jelenvolt tagjai *Kossuth* Ferenc előnkel hamarosan konferenciát tartottak s a megállapodás az volt, hogy a párt bevárja a pénteki ülést s az addig történnédkéttől teszi függővé akciójának módozatait.

Bécsből táviratozzák, hogy *Széll Kálmán* minisztereink ma este odaérkezett s holnap délelőtt tanácskozni fog *Koerberrel*, majd meclátogatja gróf *Goluchowski* külügyminisztert. Déliben ő felsége kihálgtatáson fogja fogadni a magyar minisztereinköt s nyilván *Koerber* is meg fog jelenni a felség előtt. A két minisztereink a kvóta dolgában fog értekezni s mind a ketten előterjesztést fognak tenni az uralkodónak a döntésre nézve. *Széll Kálmán* minisztereink előterjesztést tesz majd a képviselőház elnapolása tárgyában is. A magyar képviselőház a nyári szünetek után szeptember végével fog ismét összejúlni.

A rimaszombati mandátum. *Rimaszombatról* táviratozzák a félhivatalos *Bud. Tud.*-nak, hogy *Molnár József*hez, az ottani szabadelvű párt elnökéhez a következő távirat érkezett:

Az országos szabadelvű párt végrehajtó bizottsága ma tartott üléséből a rimaszombati kerület két jelöltje közül *Fáy Gyula* megválasztását ajánlja, miután *Fáy Gyula*, mint a rimaszombati kerület volt képviselője a szabadelvű párt hű és szeretett tagjának bizonyult.

Podmaniczky S. K.
pártelnök.

A kongresszus. A katolikus központi kongresszus bizottság ma délután *Samassa József* egri érsek elnöke alatt ülést tartott és letárgyalta a *Timon Ákos* előadó jelentésében foglalt törvényjavaslatokat. Azután megválasztotta a négy szakbizottság tagjait, mire az elnök érsek köszönetet mondott az osztályoknak fáradságos munkájukért, *Szél Ignác* pedig a bizottság nevében az elnöknek mondott köszönetet az ülések tapintatos vezetéseért.

Rossz viáo. Amint megírtuk, tegnap több erdélyi képviselő ellen összeférhetlenségi bejelentés érkezett *Kikaker* kolozsvári kávé s névében. A *Politikai Értesítő* most azt írja, hogy ezek a bejelentések hamisítványok és *Kikaker* ma táviratban hazudta meg a bejelentést, amelylyel valaki rossz tréfát követett el az ő rovására.

Összeférhetlenségi ügyek.

Budapest, június 13.

A képviselőház összeférhetlenségi bizottsága ma délelőtt *Apáthy Péter* elnöke alatt ülést tartott, amelyen a bizottság tagjai közül *Dösa Endre*, *László Mihály*, *Ragályi Béla* és *Rudnyánszky Béla* jegyző voltak jelen.

A bizottság elnök *Rátkay László* ellen tett bejelentést vette tárgyalás alá. A bejelentést *Kuoler Gyula* tette meg a miatt, hogy *Rátkay* tagja a fehér-tolnava-nyermei helyi érdekű vasutak részvényszerűsége felügyelőbizottságának. Elnök bemutatja *Rátkay László* levelét, amelyben előadja, hogy a törvény szerint a felügyelőbizottsági tagság a képviselőszéltől nem összeférhetően s ő egyébként is már március 6-án lemondott a nevezett társaság felügyelőbizottsági tagságáról.

A bizottság rövid tanácskozása után elnök szabályszöveget írt a bizottság egyenruha az hozott határozatát, amely szerint *Rátkay Lászlóra* az összeférhetlenség esete nem forog fenn.

A bizottság további tanácskozásában *Rátkay László* is részt vett.

Tárgyalás alá vetik azután a *Heltai Ferenccel* vonatkozólag azon a címen tett bejelentéseket, hogy szerkesztője a *Vasuti és Közlekedési Közlönynek*. *Heltai Ferenc* kifejezi, hogy így tárgyu bejelentést már 1897. évi december 1-én tárgyalta a bizottság, azóta a helyzet nem változott és emellett akkor tett ki-jelentéséhez nincs is mit hozzáadnia.

A bizottság tárgyalásra visszavonulván, rövid tanácskozás után kihirdette határozatát, amely szerint a bejelentés nem volt förtelenbe veendő, mert azt az ügyet a bizottság már 1897-ben letárgyalta és azóta a helyzet nem változott.

Tárgyalás alá vette azután a bizottság *Grossmann Miksának* báró *Fejérváry Géza*, mint képviselő ellen, azon a címen tett bejelentését, hogy a katonai sematizmusban az alkalmazott tábornokok sorában van feltüntetve. A bejelentő egy újabb nyilatkozatában *Fejérváry báróra* nézve azt jelenti be, hogy rendelkezési viszonyban áll, amely függőségi helyzetet és emellett a képviselőházi állással összeférhetlenséget állapít meg.

Báró *Fejérváry Géza* bemutatja a honvédelmi miniszterre történt kinevezésére vonatkozó királyi kézirat másolatát, amely szerint kinevezése a katonai szolgálaton kívüli viszonyba való áthelyezése mellett történt s a honvédség evkényveiben is, mint szolgálati viszonyban nem lévő tábornoknál van feltüntetve. A katonai sematizmus az alkalmazott tábornokok közt sorolja fel azokat is, akik egyéb polgári állami szolgálatban vannak, mert a lehetőség megvan arra, hogy polgári állásukról lemondván, ismét visszatérnek a katonai szolgálatba.

A bizottság azután tanácskozássra vonulván vissza, rövid tanácskozás után kihirdette azt az egyhangúlag hozott határozatát, hogy báró *Fejérváry Géza* kinevezési okmányára szerint szolgálaton kívüli viszonyban lévő, a törvény szerint nem foglal el a képviselőszéltől összeférhetlen állást.

Napirend szerint következett az Országgyűlés Sándorja, mint a Ganz-gyár részvénytársaság igazgató-ságának tagjára vonatkozó összeférhetlenségi bejelentés tárgyalása. Országgyűlés képviselő a bizottság elnökéhez intézett levélben kéri a tárgyalás elhalasztását, mert az ülése való meghívás csak tegnap jutott kezéhez, azóta pedig nem volt ideje a szükséges okmányok beszerzésére.

A bizottság ennek folytán elhalasztotta az Országgyűlésre vonatkozó bejelentés tárgyalását.

László Mihály bizottsági tag előadja, hogy el-lene is összeférhetlenségi bejelentés tetéven, annak elintézéséig nem vehet részt a bizottság tanácskozásában.

A bizottság ennek folytán legközelebbi — több tag kívánságára, szombaton délelőtt tíz órára kitűzött — ülésének első tárgyalásán *László Mihályra* vonatkozó bejelentés tárgyalását, közvetlenül ennek elintézése után pedig *Ugron összeférhetlenségi ügyeinek tárgyalását* tűzte ki.

Ezzel az ülést véget ért.

KÜLFÖLD.

Az osztrák válság.

Budapest, június 13.

A *Neue Freie Presse* tudósítója a Koberer-kormány egyik tagjával beszélgetett a reichsrath főslozlatásáról és a várható eseményekről. A miniszter mindenekelőtt arra utalt, hogy miután az államgépzetnek továbbra is működnie kell, a parlament pedig munkára képtelen, bekövetkezett a 14. §. fölhasználásának ideje. Szerinte, ha ez a paragrafus nem volna meg, külön ki kellene azt most találni.

A kormány — ugymond a miniszter — ez ideig még nem határozta meg további tennivalóit. A szükséges intézkedések a 14. §. alapján fognak életbe lépni. A közönség körében arról is beszélnek, hogy most ex-lex állapot fog bekövetkezni. Ez azonban csak formális megkülönböztetés. Magyarországon annak idején csak azért következett be az ex-lex állapot, mert ott nem ismerik a 14. szakaszt.

Hogy meddig fog a 14. szakasszal való kormányzás tartani, arra nézve mitsem tudott a miniszter mondani. A jövő évben tárgyalásra kell kerülnie az autonóm vámtarifának, de hisz addig még van idő bőven. Egyéb fontos ügyekben is dönteni kell, ilyen a kvótakérdés és a kiegyezés kérdése, amelyek nem maradhatnak sokáig eldöntetlenül. Ezek a kérdések szabják meg a 14. szakasszal való kormányzás időtartamának határát.

Ami a jövőt illeti, a miniszter a választóktól várja a föfordult állapotok megszűlését. A választók látni fogják, hogy Ausztria gazdaságilag visszamarad, hogy a legfontosabb gazdasági kérdések függőben maradtak s bizonyára olyan gazdasági többség-félt fognak megteremteni, mert megújítják végre, hogy az összes életbevágó gazdasági kérdések a háttérbe szorulnak a nyelvkérdések miatt. A választóktól várható tehát a bajok orvoslása.

Bécs, június 13.

Ma délelőtt tíz órakor *Koerber* elnöke alatt minisztertanács volt, amelyben a kormány valamennyi tagja részt vett. A király holnap délelőtt kihallgatason fogadja *Szél Kálmánt*, aki ma este érkezik ide.

Bécs, június 13.

Az osztrák Reichsrath ülészakának bezárásánál foglalkozik még egyre a közvélemény és mind több új részlet válik ismerre esse főleg a cseh lapok után. A *Politik* ma a következő, valószínűleg officiózus torrasból eredő hírt közli:

A szombat éjeli ülés alatt csak egy minisztertanács volt és nem kettő. Ez a tanács 9 órától negyed 12-ig tartott. A minisztertanácsban élénk vita folyt a felett, hogy vajjon föl kell-e oszlatni a Reichsrathot, vagy pedig csak berekeszteni kell-e az ülésszakot.

Harmadik fontos kijelentése a lapnak az, hogy dr. *Koerber* miniszterelnök ezen a minisztertanácsban mutatta be a királyi aláírásával ellátott felosztási dekrétumot, amelyen a datum hiányzott. A kabinet tagjainak többsége a Ház ülésszakának berekesztése mellett nyilatkozott. Erre aztán hosszabb vita keletkezett ama konzekvenciák felett, amelyek a berekesztésből levonhatók. Több miniszter azt követelte, hogy a minisztertanács határozatához ő felsége beleegyezését kell kikérni. Egnéhány miniszter ugyan kijelentette, hogy a főslozlatásban már bennfoglaltatik a berekesztés is, mégis ragaszkodtak a kabinet fentemlített tagjai ahhoz, hogy a felséges urat még a késő éjeli órában fel kell keresni a megbatalmazás végett. A cseh nagybirtokosoknak az ifjú-csehek obstrukciójával szemben elfoglalt álláspontjáról így ír a *Politik*:

Midőn nyilvánvaló lett, hogy a cseh obstrukció legyőzésére koalíció alakul, a cseh nagybirtokosok felszabták azt a veszélyt, hogy a jobboldali többség szétbomlása esetén a német pártok ereje megegyező-rodnék és ez a német hegemonia erősítését és a

csehek elszigetelését jelentené. Hogy ezt a veszélyt elkerüljék, azt a tanácsot adták a kormánynak, hogy zárja be a Reichsrathot, amit annyival könnyebben tehet, mert a szombati botrány szegénytelen és veszélyes volta igazolta e lépésük helyességét.

Bécs, június 13.

A csehek memorandumja a nyelvkérdésben már elkészült s holnap publikálják. A memorandum tizenhárom íven politikai, szakcszerű és történelmi bírálattal mond *Koerber* nyelvredeleteiről, amelyek a csehek által elfogadhatatlanok.

Bécs, június 13.

A csehek a memorandumjokat meg fogják küldeni az uralkodóház valamennyi tagjának, a főbb katonai parancsnokoknak, az urakháza és a képviselőház minden egyes tagjának.

Bécs, június 13.

Az alkotmányhü nagybirtokosok pártelnökei gróf *Thun Oswald* elnöke alatt konferenciára gyűltek össze. A tanácskozás több óra hosszat tartott. A baloldali pártok elnökei pénteken tartják meg konferenciájukat, amely iránt politikai körökben igen nagy az érdeklődés.

Lemberg, június 13.

A *Szlovó Polcskinak* jelenti bécsi tudósítója, hogy ő felsége *Javorszki* lovagot és gróf *Dzieduszycki*, a lengyel klub elnökét és alelnökét, a parlamenti béke helyreállítása körül kifejtett fáradozásaiért magas rendjelekkel tüntette ki. *Javorszki* lovag a Lipót-rend nagykeresztjét, gróf *Dzieduszycki* pedig az első osztályú vaskoronarendet kapta.

A kínai felfordulás.

Budapest, június 13.

A kínai császárné most már nem ellenzi, hogy az idegen csapat-szakaszok vonuljanak be Pekingbe s kibocsátott egy mérsékelt hangú ediktumot is. Valószínűleg annak a pressziója alatt tette ezt, hogy a helyzet már nagyon is el-mérgesedett s magában Pekingben annyira fokozódott a szenvedélyek, hogy miután a minap kínai katonák a pekingsi belga követségi tikkárt tettegel bántalmazták, tegnap a császárné testőrei megölték a japán követségi kancellárt. Ez megdöbbenhet a cungh-jáment és a császárnét, s innen az engedékenység, kivált hogy a hatalmak követi egyetértőleg kimondták, hogy a dinasztiát és kormányt sérthetetlennek tekintik, ami annyit tesz, hogy az idegen hatalmak meg fogják ugyan tenni a kínai kormány engedelmének kikérése nélkül azokat az intézkedéseket, amelyeket a mostani zavarok elfojtására szükségeseknek vélik, de értesíteni fogják szándékaikról a kormányt, hogy bármely részről való támadások ellen megoltalmazzák.

Az eddig Pekingbe indított kétezer, és Tiencsinbe küldött hatszáz főnyű idegen csapat-erőnek, melyet a szükséghez képest még gyarapítani fognak, főképp az a rendelkezése, hogy megvédje a takutenesin-pekingsi vasutvonalat, mert különben a hatalmak követi Pekingben nem volnának bátoraságban.

Mai távirataink a következők:

London, június 13.

A *Times*-nak azt jelenti Sanghaiból, hogy a japán követ *Japán befolyásának elismerését* követeli *Csekiang*, *Fokien* és *Kiangszü* tartományokra nézve.

A *Daily Mail* jelenti *Jokohámából*, hogy a japán kormány még négy hadihajót rendelt ki *Takuba*.

A *Times*-nak jelenti Pekingből tegnap ke-llettel: A császárné testőrei meggyilkolták a japán követség kancellárját.

London, június 13.

A Pekingből érkező hírek homlokegyenest ellenkeznek egymással, úgy hogy nem lehet belőlök megtudni, hogy a kínai helyzet valójában milyen.

A *Morning Post* távirata szerint az özvegy császárné újabb, mérsékelt hangú ediktumot adott ki. Ugyanez a távirat konstatálja azt is, hogy az országban a nyugalom újra visszatért.

A *Times* ellenben aggasztó híreket kapott *Khinából*. Az egyik jelentés szerint a japán követségi kancellárt megölték a kínai császári testőrezred katonái. A másik jelentés szerint pedig újabb európai csapatok vonulnak Tiencsinből Peking felé.

EDLACH gyógyintézet

Alsó-Ausztria, 15 pernyire *Payerbschtól*, *Reichenau*, *Tulln* és *Dr. K. n. n. n.* Gyönyörű, napos, szélitől óvott fekvésben, 600 m. mag. a tenger színe fölött. Teljes vizgyógyászati — Intézet gyógytorna számára. — Összes diéta-kurák. — Legnagyobb kényelem. — Vill. világítás. — Egész éven át nyitva. — Edlachi városközi telefon 2. sz. Prospektussal és árjegyzékkel szolgál az igazgatóság.

Bécs, június 13.

A *Neues Wiener Abendblatt* értesülése szerint dr. Rosthorn pekingi osztrák-magyar ügyvivő tegnap Bécsből távirati utasításokat kapott. Dr. Rosthorn testvére, Rosthorn Adolf, kínai császári szolgálatban áll. Azelőtt tengeri vámgazgató volt, jelenleg pedig adófelügyelő. Ugyanez az értesülése szerint a pekingi osztrák-magyar katonai csapatok létszámát 100 főre fogják felemléni.

Páris, június 13.

A Havas-ügynökség jelenti Pekingből: A császárné utasította a cungli-jámennek néhány tagját, jelentsék ki az idegen hatalmak képviselői előtt, hogy a kínai csapatok nem fognak ellene szegülni az idegen csapatkülönítmények Pekingbe való bevonulásának.

Jokohama, június 13.

Még több japán hadihajó is utban van Taku felé. Ha a helyzet nem javul, erős szárazföldi haderőt is küldenek Kínába.

Hongkong, június 13.

A Haitan gőzhajót kibérelték, hogy 600 főnyi csapatot szállítson Tiencsinbe.

Tiencsin, június 13.

Hétfőn Langfangnál 2000 boxer el akart vágni egy 16 főnyi angol őrjáratot, amely két mérfölddel járt előtte annak a vonatnak, amely az idegen csapatokat szállította Pekingbe. Angol tengerészek segítségére siettek az őrjáratnak és heves puskatűzzel támadtak a boxerekre, akik közül negyvenöt megöltek vagy megsebesítettek. Az angolok közül senki sem sebesült meg. Az európai csapatok azután üldözébe vették a boxereket és két falut megszálltak. A vasútvonal nagyon meg van rongálva. Az expedíciónak körülbelül 2000 tagja van és pedig 915 angol, 350 német, 300 orosz, 158 francia, 104 amerikai, 51 japán, 40 olasz és 25 osztrák-magyar.

Páris, június 13.

A Havas-ügynökség jelenti Tiencsinből: Port Arthurból érkezett távirat szerint tegnap 2000 főnyi orosz sereget szállítottak hajóra, hogy Takuba vigyék.

Navigare necesse est. Vilmos császár számára jelszavának egyike ez a latin mondás. Hajózni kell, — élni nem éppen — ez az értelme. Modern szójárásra fordítva annyit jelent, hogy Németországnak égető szüksége van a mostanál jóval nagyobb hadiflottára, amelyvel pártalanul föllendülő tengerentúli kereskedelmének érdekeit megvédelmezze. Annyi viszály után végre megszavazta a birodalomgyűlés a sok zátonyon járt flottajavaslatot, mire a császár a birodalomgyűlés ülészakát berekesztette.

Tegnap volt a már részleteiben is elfogadott flottajavaslat fölött az utolsó szavazás. A birodalomgyűlés a javaslatot a maga egészében 201 szóval 103 ellen véglegesen elfogadta.

A szavazást megelőzőleg *Hohenlohe* herceg birodalmi kancellár és gróf *Bülow* külügyi államtitkár mondtak figyelemreméltó beszédeket, mintegy ünnepélyes befejezésül a flotta-campagnának.

Hohenlohe herceg kifejtette, hogy a német nemzet mindannyiszor erős flotta után kívánczolt, valahányszor a nemzeti egység eszméje előtérbe lépett. Most ez a régi vágy meg teljesedésbe, azért, hogy a német birodalom, mint kereskedő világhatalom, a tengeren is megfelelő biztonsággal birjon.

Gróf *Bülow* néhány erőteljes vonással jellemezte a birodalom nemzetközi politikáját. Fölzárólagos véglegesen megnyugtathat mindenkit arról, hogy a német birodalom hatalmas flotta birtokában sem fog letérni az eddigi útról. A nemzeti szempontok lesznek ezután is irányadók. *Nem fogja rokonszenv vagy ellenszenv szerint változtatni politikáját, hanem mindig csak azt keresi, mi hoz előnyt, mi okoz kárt a német érdekeknek?* Kalandos és agresszív törekvések teljesen távol állanak tőle. A birodalom nem akar egyebet, mint hogy zavartalanul, békében fejlődhessek politikailag és gazdaságilag egyaránt.

Berlin, június 13.

Vilmos császár *Tirpitz* tengerészeti minisztert és törvényes utódait nemesi rangra emelte.

Hamburg, június 13.

Vilmos császár egy a flottajavaslat elfogadására alkalmából kapott szerencsekívánatot megköszönő táviratában örömet fejez ki, hogy végre célhoz ért, hálásan emlékszik meg a munkatársáról és táviratát így végzi:

— De mostan tovább, hogy flottánk nem sokára valóban tiszteletet parancsolóan jelenhesen meg a tengeren, mint erőgyarapodás kezében arra, hogy a világnak megőrizzük a békét.

A francia vezérkar bajai. Említettük volt, hogy *Delanne* tábornok, a francia vezérkar főnöke benyújtotta s aztán visszavonta a lemondását. A nacionalista lapok e lemondás miatt heves hatmadást intéztek a kormány s nevezetesen az új hadügyminiszter ellen s nem fogják elengedni az interpellációt sem, jöhetnek *Delanne* kiesett a kegyökből azzal, hogy megmaradt állásában. A lemondásnak s a nacionalista dühöngésnek az oka a vezérkarban történt személyváltásokban keresendő, ezek közül is abban, hogy *André* tábornok az új vezérkari tiszteket nem a *Delanne* kívánsága szerint nevezte ki s a többi közt *Faurie* alezredest tette a hirlehet második ügyosztály fejévé, mely az idegen attasékkal érintkezik s az idegen seregekről szóló információkat beszerzi. *Faurie* alezredestnek azonban az a nagy és megbocsáthatatlan büne, hogy tanára volt a katonai iskolának és barátja *Picquart*nak. Hinc illae irae.

HIREK.

Holtzspach András.

Sohasem olvastam meg a Holtzspachék pénzét, csak amugy szóbeszédből tudom, hogy ennek a családnak volt vagy kilene millió forint vagonya. Kilene millió pedig akkora pénz, hogy azt csak olyan emberek tudják elveszíteni az utolsó rézkrajcáig, akikben semmi kapzsiság nincsen. Beesületes embernek kell annak lenni mindenképpen, aki kilene millió forintból nem ment meg egy árva garast sem, hanem azt mondja: Volt, nincsen.

Csak a régi biblikus időkben voltak ilyenféle nagystilű becsületes emberek, akik szent nagylelkűséggel mondták égő pajtájuk láttára:

— Nagy Isten! Te adtad s elvevted. Tiéd az élet s a halál is tiéd! Azonközben ég felé emelték a karjukat, mélyen fejet hajtottak a hatalmas Isten végzése előtt s fájdalommal töprengéssel néztek a föl szálló sziporkák után.

A mi korunkban az ilyen tüzi veszedelmekből sajátóságos módon szokták megmenteni az embereket azt, ami menthető. Kilene millióból olyan ügyesen el lehet könyvelni ötvenezer forintot, hogy azt ugyan senki sem veheti észre. Minden biblikus becsületeségen pedig kacagnak az emberek s élnek tovább, nyugodtan.

A Holtzspach családnak leégtek, összedőltek a hatalmas pajtái, gazdag csürei. Minden odaégett s az öreg Holtzspach nem mentett ki belőle a modern mentési módszer szerint egyetlen egy krajcárnyi értéket sem. De megmentette azt a régi, nagy és becsületes erőlyeséget, amelylyel a leégett házak helyébe újakat lehet építeni.

Az öreg Holtzspach elvesztette a kilene millióját s aztán szerie nézett a világban. Még csak Amerikába sem ment. Itt maradt köztünk s azt gondolta, hogy most mint szegény ember újra kezd az életet s fölesapott — koreszmárosnak. A Hűvösvölgyben, nem messze a fővárostól van a koreszmája. Egészen közönséges, kiesiny koresma. Csak úgy mérk benne a sőt meg a spriceert, mint minden más koresmában. A volt milliomas felesége pedig fehér kötényt kötött, a tűzhely mellé állt s szépen köszönti a volt kocsisait, inasait, szolgáit, ha betévednek hozzájuk egy pohár itala.

— Tessék — mondja — s odaül melléjük s kínálja őket.

Valamikor Holtzspach András azon kezdte, amire most eljutott. Kantinos volt. Aztán jöttek szebb napok. Vállalkozó lett s milliomas. Most megint kantinos. Mikor az építési válság alatt megingott alatta a föld, alighanem úgy gondolkodott, mint ahogy a biblikus idők emberei s a munka diadalaira gondolt. Azokra a nagy, diadalmas hadjáratokra, melyeket kivivott már az életben s melyek mindarra tanították, hogy csak egy nagy erő van a világon, egy hatalmasság. A munka,

amely előtt gyerekes ostobaság a szegénykezés és gyerekes ostobaság a mult ragyogása.

A munka értékét sehol a világon nem becsülik olyan kevésre, mint ebben a hazában. Még mindig többet ér itt a helyelő milliomas, mint a munkában izzadó tót nap-számos. A gummiradler az a jel, amelyben győzni lehet s a kerges tenyerek láttára sok ember környékezi az ajúlás. Gróf *Széchenyi István* ünnepi köntösben faragta ki a szobrása, holott bajos megérteni, hogy ilyen nehéz, zsinóros kacagányban miképpen lehetett dolgozni. Nem vagyunk komoly ország, mert nem becsüljük eléggé a munkát s a régi milliók, az elpusztult ősi latifundumok emlékéen rágódunk, ha már elpusztultak.

Ez a Holtzspach nem egészen magyar ember. Legalább a munka iránti tisztelete nem arra vall. Aztán az is gyanus, hogy nem szégyelli magát. Csodálatos szívósság van benne a jóléthez és az élethez. Minden áron felül akar maradni s naiv komolysággal hiszi, hogy a kis koreszmából megint nagy palota lehet.

Valami nagy reformszag üti meg az ember orrát a visszakooszmárosodott Holtzspach történetének hallatára. Mintha ebben a történetben több tanulság volna az egész nemzet számára, mint minden ünnepi órációban együttvéve s mintha a megszünt milliomas megjelölte volna azt az utat, amelyen haladnunk kell a jövőben.

Egy koreszmáros is lehet reformátor. S ez az öreg Holtzspach mintha ilyenféle volna!

G—a.

Budapest, június 13.

— EUDAPESTI NAPLO. Június 13-én új előfizető és nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról dejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Azoknak a tisztelt előfizetőinknek, kik a nyári hónapok alatt fűrdőre vagy nyaralóhelyre szándékoznak menni, vagy pedig hosszabb utra kelnek, szolgájon szives tudomásul, hogy kiadóhivatalunk, amint a cínváltozásról értesül, nyomban az új tartózkodási helyre küldi a lapot. Ne méltóztassanak tehát egy rövid levelezőlapnak felhasználásától akkor se visszaradni, ha a nyári szezon alatt talán többször is változtatják lakásukat. A Budapesti Napló kiadóhivatala minden bejelentésre rögtön intézkedik és szigorúan megfelel a szerkesztőség intencióinak, midőn az a nyári hónapok alatt is állandó érintkezésben óhajt lenni kedves közönségével.

— Személyi hírek. *Lipót Szalvator* főherceg feleségével *Zagrabból*, *Augusta* főhercegné *József Ferenc* főherceggel *Kis-Tapolcsányból* ma Bécsbe érkezett. — *Dr. Gara Géza* Rajecfürdőre érkezett s fürdőorvosi gyakorlatát megkezdette.

— A hercegrímás Budapestben. *Vasary* Kolos bíboros hercegrímás dr. *Kohl* Médard pápai prelátus társaságában Balatonfüredről Budapestre érkezett. A hercegrímás csak *Unraját* tölti a fővárosban és pénteken *Esztergomba* utazik. Vasárnap nagy fényűző fölszentelt gróf *Csáky* Károlyt, az új váci püspököt. Vasárnap este ismét Budapestre jön a hercegrímás és innen hétfőn ismét visszatér Balatonfüredre.

— József főherceg Székely-Udvarhelyen. *József* főherceg — mint *Székely-Udvarhelyről* írják — szombaton odaérkezett. A vasútnál gróf *Majláth* Gusztáv püspök üdvözölte a főherceget. Majd *Holláky* Artúr főispán mutatta be a székely nép hódolatát, mire a főherceg így válaszolt:

Mélyen meghatva érzem magam e szavak által. Legyenek meggyőződve, hogy ahhoz a néphez, amely a magyarság védbástyája, olyan és annyi lényes tanulelet adta hű szolgálatának a hazáért békében és vérszen, változatlan, legbensőbb érzéssel viseltetem.

Ezután *József* főherceg *Majláth* püspök fogatán behajlatott a városba, ahol a vármegyeház kapujánál dr. *Domokos* slispán és *László* főjegyző fogadták. Ezután a vármegyeház dísztermében az összes állami és törvényhatósági tisztviselők hódolatát fogadta. Este banket volt tiszteletére s a várost kivilágitották.

A főherceg vasárnap utazott el Székely-Udvarhelyről Csik-Szeredába, hová Holláky főispán és Domokos alispán is elkísérték.

— **Frígyes főherceg Komáromban.** Frígyes főherceg, mint Komáromból táviratozzák, tegnap délután 5 órakor Komáromba érkezett. A főherceget az állomáson Sárközy Aurél főispán a városi tanács élén üdvözölte, az összegyűlt közönség pedig lelkesen megjelente. A főherceg három napot tölt Komáromban.

— **A kereskedelmi miniszter audienctája.** Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter helyett e hó 18-án Csörgő Gyula államtitkár tart kihallgatást.

— **Feljedelmi nász.** Gmundenből táviratozzák, hogy Ferenc József király is jelen lesz Lujza cumberlandi hercegnő és Miksa bajor herceg esküvőjén. A király Ischből megy az esküvőre, amelyre ötven herceg érkezik Gmundenbe.

— **A rabok szanatóriuma.** A szegedi Csillagbörtön orvosa, dr. Regdon Károly hosszas tapasztalatai után arra jött rá, hogy a börtön levegője valóságos melegágya a tuberkulózisnak. Az olyan rabok, akiknek még alig bele a tüdejé, a legrövidebb idő alatt pusztulnak bele a gyilkos kórba a börtön falai között. S mivelhogy úgy elkülöníteni őket a többiétől nem lehet, hogy minden érintkezés ki legyen zárva, az epidémia gyorsan terjed és esztendőnkint a börtön lakosságához mérten aránytalanul sok emberéletet pusztít. Másik veszedelem az, hogy a kiszabadult rabok, akik talán éppen csak a csirjáját hordják még magukban a nyavalyának, szerte viszik a külvilágban is a bajt. Ezekből a tapasztalatokból kiindulva és álláspontját egy csomó hiteles számadattal igazolva, a börtön igazgatójával Vajna Károlyval egyetemben memorandumot terjesztett az igazságügyminiszter elé, amelyben azt javasolja, hogy létesítsen a minisztérium a tüdőbeteg elítéltek számára szanatóriumot. Az elmebeteg és a gyöngélműjük állapotára tekintettel van az igazság-szolgáltatás, természetesen a társadalom javára is. Akkor fel kell építeni a tüdőbeteg rabok számára is a szanatóriumot, ahova el lehessen különíteni őket. Annál is inkább szükséges van erre, mert ha minden téblolydóba zárt gonosztevő egyszerre kiszabadulna és pusztítani kezdene a maga örült módja szerint, talán akkor se okozna nagyobb károkat az emberéletben, mint amicsoda pusztulás támadhat egy inficiált ember nyomán. A memorandum olyan igazán érdemes munka s érvei annyira világosak, hogy az igazságügyminiszteriumban komolyan foglalkoznak vele.

A miniszter azt mondja a válaszában:

A tüdőbeteg rabok és fogycsovek gyógyítása közérdekű is, mert azok szabadulásuk után bárkit is fertőzhetnek a szabad életben s így a börtön és jegyházak nem egyebek, mint a tüdőbész-bacilusok nagyszállítói.

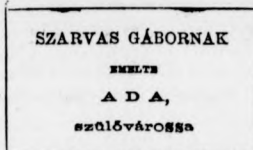
Egyelőre be kell érni ezzel az ígérettel a szegedi börtön derék igazgatójának és dr. Regdon Károlynak is, de remélhetőleg nem tart sokáig a tanulmányozás.

— **Szell Kálmánról.** A *La Paix* című francia lap június 11-iki számában bizelgő szavakkal emlékezik meg Szell Kálmán miniszterelnökről. Azon rokonszenves nyilatkozata alkalmából, amelyet a francia népről s a francia kiállításról tett, felhasználja a lap az alkalmat arra, hogy a francia közönséggel Szell Kálmánt és államférfi pályáját megismertesse. Olyan politikusként mondja, akinek a liberálisizmus legelőkelőbb harcosai voltak példányképei s ezzel kapcsolatban megemlékezik Szell és Deák viszonyáról. Elmondja, hogy Szell alig 30 éves korában képviselő, majd pénzügyminiszter lett, amely tisztéről, meggyőződését követve, a boszniai okkupáció idején mondott le. Ez időtől kezdve a parlament azon tagjai közé tartozik, akiket a felség minden valóságos helyzetben meghallgat. A minisztérium megalkotásával megbízatván, a pártok nagyrésze fuzionált. Kabinetje pedig az uralkodó és az országgyűlés feltétlen bizalmát élvezte, ami módot nyújt neki, hogy ismét tiszteletet szerezzen a Deák-párt szabadelvű elveinek.

— **A mikádó özse Bécsben.** Kotohito japáni herceg ma este bécsi lakásán ebédel adott. A számos jelenlévő között ott volt gróf Goluchowski külügyminiszter, báró Krieghammer hadügyminiszter, Bolfras főhadsegéd, Uezkull hadtestparancsnok, Széchen ösztályfőnök, Montenuovo második főudvarmester és gróf Hunyady szertartásmester.

— **Kardpárbaj.** Sátoralja-Ujhelyről táviratozza tudósítónk: Steinfeld Jenő nyomdatulajdonos és Trstyánszky Károly gyógyszerész ma Sároszaton kardpárbajt vívott. Trstyánszky súlyosan megsebesült a párbajban.

— **Az adai két „s.”** Lapunk egy barátja írja a következőket: Szarvas Gábornak, a nagy nyelvésznek szülővárosa, a bácsmezei Ada szobrot emelt. A szobor a város főterén áll s a következő felírást viseli:

Szülővárosára emelte, két s-sel. S hogy a komikum teljes legyen, nem lehetetlen, hogy ez nagy Magyarország egyetlen helyesírási hibával ellátott szobra s ez az egy is — Szarvas Gáboré!

— **Politikai afférek.** A képviselőház mai ülésének végén Rakovszky István interpellációt intézett Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszterhez. Az interpellációban azonban Rakovszky vehemens támadásokkal illette Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi minisztert, amiért tegnap erőlyes kritikát mondott Molnár apátnak, a néppárt irdoigazgatójának ama törekvése felett, amelynek az volt célja, hogy az egyetemi cimercsonkítás ügyét a politika terére hurcolja. Wlassics Gyula a Ház tulyom nagy többségnek lelkes tetszése közepett utasította vissza a támadásokat s többek között ezt mondta:

— A személyes természetü inektivákra nem válaszolok!

Rakovszky István ingerülten pattant fel helyéről:

— A miniszter ur engem sértéssel illetett! Eről majd máshol beszélünk!

Az incidens után Rakovszky István felkérte Bolgár Ferenc és Szabó István képviselőket, hogy felvilágosítsák kérjenek a miniszterőt. A két képviselő felkereszte Wlassics minisztert a képviselőház miniszterszobájában, ahonnan alig néhány peronyi időzés után távoztak. A megbízottak kijelentették a Ház folyóóján, hogy a Rakovszky ügyét csak abból a célból vállalták el, hogy felvilágosítsák kérjenek Wlassics Gyula kultuszminiszterőt.

— Nézetünk szerint ugyanis nyilván félreértés foroghat csak fenn megbizónk részéről. — mondták a miniszternek.

— Magam is azt hiszem, hogy Rakovszky ur részéről tévedés forog fenn! — felelt a miniszter.

Ilyenformán a Wlassics-Rakovszky-ügyet néhány per alatt elintézték. Amikor a miniszter elhagyta a miniszterszobát, találkozott Rakovszky Istvánnal és kezét szorított vele.

Zmeskál Zoltán mai képviselőházi interpellációja szintén afférré szolgáltatót okot. Ma délután Münnich Aurél és Nyegre László országgyűlési képviselők megjelentek Zmeskál Zoltán lakásán, hogy tőle Ruffy Pál nevében magyarázatot, felvilágosítást, illetőleg elégtételt kérjenek. A két megbízott Zmeskál Zoltánt nem találta otthon, ezért írásban értesítették megbízatásukról.

— **Nem jó az új puska.** Egyelőre — az Isten tudja, hogy meddig, megszabadultunk egy csomó új hadiköltéségtől. Az a puska, amelyet egy Cei-Rigotti nevezetű olasz kapitány talált föl s amelynek az lett volna a földadata, hogy háromszázat löjjön egy pere alatt — a gyakorlatban nem vált be. A kísérleteket befejezték és a bizottság betérjesztette jelentését az olasz hadügyminisztériumhoz. A jelentés azt mondja, hogy a puska a gyalogságnál hasznavehetetlen, első sorban, mert esőve a roppant gyors tüzelés következtében izzóvá lesz, másodsor, mert nagyon nagy mennyiségű löszer kell hozzá. Cei-Rigotti most azt tervezi, hogy esetleg a haditengerészetnél teszi alkalmazhatóvá találmányát és erre nézve újabb kísérleteket fognak csinálni.

— **Kitüntetett tanító.** Nagy-Tevel veszprémegei községben ma szép ünnepély folyt le. Krém Ádám tanítóknak ma adta át Fenyvesy Ferenc főispán a koronás ezüst érdemkeresztet. A főispán Vajda Ödön zirci apát, báró Uchtrits Emil és Layer Nándor apátsági jószágkormányzó kísérletében ment Tevelre, ahol diszbanderummal várták. Siposs Orbán teveli plébános lelkes szavakkal üdvözölte a főispánt s az illusztris társaságot. Az érdemkereszt átadása az apátsági épületben történt, ahol a főispán üdvözölését a kitüntetett tanító és Bauer Antal, a kerület képviselője köszönték meg. Délben a zirci apát fényes ebédel adott, amelyen a házigazda a főispánt, ez pedig Vajda Ödön apátot köszöntötte fel.

— **Házasság.** Dr. Váli Ernő budapesti kórházi főorvos eljegyezte Zetner Szeréna urhélyget.

— **Uj hadihajó.** Szeptemberben bocsátják vízre Triesztben azt az új csatahajót, amely most készül az ottani *Stabilimento tecnico*-n. Ez a hadihajó egyik azok közül a 8300 tonnás hajók közül, amelyeket a nyugalomba helyezett, ócska páncélosok helyett építenek. Az új hajót *Habsburgnak* fogják keresztelni, míg egy másik hadihajónak, amely most Pólában várja a vízrebocsátást s amely ugyanolyan berendezésű, mint a kínai vizeken járó Zenta, *Szigetvár* lesz a neve.

— **Magyar muzsikus a cárnál.** A cárnak Moszkvában magyar vendége is volt. Egy cigáky muzsikus az igazi művészfajtából, amilyen alig van egynehány. Rigó József, akinek a nevét legutóbb abból az alkalomból emlegették sűrűn, hogy elvált a feleségétől, Jusztrof orosz generális dugszadag leányától, a Budapestben eltöltött pihenő után újra primási sikerekre vágyott. Összeválogatott magának egy remek cigánybandát s elszerződött a moszkvai Hotel Rusziába. Ide ment érte az udvartól valami hivatalnok, tudtára adva, hogy a cári pár hallani akarja a muzsikáját. A banda boldogan ment a Kremlbe és ezt a programot játszta le:

1. Marche Ziohy.
2. Csárdás.
3. Donau-Wellen Valse.
4. Mélodies nationales hongroises.
5. Quadrille de l'opéra Carmen.
6. Marche Rákóczy.

A cári párnak végtelenül tetszett a magyar zene s még programon kívül is meghallgattak néhány szomorú lengyel meg finn nótát. Azután jól megajándékozták a bandát. Rigó József a szép summa honoráriumon kívül egy értékes aranyérmét is kapott a cártól. A Rigó-féle zenekar Moszkvából Pétervárra megy, azután pedig talán hazajön. Attól függ a hazatérése, hogy sikerül-e egy olyan zenekart összeállítania, amilyen még Budapestben nem volt. Pintér Pállal, a világhírű cimbalomművészettel állana kompániába ennek a zenekarnak az összeállítására s nem kultiválna egyebet, csak a régi magyar klasszikus nótákat s azokn kívül lengyel, orosz és finn zenét játszana.

— **Megcsenkitott huszárszobor.** Grácban, mint tudósítónk írja, e hó 10-éről 11-ére virradó éjjel ismeretlen tettesek megcsenkitették a Maria-Auban levő Rostad huszár szobrát. A szobrot a huszárnak 1813. október 5-én történt hősi halála emlékére állították. A gazok leverték a fejét és a kardot kiittették kezéből. A rendőrség hasztalanul nyomozza a tetteseket.

— **Nyilatkozat.** Ocskói Ocskay Gusztáv ur a következő nyilatkozat közlésére kért föl bennünket:

A *Gépírók Lapja* engem rágalmakkal illetett. Hogy az egész nyílt levél nem egyéb egy rettenetes rágalmnál, erről tanuskodik a folyó évi május hó 28-án a büntető járásbírósnál Bezeredy Bertalan királyi büntető bírólott lefolyt tárgyalás, mely alatt a hírhedt nyílt levél írója térdén csusza kért tőlem bocsánatot, folyvást hangoztatván, hogy őt felbújtották. Bezeredy királyi bírór ur a rágalmazás súlyos voltáról ekkor szép intő beszédet tartott neki.

Mögöttem van a multam, 30 esztendeje szolgálok, 24 dicserő okiratom van és ime a rágalmazók újból ellenem támadnak. Ha aztán a rágalmakat könnyenülmén tovább akáj, úgy azokkal egy élet, (mely különben nem sokat ér, mert egy pontos hivatalnok csak nyomeruságban tölti életét), sőt ennél több: a becsületem és családomeletem tönkre van téve. Nekem sommiféle villám sincs a Csömör-uton, s nem is volt soha, tehát nem történetnek a villámban azok a rémhistoriák, amelyeket a *Gépírók Lapja* föltalal. A kezemből levél tanúsága szerint június 11-én megjelent nálom egy ma foghazzal is büntetett széphanos, Bró Lajos, aki hírlapírónak mondta magát. *Meggyőződétem, hogy nem hírlapíró, hanem községes csaló.* A szomszédos szobában a családome jó hallotta, mikor Bró Lajos — fölmutatva a *Gépírók Lapját* — háromezert forintot akart tőlem kiesikarni. Megfenyegtetit, hogy ha nem adom meg neki ezt az összeget, tönkre tesz engem is, és a családome is. Főfirt bennem a vér és a zsarolót elvertem, aztán kidobtam. Másnap aztán a *Gépírók Lapjában* bosszút állt rajtam azért, mert nem adtam neki pénzt. Kérem tehát a tekintetes szerkesztőseget, hogy függesztesse föl az ügyben mindaddig az ítéletet, míg a bíróság a zsaroló bandavál nem végez.

Tisztelettel

Ocskói Ocskay Gusztáv.

— **Villamos órák a fővárosban.** Nemsokára talán elmulnak a mizériák, amelyekkel az órák kinoxták a fővárosi közönséget. Vége lesz a toronyórák romantikájának. Villamos órák fogják szerte a városban mutalni a pontos időt. A kereskedelmi minisztérium már ki is adta az órákra a szabadalmat.

„MORT” poloska irtószer hatásában felülmúlja az összes eddig létező szereket; nemcsak a poloskát, hanem a petéket is **Kereség** mellett véglegesen kiirtja. A „Mort” legcsekélyebb foltot sem hagy hátra, tehát a legfinomabb butorok és tapétákán is bátran használható. 1 üveg 20, 40, 60 és 1 frt 25 kr. Kapható: **Mathényi-féle drogeriában** IV. Egyetem-utca 11., továbbá minden fűszer-és droguista-üzletben.

— **Botrány Párisban.** A legújabb botrányról van szó! De Sebastiani színésznőt, akit Párisban mindenki ismer, csak épp a rendőrfőnök nem, a napokban tévedésből letartóztatták, tévedésből fogva tartották közel negyvennyolc óráig és szintén tévedésből étlen-szomjan hagyták, amíg barátjai végre nagy nehezen kiszabadították. A dolog természetesen nagy feltűnést keltett Párisban és a rendőrfőnöknek alighanem állásába is kerül. De a művész nő tisztelői nem érik be ennyivel; bosszút fognak az ügyetlen rendőrök ellen, ami mindenesetre mulatságosan hangzik. Ugy látszik, Párisban addig irtak darabokat a rendőrség ostoba tévedéseiről, amíg végre csakugyan megtévedett. Talán nem is véletlen, hogy éppen egy színésznőt szemelt ki?

— **Garázdá katonatisztek.** Stettin külvárosában, Pinkenvaldban történt. Két katonatiszt összeszólkózott két hentesel s erre az egyik tiszt karddal rohant a polgárookra. A hentesek kikapták a kardot a tiszt kezéből s azzal futásnak eredtek. Éppen arra jött több szekerész katona, akiknek a tiszt megparancsolták, hogy hozzák vissza az elvesztett kardot. A közlegények utóérték a polgárokat s az egyiknek a fejére egy katona olyan súlyos ütést mért, hogy a hentes meghalt. A városban az eset igen nagy izgatottságot keltett. A katonai hatóság megindította a vizsgálatot.

— **Halóáras.** Ma délután ment végbe a Kerespesi-úti temetőben Berzevics Pál sárosmegzeli földbírtokos és megbízottági tag temetése nagy gyászoló közönség jelenlétében. A temető halottas házában felállított ravatalnál a gyászszertartást Kanovics Béla Mór józsefvárosi apátplébános vezette fénveszereléssel. A temetésen megjelentek: Berzevics Albert család ával, Berzevics Edmund nejével, Berzevics Béla földbírtokos, Szemerey János a közigazgatási bíróság tanácselnöke családjával, báró Mengersen Agoston nyuz. honvéd-ezredes, Kubinyi Árpád, Hódossy Imre, Schmidt Gyula, Fest Lajos, Szinyey-Herse Pal orsz. képviselő, Szalay Imre nemzeti muzeumi igazgató, Bujanovics Sándor udvari tanácsos, Szinyey és Rakovszky osztálytanácsosok stb. stb. Az elhunyt lelkiüdvéért e hó 15-én a józsefvárosi piában-templomban tartják meg a gyászszertiszteletet.

Dr. Bulat Gábor, a nagy horvát eszme egyik oszlopa, tegnapelőtt Bécsben elhunyt, ahova a Reichsrath ülésére utazott fel Zarából. Bulat Spalatóban, mint ügyvéd kezdte működését, majd átvette a nemzeti part vezetését s hevesen küzdött az autonomisták, olaszok és szerbek ellen. Spalatonak sok ideig polgármestere is volt. Dr. Bulat holttestét tegnapelőtt szentelték be Bécsben s meg aznap továbbították Zagrab és Fiumén át Spalatóba. A holttest csütörtökön este érkezik Spalatóba s pénteken délelőtt fogják nagy pompával eltemetni. A bécsi délszlav-klub tegnap délelőtt gyászszertiszteletet rendezett az elhunyt lelkiüdvéért, mely alkalommal megjelent a schottenringi templomban: Koerber miniszterelnök, az összes szlovén, horvát, lengyel, cseh, román és egynehány olasz képviselő s a bécsi szlav diákegyesület tagjai. A halottat szállító vonat ma érkezik Zagrabba. A horvát tartománygyűlés tagjai és számos egyesület koszorút tesz a koporsóra.

— **Küzdőem a malária ellen.** Berlinből táviratozzák: Koch Robert tanr, aki a moosarlás tanulmányozása céljából Uj-Guineában tartózkodik, jelentést küldött a porosz közoktatásügyi minisztériumnak expedíciója eredményéről. A jelentésben Koch kilátásba helyezi, hogy a moosarlás leküzdésére irányuló tanulmánya valószínűleg eredménnyel fog végződni.

— **Tizenkét milliós ajándék.** New Yorkból táviratozzák: A Kupples és Brookings nagykereskedő cég tizenkét millió forintot ajándékozott a saint-louisi Washington-egyetemnek. A nagylelkű cég egyik főnöke Kupples most beteg és irásba foglaltatta, hogy társa az ő halála esetén is köteles az ajándékot az egyetem pénztárába lefizetni.

— **Pékinasból tanár és doktor.** A bécsi egyetemen ma érdekes doktor-avatás volt. Horna Konstantin, csehországi származású fiatal ember nyerte el a tudori oklevelet. Az új doktor philosophiae mint pékinas magánúton végezte gimnáziumi tanulmányait s érettségi vizsgát tett; időközben péksegéd lett s így járt az egyetemen. Dr. Horna Konstantin most a trieszti főgimnázium tanára lett.

— **Évzáró vizsgák.** A VI. kerületi állami főgimnáziumban (Lovag-utca 18.) az osztályvizsgálatok e hó 18—22. napjain lesznek, a magánvizsgákat 25. és 26-án tartják. A jövő iskolára az I. osztályba június 30-án délelőtt írják be a tanulókat. A VI. kerületben lakókat első sorban veszik föl.

— **Felfüggesztett igazgató.** Sopronból telegrafálják az O. É.-nek: Goldstein Henrik, a győri vasút üzletigazgatója nyugdíjkerényét az igazgatóság nem fogadta el, hanem Goldsteint a szolgálatól felfüggesztette és elrendelte ellene a fegyelmi vizsgálatot. Az elnökség megbízásából a vizsgálatban Haller József királyi tanácsos is résztvesz. Horváth Dezső, a vasút jogtanácsosa is Sopronban van.

— **Öngyilkosság.** Szijgyártó János szegedi iparos ma a vásárhelyi kórházban gyógyíthatatlan betegség miatt az ajtókilincse fölakasztotta magát. Mire észrevették, már halott volt

— **Az angol hősök.** Ha sok pénzébe került Angliának a transvaali háború, néhány élelmes gyermeke legalább megzedelkőzött rajta. Így például London éjszakai negyedében a következő tábla látható:

Baden-Powell

Fodrász.

Ha hozzáfél! Támogassátok a mafeking! győző névrontól!

És Baden-Powell ur nem győzi fenni a borotvát.

Ez különben nem az egyetlen visszaélés a hősök nevével. Egy londoni pék meggazdagodott azon a véletlenen, hogy édes atyjától — állítólag — *Kitchener* nevet örökölte. Ezek után mi sem természetesebb, mint hogy egy halkezeskedő kénytelen volt becsukni a boltját, mert címtábláján a *Kruger* név pompázott. Nehány lelkes hazafi nap-nap után betörte az ablakokat. Egy angol bíró elmarasztalt valakit a becsületsértés vétségében, mert *Krugernek szánta* egy polgártársát. A legyőzött ellenféllel szemben régente egész más lovagiaságot hirdettek. Hogy is mondja az angol címer? Honny soit, qui mal y pense!

— **A kivándorlók nyomorúsága.** New Yorkban földalatti vasutat építenek, persze az óriási városnak megfelelő arányokban s a nagy munka híre még nagyobb tömegben csábítja ki a munkásokat az új világba, mint amekkorra máskülönben a kivándorlás. Oroszország, Olaszország, Ausztria, Magyarország, sőt újabban a Német Birodalom is valósággal ontja magából a sok emigránst. Április végéig ebben az esztendőben több, mint százhuszezer munkára éhes idegen szállott partra New Yorkban. Persze a nagy vándorlásban csak kevés olyan szerencsés akad, aki munkához és kenyérhez juthat az óriási tömegben. A többi iszonyu nyomorban kóborol szerte és sóhajtozik az elhagyott haza után.

— **Revolveres betörő.** Vakmerő betörő került ma a rendőrség kezére. A hajnali órákban fogta el egy rendőr s a jómadar — amikor a rendőrségre vitték — revolvert rántott elő és lelőtte a rendőrt. Szegedi Sándor 1879. számú rendőr ma hajnali három órakor észrevette, hogy a Délibáb-utóban lévő izraelita árvaház kőfalán átugrott egy ember. Szegedi utána mászott, de amint a gyanús alak ezt észrevette, futni kezdett, s ismét az utcára vetette át magát. A rendőr üldözése vette s bosszas hajza után az 1500. számú rendőr segítségével a Bajza- és Kmety-utca sarkán elfogta. A betörő látszólagosan engedelmeskedett, s szépen ballagott a rendőr mellett, ugy, hogy az 1500. számú őrszem ott is hagyta társát s visszament őrhelyére. Szegedi most már egyedül kísérte a tolvajt, aki a Szondy- és Eprekerti-utca sarkán hirtelen revolvert rántott elő s azt elűtötte a rendőrre. Szegedi Sándort a golyó az állkapcsán érte, s nyomban eszméletlenül terült el a kövezeten. A betörő ezután, kezében a revolverrel, futásnak eredt. A lövést meghallotta az 1500-as rendőr, aki különben is figyelemmel kísérte a betörőt s utána iramodott. Kerestül-kasul hajszolta az utókat, míg végre a Bulovszky-utóban két rendőr s a járókelő közönség elfogta. Bár a betörő folyton azt ordította, hogy lelővi azt, aki hozzá nyulni merészel, egy veie szemléző bielikista ragada torkon s az összeesőüült emberekkel együtt ártalmatlanná tette. Megkötözve viték ezután be a főkapitányságra, ahol az illető Selin Pál minsterbergi születésű, 28 éves berlini illetőségű szabólegénynek mondta magát. Állítólag már ötször volt különböző betörésekért fogva; emegyógyintezetben is volt s legutóbb Bécsben járt. Zsebeiben vésőt s több tolvajkulcsot találtak. Az utóbbi időben a környéken sok betörés volt s valószínűleg ő követte el legutóbb a Nagy János-utca 22. és 24. szám alatti házakban történt betöréseket is. A rendőrség a veszedelmes embert természetesen letartóztatta. A súlyosan sebesült rendőrt a mentők a Rökus-kórházba szállították. Minden valószínűség szerint társa volt a betörőnek, mert a rendőr a reggeli szürkületben egy fakó ruházatú emberrel látta ólálkodni, aki azonban nyomtalanul eltűnt.

A rendőrség megállapította, hogy ez az ember az államvasutaknál is követett el betörést. Megmotozásánál ugyanis találtak vagy hatvan darab álkulcsot és mindentéle betörő szerszámot. Az államvasutaknál elkövetett betörésről különben a következő értesítést kapjuk:

Tegnap reggel a vasutigazgatóság Andrássy-uti épülete kapujának kinyitása után ismeretlen egyén belopózott az igazgatóság szegediválaiába s ott az asztalalkököket feltöröste, a hivatalos börtököket felszaggatta, az összes iratokat felhányta és összefergett. A hivatalba érkezett tisztviselők megdöbbenéssel látták a pusztítást s az első pillanatokban nem tudták magyarázatát találni a dolognak. Az egyik asztalon felig elégett gyufaszál bevert, a miből az első meglepetésben azt következtették, hogy

valaki fel akarta gyújtani a hivatalt. A vasutigazgatóság szigorú vizsgálatot indított a betörés ügyében. Csakhamar kiderült, hogy az idegen a lejtőbe kart az úgynevezett kis postában tette, mely a vasuti hivatalok egymás közötti csekélyebb fontosságú levelezéséből áll s kisebb jelentőségű levelek felőn iktatás alá nem kerül. A vasutigazgatóság felszólította az összes illetékeseket, hogy a tegnap betérjesztett postákat jegyzékek be tereszkék be u ből.

— **A Budapesti Szűnői Gyermektelep-Egyesület** részéről kiküldendő iskolás gyermekek orvosi megvizsgálását holnap, csütörtökön és szombaton folytatják a nagymező-utcai közégi iskolaépületben. Eddig mintegy 400 gyermeket vettek fel a különböző telepekbe és a következő két napon azonfelül még 200-at választanak ki. Az egyesületnek 18 éves fennállása óta eddig évente Körömbányan is volt egy telepe; az idén a körömbányai polgármester átirata roppant zavarba hozta az egyület. Ezen átirat szerint ugyanis Körömbányan kanyaró járvány van, u y hogy ez idén az ottani telep igénybevételére gondolni sem lehet. Sebőben más alkalmas helyről kell tehát gondoskodni, ahova a Körömbányára rendelt gyermekeket telepítik. E célból az egyesület választmánya holnap a nagymező-utcai iskola épületben ülést tart, amelyre a tagok, tekintettel az idő rövidségére, ez uton hivának meg.

A többi telep Trencsenben, Hegybányan, Zebegegyben, Lellén és Erosin lesz. Husz görvolyaóros gyermeket Lipik fürdőbe küldenek.

— **Öngyilkos uriaszony.** Abonyi József fogorvos felesége, született Zaissek Cecelstina, aki az este a Kerespesi-úton lévő lakásán öngyilkos lett, még érintetlenül lekezik a törvényszéki orvostani intézetben. A boncolást a család kérelmére vajószínűleg mellőzik s a holttestet kiviszik a temető halottsházába, ahonnan holnap délelőtt temetik el.

— **Felgyújtott erdő.** Kassáról telegrafálják, hogy a város körül elterülő óriási erdő egy. A Csermelyvölgy lángban áll, a tűz, amely délelőtt ütött ki, rohamosan terjed és felő, hogy a városig harapózik el. A tűzoltók segítségére katonaságot is kiküldött a hadtestparancsnok, de a mentés eddig hiábavalónak bizonyult. A esendőrök karhatalommal hajítják a falusi lakosokat a mentésre. A rendőrség azt hiszi, hogy gonosz emberek úgy gyújtották föl az erdőt.

— **Fecodonté.** Kanadában lakik egy Bresson nevű polgár, aki bizást modellül szolgálhatott volna Zolának Termékenység című regényéhez. A derek ember hetven éves és harmadikban házas. Első feleségétől tizenhat, a másodiktól tizenkettő, a harmadiktól tizenegyi gyermeke született. Ezek közül harmasöt még ma is él és huszonnyolc házas. Az öreg Bresson családja összesen százhuszonögy tagból áll.

— **Eltűnt hajósok.** Viadivosztokból jelentik, hogy ott nagyon agódnak a koreai és zachainai expedíció Schmidt nevű vezetőjéért, aki egy kis hajóval egy sziget felkutatására indult és megígérte, hogy 20 nap múlva visszatér. Ennek nemokára egy hónapja lesz és eddig semmi hír sem érkezett róla.

— **Kivégzés.** A gacsországi Zlocovban ma reggel 5 óra 30 perckor végezték ki a 34 éves *Daczkov* Hrynkot, akit egy öreg paraszasszonynak és kiskoru leányának meggyilkolása miatt annak idején kötél általi halálra ítétek.

— **Az osztályorszájték hozása.** Az osztályorszájték mai buzasan *hétéveser koronát* nyert 70490, *huszonötézer koronát* 46732, *haromézer koronát* 80409, *kétezer koronát* 3114, 26240, *ezer koronát* 4411, *ötöszáz koronát* 24417 52763 37517 60135 63029 37797 80173, *háromszáz koronát* 34228 65597 11434 43094 93925 44554 74885 90703 50213 83295 83550 86877 41935 -0619 44274 37332 88960 73232 7111 90724 62364 24603 38825 84255 47781 43559 70736 64493 60906 8.721 69129 81442 28172 4.220.

— **Rendőri hírek.** *Adler* Samu munkásra ma reggel a Rök Isván-féle répgyárban egy geronda ráesett s a jobb alsó lábát rá törté. Adlert a mentők a Rökusba vitték. — Ma déiben egy ismeretlen, körülbelül 24 éves, a munkásosztályhoz tartozni látszó férfi a Margit-híd pesti oldaláról a Dunába vetette magát. A part közelében horgonyzó hajók matrózai gyorsan utána eveztek és kimentették a fuldoklót a habok közül. A szerencsétlen azonban már elvesztette eszméletét és a mentők úgy vitték a Rökus-kórházba. Személyazonosságát még nem tudták megállapítani.

— **Az aróbor szépsége.** A hölgyek sok keserű tapasztalatot szereztek már a különféle kozmetikus szerek használatánál. Az orvosok sokáig azon az állásponton voltak, hogy az aróbor szépségének a megóvását semmiféle szerrel sem lehet elérni. Ez az orvosi vélemény most már persze elavult, amióta *Schaffer* Róza asszony elkészítette kozmetikus szereit. Azóta semmi gondot sem okoz a hölgyeknek, hogy mivel őrizzék meg az aróbor fiatalágát, és üdesejét. A *Ravissante-praeperatum*, az *Eau*, a *Crème*, a *Schaffer-féle Poudre*, továbbá a *Savon ravissante* és a hajléstó *linoir*, mind a test üdesejét és egészségét óvja meg, szinte konzerválja a fiatalágát. (A jeles készítményről egyébként bővebbet lásd a hirdetésok között.)

— **Bünc Zsigmond** (kerespeti-ut. 77.) *Női ruha áruház* című mai hírtesérére a t. hölgyközönség figyelmét különösen felhívjuk.

Zene a Telefon Hírmondóban. Ma Urnapján a Telefon Hírmondó délután beszűnteti közleményeinek publikálását, s helyette 4 órától 7-ig, majd 8 órától 11 óráig zenét közvetít előfizetőinek lakására. Még pedig délután az Erzsébet-téri kioszkban játszó katonazenekar, este pedig az Emke kávéházban játszó cigánybanda játékát közvetíti.

(x) **Ha őszül a haja,** használja Zoltán Hair-regenerátort, mely a haj eredeti színét adja vissza. Ára 2 kor. Zoltán gyógytárában, Bpest, N.-korona-utca 23.

(x) **Linhart Vilmos** festő műtermében készülnek: Aroképek, szentképek, gobelin-dekorációk, aquareli stb. festmények művészi kivitelben. Festett fényképeszeti háttértek és színpadok kölcsönbe kaphatók.

(x) **A derviz-karaván az állatkertben** naponta igen számos látogatásnak örvend és a közönség nagy érdeklődéssel nézi az eddig nálunk még nem látott előadásokat.

Jókai Párisban.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Páris, június 12.

Jókai Mór tiszteletére tegnap este nagyszabású lakomát rendezett a Champs Elysées Cobat-vendéglőjében a fogadására alakult bizottság. A külföldi író ünneplésére annyi kiváló név még sohasem gyűlt egybe, mint tegnap. Akadémikusok, az Institut tagjai, az irodalmi, művészeti és hírlapírói-egyesületek képviselői voltak együtt, hogy ünnepeljék a magyar költőkirályt és ifjú nejét. Jelen voltak többek között Hervieux, az írók társaságának elnöke, Jules és Georges Claretie, Tony, Robert Fleury, Theuriot, Mounet-Sully, Gaston Paris, Catulle Mendes, dr. Pozzy, Gaston Dechamps, Yves Guyot, Mélet, Henry Fougquier és még többen a francia írók és akadémikusok közül. Magyar honfitársaink közül a francia bizottság meghívta Lukács Béla kormánybiztos és Miklós Ödönt, továbbá Graenzenstein Béla államtitkár, Hegedűs Loránt képviselőt, valamint a kormánybiztoság főbb tisztviselőit és a magyar kolónia kiválóbb tagjait.

Az első köszöntőt Claretie mondotta. Üdvözölte a mestert, méltatta érdemeit az irodalom terén és dicsérte lángoló hazafiságát.

Paul Hervieux a francia akadémia tagja, a Société des gens de lettres elnöke Jókai a következőkben aposztrofa:ta:

Kitűnő nagy kartársam, az a kedves és megízeltelőd feladat jutott nekem, hogy a Société des gens de lettres (Írók egyesülete) nevében üdvözöljem. Csakis ama honfitársaim, akik értenek magyarul, tudják önt igazi érdeme szerint ünnepelni. De a francia közönség is megismerhette fordítás révén az ön munkáinak egy csodálatra méltó töredékét. Ebben is éreztük az ön hatalmas szellemét, mely messze nagy vidékeken keresztül elhatolt idáig, éreztük ama nemes földnek aromáját, ahol ön él, éreztük varázshatását egy dicsőséges nemzet látképe szellemi világának. És az ön munkáinak ama része, amely még nincsen franciára fordítva, úgy tűnik fel előttünk, mint valami hatalmas, piramidális monumentum, amelynek idegenszerű felirását nem értjük meg. Kitűnő nagy kartársam, én a párisi írók egyesületének üdvözlését tolmácsolom. Valasztmányunk tegnapi ülésén egyhangúlag elhatározták, hogy Magyarország író-mesterét hivatalosan üdvözöljük. Ez a határozat oly egyszerű és szerény, hogy arra kerem önt, hogy lassa meg ebben a régi Athen tisztia szokásainak nemes tradícióját, amikor Pallas ünnepén a győztes költő homlokát egy babérlevéllel koszorúzták meg. Az ön belevégésével nevé, mint dísztagot, a párisi írók egyesülete tagjai sorába igátjuk. Külön dísztermet készítünk az alkalomból és azt majd átadjuk önnek. A szabadság génusza lesz rajta, főleg az olajfa futja azt körül. Lassa az allegóriában nagy hasznos és nagy gondolkodó, szép karrierének szimbolusait. Jókai egészségére üritvén poharamat, a francia írók kartársi örömeinek adok kifejezést, akik Jókaiában ma este Magyarország irodalmát ünneplik.

Jókai Mór a felköszöntőre a következőképp válaszolt:

Kedves pályatársaim! A lelkem, a szívem hozott engem ide, nem a hiúság, nem a kíváncsiság. Frankon a szabadság menhelye, az eszmények olimpusa, volt ifjúkorom álma, lett agkorom meggyőződése. Emlékeim, legmélyebb érzelmeim vonzottak ide. Ez órában az én legkedvesebb és legfeszítettebb pályatársaim között vagyok. Magam körül egy egész zodiakusát látom a legényesebb csillagoknak. Ez bátorít fel, hogy önök jelenlétében egy benső megnyilatkozást tegyek. Én egy eszméről kezdtem el írni egy munkát, melynek címe volt: „A költészet a politikában.” Ugy véltem, hogy egy nemzet költőinek egyéb küldetésük is van, mint a közönséget mulattatni, hogy joguk és kötelességük belevégyni a nagy politikai küzdelmekbe. Ahogy egy híres francia hadvezér csatakiáltása hangzott: előre a válltojokkal, úgy kell a mai kor harci jelszavának hangzani: „előre a költőkkel”. Például vettem saját hazámat. Azt véltem, hogy mi magyarok vagyunk a legrizásosabbak a költőink és írónk iránt; mert

mi megnyitottuk előttük a törvényhozás teremt, ahol negyven és egynéhány költő, tudós, hírlapíró képviseli az irodalmi világot. És ők jól töltik be hivatalukat, csillapítani, engesztelni, ahol kell, fellelkesíteni, buzdítani helyes időben. Azok a férfiak, kik imádják nemzetük zászlóját, nem tephetik azt össze, azon kezek, melyek a tollat forgatják, nem szennyezhetik be magukat a sárral, azok a lelkek, akik az eszményért rajonganak, nem lehetnek hozzájárulhatók önzó érdekeknek. Mi költők nem birunk se kastélyokkal, se gyárakkal, nekünk csak hazánk van. Az államférfiaknak vannak elveik, a költőknek vannak eszményeik, S ők nem hiába dolgoznak az eszményekért. Az eszme rést tör, ott is, ahol az ágyuk nem birnak azt törni. A felsőleges orosz cár manifesztuma a béke érdekében az eszmény költészet diadala volt a rideg politika fölött. Ez volt az a pergamenlap, mely a kitorásra kész vulkánt letakarta. Én a megkezdett értekezésemben helyet akartam követelni a költészetnek a politikában. — Nem fogom azt tenni. Nem fejezem be ez értekezésemet. A költészet a politikában jó nekünk, kisebb befolyású nemzetnek, de a nagy nemzetek költőinek és írónak más hivatásuk van, mint magukat indigenakká tenni a törvényhozás tartományában, mikor nekik egy nagy régiójuk van, melyben ők maguk antochtonok. Franciaországban az irodalom egy hatalom saját erejéből. Ti, francia költők és írók, elég okkal bírtok csupán hivatástoknak élni. Az irodalom piedesztálja elég magas, hogy arról leszállni, bárha a szónoki emelvényre is, ne kívánczzatok. A toll és a szellem diadalmaskodik a szónoki székek és a törvényszékek fölött. A francia írók nem kívánhatják babérszuszorujukat felcserélni a politikuskos tövises koszorúért. Én meg volnék vele elégedve, ha a költészet érvényesülne egyedül az irodalomban.

Hazámban van egy nagy templom, Esztergomban, melynek homlokzata a feliratot horджа: *Keresétek a magasságokat.* Az legyen a mi jelszavunk. Az egyház kimondja, a vallás kívánja. Keresessük az eszményeket. Meg fogjuk tatálni. Éljenek az én kedves pályatársaim, a francia és minden nemzetbeli költők és írók.

Óriási hatása volt a felköszöntőnek. Az előkelő társaság percekig éljenze az ősz költőt.

Mennyt Sully ezután elszalvta Jókai egy költeményét.

Xavier Mélet a Temps munkatársa a magyar kormányt köszöntötte fel.

Magyarország felvirul, széles nagy jövőnek perspektívái nyílnak meg előtte. Látom az erőforrásokat, amelyekből Magyarország jóvendőbeli kulturális, gazdasági és politikai nagysága fakad. Ez erőforrások közül a magyar kormányra emelem poharamat, amely céltudatos működésével Magyarország tekintélyét és erejét befelé és kifelé is sikeresen tudja emelni. Befelé bölcs kormányzattal, kifelé azal, hogy Magyarország nagy haladását a külföldnek tudomására hozza. A magyar kiállítás, amely országvilág előtt hirdeti Magyarország fejlődését és haladását, a magyar kormány bölcsességének műve, céltudatos elhatározásának folyamása. Emlétem tehát Széll Kálmán magyar miniszterelnököt, Hegedűs Sándor kereskedelmi minisztert, a magyar kiállítás elnökét és velük együtt az egész magyar kormányt.

Lukács Béla, a magyar kiállítás kormánybiztosa a következőket mondotta:

Most sikerült először az egész világ összes nemzetének szellemi alkotásait Párisban összpontosítani. Maga ez a tény is elismerése annak, hogy Franciaország vezére a világszellemnek. Javaslottam a magyar kormánynak és tudom, hogy szavam meghallgatásra talál, hogy minél több embert küldjenek ide komoly tanulmányozásra. Mert ami itt ki van állítva, az az emberiség közkinésze. És amint más művelt nemzetek nem restellik, hogy elfogadják mástól azt, ami szebb és jobb, úgy mi is tanulni akarunk és értékesíteni fogjuk azt hazánkban, ami szépet és hasznosat itt összehordva látunk és indulunk Franciaország után, mely valamennyi nemzet között legeslegelő jár. Poharamat ürítem Franciaországnak azon munkásaira, akik szellemi és ipari produktumaik által mind magasabba emelik Franciaország lobogóját és köszönöm, hogy Franciaország szellemének csillagait itt összegyűjtöttek ma este, hogy Jókai ünnepeljék. Hálát mondok nekik ezért az egész magyar nemzet nevében és felkerem az itt jelenlévő magyar honfitársaimat, hogy egy szívvel, egy lélekkel kiáltssák ezt: Vive la grande nation.

Az eljénzés lecsillapítával ismét Jókai Mór emelkedett föl szólásra:

Kedves pályatársaim, a francia Akadémia és Institut tagjai. A Magyar Tudományos Akadémia tiszteletbeli tagjai közé tizenkét híres francia tudós számít, ami engem felogosít arra, hogy önöket pályatársaimnak nevezem. Az egész világ elismeri a francia szellem fensőbbiségét. Ismerik a franciák dicsteljes történetét, ismerik szelleműs irodalmát s ismerik párisi divatját. De a tudományosságáról, tudós intézeteiről csak a tagváltásások alkalmával beszélnek. Ahogy nálunk otthon. Pedig a tudomány fundamentuma minden nemzeti nagyságnak, különösen a franciáénak. A tudományosság, a maga három fázisában: kezdeményezés, előhaladás és tökéletesi-

tésben kutforrásul szolgál a nemzet minden osztálya ismeretbőségének. A tudományosság táplálója a munkának, szétosztója az általános jólétnek. A tudomány az igazság, a tudomány az emberiség, a tudomány a hit. Hogy valaki tudóssá lehessen, annak szeretnie kell a maga tudományát egy szenvedélyes imádó egész hűségével. Önök, francia tudósok, a mi példányképeink, kiknek nyomdokait követjük, keresve a rejtejt kincseket, melyek hazánkban és az emberiségnek javára szolgálnak. Hálával vagyok eltelve a pályatársi szeretetnek ama tanujeleireit, melyekkel önök engem elhalmoznak. Tudom, hogy e rokonszenven nem az én személyemet illeti, ki a tudományok csarnokában nem vagyok más, mint egy vén tanuló, de szól hazám nagy mestereinek a tudományosságban. A magyar tudósok nevében és belevégésével köszönöm meg önöknek a magyar szellem szívélyes fogadtatását s poharat emelek az áldomásra: éljenek a francia akadémia és Institut halhatatlanjai s az élők legyenek halhatatlanok. (Lelkes eljénzés).

Borostyáni Nándor az Academie Française és a Société des gens de lettre tag aira emelte poharát.

Dr. Székely Béla mint magyar uságró mond köszönetet francia kartársainak azért, hogy Magyarország és annak kiállítását oly páratlan méltanyúlással és elismeréssel ismertették. A franciák régi rokonszenvének felújítását látja a párisi tarsadalomban és a sajtóban is. Kéri francia kartársait, hogy ezental is hasonló szeretettel foglalozzanak Magyarországgal. A francia sajtóra, a franciák nemzeti nagyságának eme leghatalmasabb intézményére üríti poharát.

A diszes társaságot szután Kubelik Jan gyönyörködtette művészetével.

Páris, június 13.

Jókai ma kihallgatáson volt Loubetnél, a köztársaság elnökénél. Az elnök nagyon szívélyesen fogadta a magyar költőfejedelemet, aki elragadtatással beszélt a francia fővárosról, a világkiállításról és a francia írók szeretetreméltóságáról, amely szintén kellemessé tette párisi látogatását. Loubet élénken érdeklődve tudakozódott Jókaitól Magyarország kulturális és irodalmi viszonyai felől és többször emlegette, hogy már több munkáját olvasta.

Jókai ma este feleségével hazautazott és a pályaudvaron a magyar kolónia több kiténősege és néhány francia író is megjelent bucsúzásra.

A macska.

(A bécsi Bund der Vogelfreunde mozgalmat indított a macskák ellen, mert a macskák állítólag több énekes madarat pusztítanak el, mint egetet. Azt indítványozták, hogy adóztasson meg a város minden macskás házat, akkor nem sokára nem lesz macska Bécs közelében.)

Megindult hát a mozgalom
A macska fajzat ellen,
Van vádirat egész halom
S ezerszám gyűl az ellen.
Mert egy szó mint száz, csúnya baj
A macska és a maoskajaj;
S lesz pusztulás és lesz halál,
Amíg s ahol macskát talál
A Bund der Vogelfreunde.

S vigan dalol sok kis madár,
És szökdel agről-ágra;
Van macska körmök hisz' ma már
Nem küldik másvilágra.
Inkább legyen patkány, egér!
Az ének ennyit csak megér?
Tavasz fakád, madár dalol,
És macskát öl ma valahol
A Bund der Vogelfreunde.

Van egy madár, kicsit kopott,
Kicsit nagyon szegényes;
S bár egyik-másik rím lopott,
A technikája fényes.
Szerelmi dalt zokogva sír,
S szegényről úgy kering a hír,
Hogy: Jó madár! Finom madár!
Óh, segíthetne rajta bár
A Bund der Vogelfreunde.

Egy bájos macska csipte el,
Azóta ajka néma,
S ha néha mégis énekel,
Mindég csak egy a téma:
Szegény madár, dalos madár
Dalolva agről-ágra jár,
Míg jó a macska, hófehér;
S madár szívéből hull a vér!...
Óh Bund der Vogelfreunde!

A hősök panamája.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Brüsszel, június 11.

Javában folyik a tárgyalása annak a pőrnek, amelynek folyamán be akarják bizonyítani, hogy az istenfélő és bátor Transvaalnak is megvan a maga panamája.

Már a boer-angol háború kezdetén francia, angol, de leginkább a brüsszeli lapokban gyakran merült föl burkoló, de leplezetlen alakban is egyenlő célzás a dél-afrikai kőzetársaság vezérferfiainak megvesztegethetőségére. *Mafeking* és *Spionkop* után pedig nyíltan kiírták a londoni lapok, hogy a transvaali vasút építése alkalmából Krüger elnököt, Krügerné, Jonbert tábornokot, sőt a volksraad minden egyes tagját jelentékeny összegekkel megvesztegették.

Dr. Leyds, Transvaalnak diplomáciai ügynöke Európában, erősen demontálta ezeket a gyanúsításokat és a közvéleményt arra a pörre utalta, amelyet *Transvaal a vasút szindikátusa ellen coalás miatt a brüsszeli törvényszék előtt indított.*

— A tárgyaláson — nyomond dr. Leyds — be fog bizonyulni, hogy se Krüger, sem a többi boer államférfit meg nem vesztegették, hanem hogy ellenkezőleg a két párisi báró Oppenheim és társai, mint vasúttörvényalkotók 11¼ millió erejű Transvaalit megkárosították.

A vádlott vállalkozók előszerkei, hogy a pénz nem használható fel és nem könyvelték el szabályszerűleg, de ez azért történt, mert a társaság kényyszerülve volt Krüger apótól kezdve minden pretóriai matadornak nagy provizóit fizetni.

Es pedig:

A Komati-Poor-Leysdorpi vasútépítés engedélyének elnyerése 750.000 franknyi készpénzbe és 3,250.000 frank értékű részvénybe került.

Krüger elnök és családja kapta a legtöbbet. Báró Oppenheim Róbert, aki Pretóriában személyesen vezette a tárgyalásokat, állítja, hogy Krüger elnök az engedélykomány aláírása után 100.000 frankot kapott, ezenkívül Oppenheim festette meg Krüger elnök arc-képe, amely most a volksraad tanácskozási termét díszíti. Krügerné, az elnök felesége, aki a társaság könyvében az öreg néni kevésbé hízogól olnevezése alatt szerepel, 1000 angol fontot kapott, Eloff, Krüger veje 12,500 frankot készpénzben és 50,000 frank értékű részvényt. A kőzetársaság alelnöke ugyanannyit készpénzben és 25,000 frankot részvényekben. A volksraad elnöke 3125 frankkal elégedett meg, — ugyancsak ennyivel a legtöbb képviselő.

Csak dr. Leyds nem kapott semmit se.

A boer hősök, akik a délafrikai kopjék ormán életükért és szabadságukért küzdenek, most becsületükért viaskodnak a brüsszeli törvényszék előtt.

Brüsszel, június 13.

A transvaali szenzációs bűnpör mai tárgyalásán báró Oppenheim Jenő azt vallotta, hogy Krüger és a boer kőzetársaság vezérferfiainak rendszeresen szarolták a vasúttársaságot. Bemutatja aztán Krüger vejének egy nyújtóját 100,000 frankról.

Erre az elnök terjesztett elő egy hiteles okmányt, amely igazolja, hogy Krügerné 25,000 frankot kapott a társaságtól.

A bűnpör folytatolagos tárgyalását, amely iránt igen nagy az érdeklődés, hétfőre halasztották.

FŐVÁROS.

(*) **A főváros közgyűlése.** Két igen nagyfontosságú kérdésben hozott ma határozatot a főváros rendkívüli közgyűlése: az egyik az új városközség felépítésére, a másik a farkasréti temető vasútjának irányára vonatkozik. Ugyeszoján a tizenkettedik órában álltak elő Pártos Gyula és társai azzal a javaslattal, hogy a város tartása függőben a központi városközség oldalszárnyainak átalakítását célzó határozatát, helyesebben mondván, már most építsék meg a hivatalok számára szükséges helyiségeket akként, hogy azok beilleszthetők legyenek az egységes monumentális városközség tervébe. Önálló indítványról lévén szó előbb, a felett kellett határoznia a közgyűlésnek, vajjon azonnal tárgyalassék-e az, vagy sem. E felett azután megindult a vita, amelynek eredménye — és ezt elégtétellel konstátáljuk — az lett, hogy a közgyűlés elvetette Pártos Gyula tervét, amely örök időkre meghusított volna Budapest nagyságához méltó városközség felépítését. Mert azt Pártosnak is mint kiűnő építésznek el kell ismernie, hogy az általa előírt irányított összegen belül „olyan új és végleges jellegű szárnyak nem építhetők”, amelyek egy igazán monumentális városközségnek tervébe beilleszthetők volná-

nak. Ez okból ellenezte Havass Rezső és Mátyus Arisztid a Pártos-féle indítványt és talán ez is lebegett a polgármester szeme előtt, amikor az indítvány mellőzését kérte. A polgármester egyébként tiltakozott az ellen, mintha az átalakítások megtörténelével újítá vágnák a végleges városközség építésének.

Né ámitunk magunkat, — így szólt a polgármester, — mert a legközelebbi időben nem számíthatunk arra, hogy már csak a pénzpiac helyzeténél fogva is abba a helyzetbe jut a főváros, hogy milliókat fektethet be a mellőségének megfelelő városközségébe. Ez az idő, sajnos, 20—25 éven innen elérkezni aligha fog. Ő maga óhajtaná leginkább, hogy a végleges épület elkészüljön s hogy ennek a felépítése az ő nevéhez legyen csatolva, — de belátja, hogy ez a mai viszonyok között nem lehetséges. Az lenne a legrosszabb, ha elfogadnák a benyújtott indítványt, mert akkor olyan nagy pénzügyi bonyodalmak támadhatnának, amelyekből alig lehetne kibontakozni. Kéri, hogy az indítványt mellőzze a közgyűlés.

Még Wagner Géza, Quitner Zsigmond és Hausmann Alajos szólt a kérdéshez, aztán a közgyűlés nagy többséggel kimondotta, hogy a benyújtott indítványt tárgyalni nem fogja.

Még hosszabb vitát támasztott a farkasréti temető villamosvasútja. Ismeretes, hogy a vasút iránya dolgában nagy eltérés van a főváros és a közmunkák tanácsa közt. A főváros a németvölgyi uton kívánja a vasutat, míg a közmunkák tanácsa a budai külső körüti vonalvezetés mellett foglalt állást. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter felhívta a fővárost a vonalvezetés ügyének újabb megfontolására és ezért került ma a sokat hánytatott vasút újra a közgyűlés elé a tanácsnak azzal a javaslatával, hogy a közgyűlés tartsa fenn régebbi álláspontját, annál is inkább, mert hisz a fővárosnak fennmarad az a joga, hogy követelhesse a budai külső körüti vonal megépítését is. A vitát Garacsey Mihály nyitotta meg védelmezve a közmunka-tanács álláspontját, míg négy budai képviselő közül ketten (*Kasics, Stipanic*) a németvölgyi, ketten (Kollár és Kertész) a külső körüti vonalvezetés elnyeltek hangoztatták. Hozzászolt a kérdéshez Földényi Géza és Springer Ferenc is, mire a közgyűlés 81 szóra 42 ellen a közmunkák tanácsának álláspontjára helyezkedve, úgy döntött, hogy a vonalvezetés a külső körüton történjék.

A többi ügyeket a jövő szerdai közgyűlésen tárgyalják.

(*) **A vásárpénztár.** A marhavásári huszpénztár ellen az év elején az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, a szerb kormány, a szerb konzulátus és a szerb kereskedelmi ügynökség részéről sok panasza hangzott el. Minthogy ez az ügy a közgyűlésen is szóba került, a fővárosi tanács szigorú vizsgálatot indított a vásárpénztár ellen. Ma végre elkészült a hónapokig tartott vizsgálat eredményéről szóló jelentés, amely teljes elégtételt nyújt a vállalatnak. A vádak a következők voltak: Először, hogy a vásárpénztár nem felel meg a szerződésben kikötött hivatásának; hogy drágítja az állatkereskedést, a vásárlókat elidegeníti. Másodszor, hogy a szerződés ellenére a pénztár a saját számlájára vezeti és ad el állatokat. Harmadszor, hogy a magyar állattenyésztés rovására előnyben részesíti a súlyos szerbiai állatokat. Negyedszer, hogy a hiteles-vállalat rosszul és drágán látja el. Végül, hogy költségei és előlegei drágák. Legsúlyosabb volt a szerb kereskedelmi ügynökség vádja, amely szerint azért tiltották ki a vásárpénztárt Szerbiából, mert a pénztár saját számlájára vásárolt marhákat és ezzel szerződésszegést követett el. A vizsgálóbizottság átvizsgálta a vásárpénztár összes könyveit, okmányait és irományait, és kitűnt, hogy ez a vád hamis, hogy az ügyletek kifogástalanok a lebonyolítás pedig szabályszerű. Meggyőződött továbbá a bizottság, hogy a vásárpénztár a kamatok és egyéb járulékok felszámításánál kifogástalanul járt el. A bizottság jogosulatlanok találta az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek azt a vádját, hogy a vásárpénztár a szerb marhákat előnyben részesíti. Végre azt is konstátalja a vizsgáló bizottság, hogy a vásárpénztár közvetítése sokkal olcsóbb, mint a maganbizományosé.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **A Lumpácius díszelőadása.** A Népszínházban legközelebb vasárnap megismétlik a Lumpáciusnak azt a díszelőadását, amelyet a multró a karszombótyt javára rendeztek. A darabban ugyanis van egy hangverseny-betét, amelyben a színház elsőrendű tagjai tognak közreműködni. Holnap, csütörtökön a *Nebánbíróg* kerül színpadra, a címszerzőpén Kury Klárával, pénteken pedig *Báder Raoul* és *Asztor Árpád* eredeti operettje, a *Kadétkisasszony*, ugyancsak Kury Klárával.

** **Műsorváltozás.** *Rákai* Emilia betegsége folytán a Magyar Színházban szombaton *A Gyurkovics lányok* helyett *New York szépe* kerül előadásra.

** **Nemzetközi zenetársaság.** A nemzetközi zenetársaság június 17-én, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja alakuló ülését az Othon irók és hírlapírók

köré helyiségében. A társaság elnökének gróf Zichy Géza fogják megválasztani.

** **Vidéki színeszet.** A Kolozsvári Nyári Színkörben, amelyet a napokban nyitottak meg, állandóan nagy közönség előtt folynak az előadások. Hétfőn este *Jókai* Aranyembere került színpadra. *Noémi* szerepét *H.-Novák* Irén, a Kolozsvári Nemzeti Színház kitűnő naivája játszotta előkelő művészetének nagy kvalitásaival. A közönség minden fölönván többbször a lámpák elé tapolta kedvenét. Tetszetek még *Tempa*, *Janovics* és *K. Árpási* Katica. *Faragó* Jenő Vasúti baleset című darabját, amelynek már kiűzték a bemutatóját, az igazgatóság nem adja elő.

** **A Városi Színkörben** holnap délután 4 órakor a *Gróf Monte Christo* romantikus dráma kerül fel helyarákkal színpadra. Este 8 órakor a kiváló vonzerőnek bizonyult előadást az *Új Szulamit* vagy *Absolut* *Jakab*, *Jeruzsálem fiát* adják tizenhétosztó. Pénteken *Echegaray* drámája, *A jolt, amely tisztít*, kerül színpadra színeszetben. Még ebben a hónapban két újodjásg kerül bemutatásra: *Beniczky-Bajza* Lenke népsziműve, a *Jávor Márta* és a *Boer* háború című látványos alkalmi előadást, amelynek előkészületei már javában folynak.

Botrány a filharmonikusok banketjén.

Budapest, június 13.

Ez alatt a cím alatt emlékeztünk meg tegnap a filharmonikusoknak Mészáros Imre igazgató tiszteletére rendezett banketjéről, amelyen *Gianicelli* Károly tanár németül köszöntötte fel Mészáros Imre igazgatót, aki erre németül válaszolt és azonfelül az est folyamán még kétszer szólalt föl, mind a két esetben németül. Azt is elmondtuk, hogy Mészáros Imre nagyzoló bőbeszédűsége minő furcsa hatással volt a filharmonikusokra, kik is elmésen *II. Mészáros* Vilmosnak neveztek el az egyszerre fölismérhetően volt kollégát.

Erre a hírtükre vonatkozólag a *Filharmoniai Társaság* ma titkára utján a következő nyilatkozatot küldte nekünk:

A Budapesti Napló június 12-iki számában *Botrány a filharmonikusok banketjén* címmel megjelent cikkére vonatkozólag társaságunk nevében kijelentem, hogy sem a „Filharmoniai Társaság” mint olyan, sem pedig a m. kir. operaházi zenekar mint testület, nem rendezett banketet az új igazgató tiszteletére.

A tévesen „banket”-nek nevezett vacsora nem volt egyéb, mint a zenekari tagoknak mint magán embereknek barátságos összejövetel azon alkalomból, hogy kártarsuk Mészáros Imre körükből távozik.

Ily módon összejövetelnek nyilvános kritika tárgyát nem képezhetik.

Különbön pedig a Filharmoniai Társaság hivatalos nyelve a magyar, összes levelei, értesítései, jogkönyvei, számadásai kizárólag magyarok, és ha hivatalos banketet rendez, szintén magyarok a tóztok.

Willmouthe Bödog,
titkár.

A *Filharmoniai Társaság* tehát beismeri, hogy németül folyt a tóztok, de tagadja, hogy ez a banket — banket volt. Ha a zenekari tagok összejöttek, akkor együtt volt a zenekar, mint testület. Ha ennek az összejövetelnek célja van, — mint a nyilatkozat szerint ebben az esetben Mészáros Imrének, a volt kollégának és az igazgatónak az ünneplése, — akkor ez a banket céljánál fogva hivatalos. Tehát igenis „képezheti nyilvános kritika tárgyát.”

Gianicelli Károly zenekari tag, aki a zenekar nevében németül köszöntötte föl az ünneplést; a következő nyilatkozatot küldte nekünk:

A Budapesti Napló június 12-ikéről kelt számában *Botrány a filharmonikusok banketjén* cím alatt megjelent cikkének rém vonatkozó állítását meg szerencsém ezenel demontálom.

Az ott köztölt kifejezést: „a zenekar hivatalos nyelve a német” én nem mondom, nem is mondhatom, mert nem felel meg a valóságnak, mivel a m. kir. operaházi zenekarnak és a filharmoniai társaságunk hivatalos nyelve kizárólag a magyar.

Gianicelli Károly tanár,
a M. K. Operaház zenekari tagja.

Gianicelli Károly tehát felköszöntőjében nem mondta, hogy „a zenekar hivatalos nyelve a német”. Nem is ez a fontos, hanem ott van a baj, hogy éppen az ő német köszöntőjében a német nyelv *de facto* a zenekar hivatalos nyelveként érvényesült. Különbön csodálatos, hogy ebben a két éppen nem szófukar nyilatkozatban mi mindentől van szó, csak éppen arról nincs, hogy nem németül folyt a köszöntők. Ezt tessék kijelenteni. Erről van most a szó. Németül köszöntötte-e fel a M. K. Operaház zenekara nevében *Gianicelli* Károly Mészáros Imrét, a M. K. Operaház igazgatóját? Igen vagy nem? Németül mondta-e el erre Mészáros Imre, a M. K. Operaház igazgatója a maga három toszját? Igen vagy nem? A két nyilatkozatnak megvan különben a maga pikantériája: t. i. a cikk egyéb állításaira nem reflektál. Mészáros Imre védelmére egy szavuk, egy osópp tintájuk sincsen a filharmonikusoknak.

Mészáros Imre igazgatónak pedig nincs mit nyilatkoznia.

Teljes lojalitással szóról-szóra adjuk ki a két

nyilatkozatot, de annak bizonyítékul is, hogy joggal tartjuk fönn cikkünket, — pedig magunk is örülnünk volna az alapos cáfolatnak.

MŰVÉSZET.

□ Az Iparművészeti Múzeum könyvtára újban számos munkával gyarapodott ajándékozás után. Könyveket és műlapokat ajándékoztak a könyvtárnak: K. Lippich Elek, Szalay Imre, Radács Jenő, Györgyi Kálmán, öv. Mocskányi Bőláné, dr. Herrmann Antal, Hazelius Artur (Stokholm), Velics László (Kalksburg), Helbing Hugó (München), a South Kensington Múzeum (London), a Technológiai Iparmúzeum, az Országos Statisztikai Könyvtár, a József Műgyémét, a Mintarajiskola, a Gewerbe Múzeum (Bréma), a Kunstgewerbe Múzeum (Berlin), a Kunstgewerbe Múzeum (Bécs), a kereskedelmi minisztérium, a Magyar Iparművészet szerkesztősége (563 műlapot), a Fényképeszeti Szemle, az Erdélyi Múzeum és a Természettudományi Társulat.

VIDÉK.

— (Pestmegye közigazgatási bizottsága) ma délelőtti ülést tartott. Guiner Gyula államtitkár, a vármegyénel viselt bizottsági tagsági állásairól lemondott. Helyébe Szapáry István grófot, Fürst Aurélt és Teleki József grófot választották meg. Tóth József pestmegyei tanfelügyelő bejelentette, hogy a múlt hónapban 17 községi és felekezeti iskola részesült allamsegélyben. Elrendelte a bizottság, hogy a turai római kath. iskolához két új iskolatermet rendezzenek be. — A vallás- és közoktatásügyi miniszter 50—50 forint jutalmat küldött, a tanfelügyelő után, Mosonyi Ilona csepeli állami tanítóknőnek és Adami J. csömöri katolikus tanítónak, a magyar nyelv sikeres tanításáért, Philipp Paula állami tanítóknőnek pedig az elismerését teztezte ki, a tanítóskodása 25 éves jubileuma alkalmából. Az ülés, főlegbeszések elintézése után, véget ért.

— (Főispán és polgármester.) A félhivatalos O. É.-nek táviratozzák Székely-Udvarhelyről: Udvarhely vármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtti tartotta Hollak Artur főispán elnöklete alatt rendes havi ülést, melyen az előadók jelentését tudomásul vették. Az ülés végén az elnök főispán felhívta a bizottság figyelmét arra, hogy Székely-Udvarhely város polgármestere, tehát a főispánnak egy közszolgálatban álló alantasz tisztviselője, őt (a főispánt) meggyanúsító, bántó hírlapi cikket közölt. A főispán erre vonatkozólag kijelentette, hogy mióta Udvarhely vármegyében főispán, minden gondolata, tette és eljárása oda irányult, hogy a különböző vallási felekezetek között állandó béke legyen és hogy az minden tőle megszilárduljon. Ezekkel a mindenki által elismert tényekkel szemben dr. Gyarmathy Dezső polgármester őt nem csak gyanúsítja, de főispáni székében meg is sérti. Ügycét a bizottsági ülés bírálata alá bocsátja. Döntések el, türethető-e a megengedhető-e a polgármester eljárása? Ezzel a főispán az ülést elhagyva, dr. Domokos Andor alispán foglalta el az elnöki széket. Ezután gróf Lázár Ádám vármegyei főjegyző felolvasta a sérelmesnek tartott hírlapi cikket és indítványozza: mivel a közszolgálatban levő polgármester a cikk megírásánál teljesen figyelmen kívül hagyta állását, egyáltalán pedig egyéb ügyek miatt előzőleg fejelemi vizsgálat alatt áll, a bizottság függesztse föl a polgármestert állásától. A bizottság egyhangulag elfogadta ezt az indítványt és az előadó indítványára jegyzőkönyvileg is bizalmat szavazott Hollak főispánnak.

— (Villamos erő a mezőgazdaságban.) Magyar-Óváról írja tudósítónk, hogy Frigyes főherceg ottani nagy kiterjedésű casimiri birtokán villamos telepet létesített, mely a majorságokban munkagépeket hajt, Feltoronyban pedig a kastélyt világítja. A villamos telep ez év tavaszán hozatotól üzembe és már is oly sok előnyét tapasztalták, hogy a földművelésügyi miniszternek annak megnyújtását s a szomszédos gazdaságokra való kiterjesztését, ahol minden munkát, még a csempélést is villamosal fogják végezni.

— (Ünnepelt oselédék.) Szép ünnepo volt a veszprémmegyei Ósi községnek. Fenyvessy Ferenc főispán átadta ott Hornig Károly veszprémi püspök egyik gazdasági oselédének a földművelésügyi kormány titüntetöt oklevélét és pénzjutalmát. A község előjárósága a község határában bandériummal fogadja a főispánt, aki azután a község apraja-nagya jelenlétében adta át a kitüntetettnek a jutalmat. Fenyvessy főispán lendületes beszédere a püspöki javak földmívelésügyi miniszter beszédere a püspöki javak földmívelésügyi miniszter érdemeiről és Darányi minisztert és a jelenlevő Fenyvessy főispánt elítélte, Fenyvessy válaszul a püspökört emelte poharát. Komáromból írják: Bence János, Szűcs Mihály, Nagy János és Ruza János p-gyarmathi, valamint Szabó János, id. Vass János és Bubó Albert p-somo-

dori gazdasági oselédeknek negyven évi hű szolgálataik elismerésül az e célra alapított díszermet adományozta a földművelésügyi miniszter. Sárközy Aurél komárommegyei főispán a díszermeket legnap osztotta ki a kitüntetett oselédeknek Szomor közsegházán, ahol a közeli uradalmak képviselői és nagy közönség gyűlt össze. A főispán lelkes beszéddel nyújtotta át az érdemeket a oselédeknek, akik megbotatlan köszönték meg a nagy tisztességet. — (Arad város) közgyűlése ma városi alkaptány-nak, aki egyszersmind a büntügyi osztály vezetője, egyhangulag dr. Angel Istvánt választotta meg. Munkácsy szobrára 200, a Nemzeti Szalon képtárlataira 600 koronát szavaztak meg.

Nyiltér.

Vérgyógyászat

(Hämopathia.) Új, kipróbált gyógymód. Kimaradhatatlan siker asthma-, szív-, vese-, gyomor-, bél- és hólyagbántalmaknál, leg-, vér- és bőrbajoknál. Biztos védelem szélhűtés, korai vakság és elmezavar ellen. Évente száz meg száz teljes gyógyulás még a leg súlyosabb és legrégibb bajoknál. E gyógymód feltalálója és egyedüli képviselője Dr. Kovács J. orvostudor rendelés pontja intézetében V. Váci-körút 18. Házon kívüli is kezel; meghívásra vidékre is megy.

Leghatásosabb VASAS arzenes viz... Guber-Forrás... MATTONI ÉS WILLE, BUDAPEST.

A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága.

THE MUTUAL NEW-YORKI ÉLET-BIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

Table with financial data: Alapítottak 1842-ben. Tisztán kölcsönös. Részvényesei nincsenek. Kivonat az 1899. dec. 31-én lezárt mérlegből. Összes vagyon 1899. végén 1,563,961,334-90

Rohísi Savanyúvíz... PÓRAKTÁR... HOFFMANN József... Bathory-utca 8. szám.

SPORT.

•• Algi löversenyek. A holnapi ünnep nemcsak nagyobb közönséget, de talán szebb sportot is hoz Alagnak, mint az első két nap. A program egy-két száma elég hosszú is, lesz benne bizonyára szép küzdelem, de a versenyek felében most is csak átlag három-négy fő fog a starthoz állni. Szép lesz

különösen a juniusi díj, itt Dora, Isalco, Baranya és Gyöngytállér küzhetnek érdekes finish, amint hogy igazalmasnak ígérkezik a Gyömrői akadályverseny is, Tudor, Rézeses, Mari Agnes és Thekla részvételével. A holnapi versenynap tippei:

- I. Bandita—Geist-istálló—Baranya. II. Mari Agnes—Tudor. III. Pacsirta—A la greque—Triole. IV. Geist-istálló—Corvinus. V. Joke—Roarming. VI. Jankovich-istálló—Isalco.

•• Az alagi löversenyek eredményét leggyorsabban a Telefon Hírmondó közli, mert kiküldött tudósító-jának telefonjelentése alapján a versenyek eredményét már 9/45 órától 5-ig, 9/46—6-ig és 9/47—9/47-ig felolvassa. Minden felolvasást riadójel előz meg.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Koronagyűzség fínnepeltetése. A budapesti királyi főügyész, midőn Hammersberg Jenő koronagyűzsésze neveztek ki, elhatározta, hogy lávozó szerelést főnökének arcképét a főügyészség nagyerme részére megfűstölje. Az arckép megfűstölésével Both Menyhértet, az ismert nevű arcképfűstölőt bízták meg, aki korábban ugyanezen helyre megfűstölte Kozma Sándor néhai főügyész arcképét. Az arckép a napokban készült el s tegnapelőtt lepeztek le Hammersberg Jenő koronagyűzség jelenlétében. Dr. Székely Ferenc, a főügyészség jelenlegi vezetője, lelkes szavakkal üdvözölte hivatali elődjét, Hammersberg, meghatóttan köszöntö meg volt hivatalnokársai szeretetének megnyilatkozását.

§§ A férj merénylete. Kevés olyan korhely ember volt Budafokon, mint Weingerl Ferenc közműves. Alig mult el nap, amelyn részeg nem lett volt. Amikor aztán felesége o miatt szemrehányást tett neki, hirtelen föpakkolt és otthagyta három évi házasságot után a feleségét és gyermekét, hogy nagy bánatában egy másik nő karjában keresen vigasztalást. Amikor azonban ittas volt, s ez bizony sűrűn megtörtént vele, gyöngéd vágyakozás fogta el másfeléves gyermeke után. Ittas fővel nem egyszer beállított elhagyott feleségéhez s követelte a gyermekeket. Az asszony végre megunt a sűrű látogatását.

— Minek alkalmatlanokodik itt annyit? — kérdezte tőle az elmúlt évben. — A gyermekemért jöttem, te kutya! — ordított Weingerl.

— Ha még egyszer betesz a lábát, kidobatom! Weingerl ezért bosszút esküdött s a mult év június havában egy este kölcsönkért egy ismerősétől egy pisztolyt, odament az anyósa házához, öklével beütötte az ablakot s azon keresztül háromszor belőtt a szobába, abban az irányban, ahol feleségének az ágya állott. Szerencsére az asszony akkor éjjel nem a saját ágyában, hanem a konyhában halt. A pestvidéki törvényszék szándékos emberölés kísérletének büntetében mondotta ki a korhely férjet bűnösnek s ezért egy évi börtönrre ítélte. A királyi tábla helyben hagyta az elsőbíróóság ítéletét, de a Kuria ma Tóth Gerő előadásában gyilkosság kísérletének büntetében mondta ki bűnösnek s hat évi fegyházzal sújtotta a merénylő férjet.

§§ A Vasonkeőy-pör vége. Az a szenzációs bűnpör, mely immár tizenkét év óta foglalkoztatja a bíróságot, ma végre befejezést nyert. A királyt kuria ma tárgyalta a vádlottak pörújító kérelését s a tábla végzése ellen beadott fűllebbezésekét egyszerűen visszautasította. Brunkala Lászlónak ennél fogva le kell ülnie azt a bűntetést, melyet a kuria annak idején kiszabott reá. A pör története eléggé ismeretes. Vasonkeőy Imre 6-szónyi földesur öngyilkossága után Éberling Amáliának, Vasonkeőy özyvénynek két váltót prezentáltak.

Az egyik váltó tizenöt ezer, a másik hater ezer forintról szólt s mind a kettőn Vasonkeőy szerepelt elfogadó gyanánt. Az özyvény gyanusnak tartotta az aláírást s nem fizette ki a váltókat. Az ő följelentésére megindult a nyomozás s kiderült, hogy a tizenöt ezer forintos váltó Brunkala Lászlónéé, a hat ezer forintos pedig Spiegel Bernát győri ügynöké. Brunkalané azt vallotta, hogy a váltót még lánykorában Vasonkeőytől kapta, aki barátja volt neki. Spiegelnek pedig az volt a jörcime, hogy ügynökü honorárium fejében kapta a váltót. Az irászakértők hamisnak mondták a Vasonkeőy aláírást, s ugy került Brunkalané és Spiegel okiratamisítására a vádlottak padjára. A harmadik vádlott Kégy József romhányi ügyvéd volt, aki bűnpártolással vontak felelősségre. Ő volt az, aki a két váltót idegen név alatt beporította s ebből azt következtette a törvényszék, hogy Kégy Józsefnek tudnia kellett, hogy a váltók hamisak. A tiz napig tartó vallatgálon Edövs Károly és Fried Vilmos védők álltak szemben Polónyi Gézával, a panaszos képviselőjével. A törvényszék től is mentette a vádlottakat, de a Kuria Brunkalanét harmadik évi, Spiegel Bernátot két és egygyed évi fogházra, Kégyt pedig három hónapi fogházra ítélte. Az ítéletet azonban nem hajtották végre, mert a vádlottak pörújítással éltek. A törvényszék a pörújításnak nem adott helyet s a tábla is így határozott. A királyi Kuria ma foglalkozott a pörújítási kérelemmel s avval vetett véget a tizenkétéves bűnpörnek, hogy a kérelmezőket elutasította.

§§ Az uttárs. A Kolozsvárról Budapestre jövő gyorsvonat egyik kocsijában két utas üt egymás

mellett: Papp Arnold budapesti fakereskodó és Winter Ferenc segesvári mészaralegény. Ésdésdeden szunyokáltak mindketten, mikor Winter hirtelen felugrta a minden különösebb bevezetés nélkül nyakonvágta utitársát. Winter azzal indokolta erélyes föllepését, hogy államban megérezte, hogy utitársra a zsebében kotorászott. Mikor a vonat a keleti pályaudvarba érkezett, már ott várta mindkettőjüket Kádár Péter detektiv, aki oly módon csinált rendet az utitársak dolgában, hogy Papp Arnoldot bevezette a felügyelő szobájába és ott vallatni kezdte:

— Nem te voltál az, aki a minap egy utastól a kocsiában ellopál 6000 forintot?

Papp nem akarta magára vállalni ezt a csekélységet, mire Kádár háromszor arcul ütötte s úgy megvárcigálta a fület, hogy kiserkedt belőle a vér.

A brutális módon megbántott fakereskodó a törvényesek előtt keresett megtorlást, amely Kádárt hivatalos hatalommal való visszaélés miatt el is ítélte száz korona pénzbírságra és hivatalvesztésre.

A királyi ítéletábla Desselffy Marcell bíró előadása mellett ma helybenhagyta a törvényesek ítéletét.

TÁVIRATOK.

A háború.

Budapest, június 13.

Bullernek sikerült végképp kiszorítania Natalból a boerokat, s ma azt jelentik, hogy az Oranjenban erős hadállást elfoglalt boerokat Methuen, Rundle és Brabant harmincezer emberrel bekerítették. Ezek a haretér legújabb hírei. Más újság a háborúról már napok óta nem igen regisztrálható.

London, június 13.

A Reuter-ügynökség jelenti Masszeruból tegnapi kelettel: A boeroknak Oranje délkeleti részében nagy hadállásuk van, de Methuen, Rundle és Brabant tábornokok, akiknek 35.000 emberök és 50 ágyjuk van, teljesen bekerítették őket.

London, június 14.

Lord Roberts táviratozza Katboschból e hó 12-éről: A tegnapi harc alkalmával Methuen csapatából egy ember elesett, 18 pedig megsebesült. A sebesültek mind a yomanry-kórházban vannak, amelyet a boerok elfoglaltak volt, de Methuen ismét hatalmába kerített.

London, június 13.

Lord Roberts jelenti Pretóriából Kroonstadon át tegnapi kelettel: Methuen tábornok ma a Rhenoster folyó felé nyomult előre, ahol teljes győzelmet aratott De Wet tábornokon, akinek táborát elfoglalta és seregét mindenfelé szétszórta, Methuen és Kitchener ma folytatták útjukat Kroonstad felé.

London, június 13.

Lord Robertsnak június 12-ikén Pretóriában kelt távírta, mely a Dewett felett kivívott győzelmet jelenti, a következőleg írja le a dolgok állását:

Pretória és Johannesburg teljesen osendesek. Pretória átadása után Botha tábornok visszavonult a Mittelburgba vezető úttól 15 mérföldnyire keletre levő állásba. Én elrendeltem, hogy e hó 11-kén támadják meg Bothát. Minthogy azonban állása arconalban megtámadhatatlan volt, French hadosztályai balról és Hamilton csapatai jobbról megkerülték. Mind a ketten nagy ellenállásra találtak. A sötétség beállta előtt sikerült Hamilton két gyalog-hadosztályának közel jutni az ellenség védelmi állásának kulcsához. Elrendeltek, hogy a csapatok az elfoglalt telepen táborozzanak. Poli-Carew hadosztály, amely a centrumban volt, előnyomult Hamilton támogatására. Arra a hirre, hogy az Oranje-boerok az angolok átkelését a Vaal-on felhasználják arra, hogy összekötő vonalunkat elvágják, kiküldtem Kitchener tábornokot a nélkülözhető csapatokkal, hogy délre nyomuljon és Heilbron közelében lépjen érintkezésbe Methuennel. E hó 10-ikén este Methuen és Kitchener Vredfontnál egyesültek és másnap a Rhenoster-folyóhoz vonultak, hol Methuen teljes győzelmet aratott Dewett felett, elfoglalta táborát és csapatait minden irányba szétszórta. E hó 12-ikén Methuen és Kitchener ismét Kroonstad felé vonultak. Lord Roberts hozzátesszi jelentéséhez, hogy a királyi kormányának nem kell aggódnia a délafrikai hadsereg biztonsága miatt. Az ellenség csekély sikert ért el, mely sajnálatos, de csakhamar egyenlőre lesz. A vasut helyreállítása nem sok időt fog igénybe venni. Roberts most abban a helyzetben van, hogy a Pretoria és a Rhenoster közti vonalat erős sereggel megszállva tarthatja. Hunternek e hó 12-én kellett a Rothew-folyóhoz érkezni és azután tovább megy Johannesburgba. Roberts Bullerrel is érintkezésbe lépett, aki bizonyára érezhetőleg fogja tenni az ellenségnek, hogy csapatai megjelentek a harcmezőn. A 11-iki veszteségek remélhetőleg nem nagyok. A halottak közt van Earl of Airlie is. Kroonstad teljesen biztosítva van.

London, június 13.

A Times részleteket közöl Pretória bevételéről. A brit csapatok bevonulása és Lord Roberts előtt való elleptetése délután két órától félötig tartott. A város lakosai közül csak kevés volt látható, sok bolt be volt zárva, az ablakok le voltak függönyözve. A vezérkari tisztiek az elnökségi épületbe mentek és bejelentették magukat Krügernek asszonytól. Egy hollandi lelkész fogadta őket, aki tudtukra adta, hogy Krügernek még ott lakik és továbbra is ott akar lakni. A lelkész a várótárembe vezette az orkat, ahol nemsokára megjelent az elnök. Krügernek fekete selyemruhába volt öltözve, fején fekete kötő volt, magatartása nyugodt volt. Miután az udvarias bemutatás megtörtént, a legöregebb tiszt tudára adta Krügernek, hogy a burghereket, akik az elnökségi házat őrzik, egy csapat angol katonával fogja felfűlálni. Az öreg asszony fejbölgintással helybenhagyta ezt az intézkedést. A boerokat ezután felszólították, hogy tegyék le a fegyvert és a municiót; a boerok ezt meg is tették és rövid időzés után eltávoztak. A tisztiek nagyon udvariasan elbucustak az elnöknél és azóta angol katonák őrzik a köztársaság elnökének a házát.

Magában Angolországban nincsenek ekkora tisztelettel Krüger és a felesége iránt. Kiténik ez egy londoni lap következő jó tanácsából:

— Itt az ideje, mondja a londoni njság, hogy ismét okosan gondolkodjunk. Elég ünnepet ültünk, elég zászlót tűztünk ki, elég bort és pezsgőt ittunk. A rendőrségnek kötelessége, hogy visszavezessen bennünket a józanág útjára. Elég hazafias dall és zenét hallottunk. Nem lenne kárunkra, ha kissé tiszteletteljesebben bánnánk Krüger személyével. Az öreg ember képének gyakori elégetése se nem szép, se nem embers és a hazafias érzésnek nagyon is méltatlan formája.

Fokváros, június 13.

Schreiner miniszterelnök, Merriman, Sauer és Te Waters miniszterek lemondása következtében, most a kabinet újalakításával van elfoglalva. Az afrikander-szövetség Hofmeyr és Te Waters vezetése alatt általános amnesztiát követelt a főkkelők számára. Schreiner miniszterelnök az angol kormány ajánlotta törvényjavaslat végrehajtását követelte, amely szerint külön bíróság alakítandó a főkkelők ügyében. A törvényjavaslat szerint a főkkelők vezérei börtönbe vetendők és összes polgári jogaiktól egyszer s mindenkorra megfosztandók, míg a többi főkkelők csak bizonyos időre veszítenek el polgári jogaikat. Hir szerint az egész ellenzék támogatja Schreiner miniszterelnök politikáját.

London, június 13.

A Reuter-ügynökségnek jelenti Fokvárosból tegnapi kelettel: Merriman, Sauer és Te Water miniszterek lemondásának híre még korai.

Páris, június 13. A képviselőház mai ülécén Gueria interpellálni kíván Delanne vezérkari főnöknek a lapok által legutóbb jelentett lemondása ügyében. A kamara 273 szavazattal 235 ellenében elhatározza, hogy az interpellációt egy hónapra elnapolja.

Odenburg, június 13. A nagyherceg ma délben Rastedében, nyári székhelyén, meghalt.

Varsó, június 13. Hivatalos kimutatás szerint a szublini kormányzóságban tavaly január 1-től ez év május 1-éig 310 ausztriai és magyarországi alattvaló telepedett le és szerzett honosságot. A telepedők legnagyobb részét földművesek, akik ott földeket vásároltak.

Sándor és Milán.

Belgrád, június 13. Sándor király tegnap Knyazevából Nisbe, körutazásának utolsó állomására utazott. Knyazevában a királyt és atyját ünnepiesen fogadták. A tisztikar banketjén a király egy felkőszöntőben kiemelte a hadügy fontosságát és örömet fejezte ki, hogy egy a formációk, valamint a hadsereg felszerelésének és új felszerelésének kérdése is oly gyorsan és oly meglepően kedvező módon nyert megoldást. Hálásan kell e köztben megemlékeznie — ugymond — Milán királyról, a hadsereg főparancsnokáról, ugyszintén Gyorgyevics Vladan miniszterelnökről is, akiknek első sorban köszönhető ez az örvendetes eredmény. Milán király a román királyt francia nyelven és a bolgár fejedelmet szeb nyelven éltette, mire Románia képviselője franciául és Bulgária képviselője bolgár nyelven mondot köszönetet.

Válasz a németeknek.

Bécs, június 13. Egy sugalmazott közlemény azt mondja: Az osztrák sörparosok a kormány közbenjárását kérték a hordósörre tervezett német vámemeléssel szemben. Az osztrák kormány hir szerint késznek nyilatkozott erre nézve Berlinben a szükséges lépéseket megtenni. Minthogy szerződésileg nem kötött tételről van szó, az a közbenjárás természetesen csak barátságos felszólalás lehet, mely talán

még az utolsó órában lehetővé teszi a vámemelés elhárítását, mely különben német birodalmi körökben is meglehetősen élénk ellenzése talált. A német sörvám felemelésének jogosultsága mellett felhozták azt is, hogy 1899-ben az osztrák-magyar vámterületre behozott hordósör váma is állítólag föl-emeltetett. Evvel szemben utalnak arra, hogy a száz kilogramm sör után járó három aranyforintnyi vámban a fogyasztási adó is bennefoglaltatik. Midőn a Magyarországgal folytatott kiegyezési tárgyalások alkalmával az ugynevezett átutalási eljárás a sörre eső állami illetékekre és kiterjesztetett és az elv állapított meg, hogy mindkét államtól a sör-adóból a rész illeti, mely sörfogyasztásának megfelelő, ekkor szét kellett osztani a régi sörvámot is és a fogyasztási adót abból ki kellett rekeszteni, de általában a sör váma és fogyasztási adója most is összesen ennyi, amennyi ezelőtt volt.

Parlament nélkül.

Róma, június 13. A félhivatalos lapok kijelentik, hogy ha az ellenzék nem hagy föl az obstrukcióval, a kormány a parlament nélkül is el fog lenni. Döresség volna azt hinni, hogy a kormány, amely a képviselőház nagy többségének kétségbevonhatatlan kifejezése, egy elenyésző kisebbség erőszakoskodása előtt meg fog hátrálni. A kormány legközelebb a költségvetésre vonatkozó rendeleteket fog kiadni.

Miniszterválság Spanyolországban.

Madrid, június 13. A Heraldó szerint Villaverde pénzügyminiszter tegnap átadta lemondását Silvela miniszterelnöknek és a régens- királynének. Lemondását személyes motívumokkal okolja meg. A Correspondencia jelentése szerint Villaverde lemondása visszavonhatatlan, de mégis meg kell várni a mai miniszteri tanácskozás eredményét. A félhivatalos Época alaptalannak mondja a miniszterválság híret.

A konitzi zavargások.

Konitz, június 13. Az itt levő zászlóalj egy napi ellátása 33.000 márkába került, amit Vilmos császár egyenes parancsára a városnak kell megfizetnie. Hoffmann zászáros ellen befektették a vizsgálatot s az ügyet áttették az ügyészséghez. Elfogtak két zavargót, akik kényszerítették két zsidó polgárt, hogy hamis esküvel vállalják magukra a gyilkosságot.

Az asantik lázadása.

Akkra, június 13. Ma megint az a hir terjedt el, hogy a fölmentő hadoszlopot szerencsétlenség érte Prahtól északra, ahol az asantik erősen el voltak sáncolva. A nagy eső megakadályozta a fölmentő hadoszlop derékhadának előnyomulását, amely ennélfogva még Prahtól délre van. A partvidéken nagyon aggdódnak. Attól tartanak, hogy az asantik betörnek a gyarmatba. Kumaszi sorsára nézve a legrosszabbtól tartanak.

Közgazdasági táviratok.

Berlin, június 13. A mai tőzsdén megint nagy volt az izgatottság, de a nagy árubámlások ellenére is bizalmasabb lett a hangulat.

London, június 13. (Gabonapiac). Az irányzat általában állandó. Tengeri 3 p-vel, liszt 3 p-vel, árpa 3 p-vel magasabb. Helyi piacok általában egy shillinggel magasabbak. Városi liszt 23 sh. Repecolaj 28 sh. 6 p. (eladók). Behozatal: Buza 100.000, árpa 21.000, az 20.000 métermázsa. Időjárás: eső, azután derült idő.

New York, június 13. (Terménytőzsde). (Zárta) Gyapot: New Yorkban helyben 9 1/8. (9.—) júliusra 8.71 (8.61). szeptemberre 7.87. (8.81). New-Orleansban helyben 9 1/8. (9.—). — Petroleum Stand white New Yorkban 7.85. (7.85). Stand white Philadelphianban 7.80. (7.80). Refined in Cases 9.15. (9.15). Credit Balances at Oil City 1.25. (1.25). — Zsír: Western steam 6.85. (7.—). Rohe és Brothers 7.15. (7.20). — Tengeri irányzata szilárd. Júniusra —. (—). — Júliusra 44 1/2. (44 3/8). Szeptemberre 45.—. (44 7/8). — Buza irányzata állandó. Piros ősi helyben —. (—). — Júniusra 76 1/2. (76.—). — Júliusra 77 1/2. (77 3/8). Szeptemberre 78 1/2. (79 1/8). Decemberre —. (—). — Gabona szállítási díja Liverpoolba 3 1/2. (3 1/2). — Kávé: fair Rio 7. sz. 8 1/2. (8 1/8). Júliusra 7.40. (7.45). Szeptemberre 7.40. (7.45). — Liszt: Spring Wheat clears 2.75. (2.75). — Cukor: 4 1/2. (4 1/8). — On: 29.— (29.75). — Rész: 16.50. (16.50). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, június 13. (Terménytőzsde). (Zárta). — Buza irányzata állandó. Júniusra 72 1/2. (72 1/2). Júliusra 73 1/2. (73 1/2). — Tengeri irányzata szilárd. Júliusra 38 1/2. (38 3/8). — Zsír: Júliusra 6.55. (6.67). Júliusra 6.55. (6.67). — Szalonna short clear 7.20. (7.20). — Sertészsír: Február —. (—). — júniusra 11.25 (11.47). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

† **Uralkodók kedvence virágai.** A Fronda számol be arról, melyik király, királynő milyen virágot szeret. Így az angol királynő nagyon kedveli a teardózsát, a walesi hercegnő az ibolyát. A német császárné a buzavirágért lelkesedik, a cár a lilium és a rózsáért. A cárné kedvence virágja az orkidea, a spanyol régenskirálynő a szegfű, a görög királyé a fehér liliom. Az olasz király csak a piros rózsáért lelkesedik, valamint az olasz királyné is, aki azonban nagy barátja az ibolyának is. Amália portugál királynő kedvence virága a rózsza, a belga királyé az azalea, Vilma hollandiai királynő pedig a világ mindenféle virágját odaadja egy bokréta krizanthémumért.

† **Kitty.** Az angol nemzeti arckép-galériában egy teljesleány életrajzi képe látható. Karos, okos arcú, díorbarna szemű leány, világosbarna haján kis kalapkával. Első pillantásra, látni való, hogy akit a kép ábrázol, nem a nép igazi gyermeke, hanem finom, előkelő úrbölggy maskarában. A osinos teljesleány Catherine, Queensberry hercegnője, százanak egyik legérdekesebb aszszonykaraktera, aki korának irodalmában „Kitty” néven volt ismeretes. A Good Words legutolsó száma elmondja történetét. Kitty 1700-ban született. Atyja Clarendon és Rochester earlje, fia a híres lordkancellárnak. Husz éves korában férjhez ment Kitty és hetvenhét éves korában meghalt és pedig földiepar tulságos élvezete következtében. Egy híres költő is dicsőítette szépségét, amikor tizenhét éves volt, de azt is írta róla, hogy „vad, mint egy zabolatlan eszikő”. Félelmet nem ismert, eleven eszű, szókimondó volt, a maga utján járt és rendszeren úgy öltözködött, mint egy parasztlány. szép volt, sokat engedett meg magának és a férfiak legalább mindenben menteséget találtak a számára. A Queensberry család iészke a skótszágai Drumlings Castle volt. Mihelyt híre terjedt, hogy a hercegnő otthon van, oda özönlött a szomszédosság, hogy hódolatát mutassa be neki. Brokát ruhákban teljes ünnepeességgel jelentek meg a skót hölgyek s a hercegnő kurta szoknyában s legnagyobb megütközésükre, fülére bocsátott hajjal fogadta őket.

— **Sohasem vágatnám le a hajamat, hogy olyan bodros legyen a fejem, mint valami birkáé —** mondta egyszer Swiftnek.

Perze a vendégek nagyon meg voltak sértődve, amiért a hercegnő mindenben kerülte a ceremóniát, hanem még jobban megjárták néha, amikor a hercegnő sétára hivta fel a hölgyeket s hosszú ruhákban arkon-bokron át megburoolta őket, hogy mármár ájultan estek össze. Pokoli gyönyörűsége volt, amikor látta, hogyan pusztulnak el a szép ruhák.

Beeszik róla azt is, hogy ha társaságba ment s a bázisszony teás serviceot tulságos finomnak tartotta az illető hölgy állásához képest, akkor feldöntött egy-egy asztalkát, hogy néhány csészét eltörjön. Viszonyt más esetekben áldozatra kész, hűséges barátónak is bizonyult. Különösen a költőknek, akiket pártfogolt, tett nagy szolgálatokat. Mikor 1728-ban előadták Gay operáját, a mű rohammal hódította meg az egész várost, s hatvankétszer adták elő egymásután, ami abban az időben hallatlan eredmény volt. Noha a király Händelt protezsálta és mindent elkövetett, hogy a társaságot annak olasz színházába terelje, a nemesség semmit sem akart tudni az „unalmas” komponistáról, hanem járt tovább Gayhez. Egyszer csak parancs jött a lordkancelláriól, hogy az új darabot ne adják többé. Erre a hercegnő Gaynak a pártjára állott, kocsiján bejárta a várost és aláírásokat gyűjtött, hogy az eltított darabot kinyomassák. Anyira ment vakmerőségében, hogy magának a királynak is előterjesztette az ívet, amiért vissza is kellett vonulnia az udvartól. Ezt sem bánja, mondta, mert nem a maga gyönyörűségéért ment az udvarba, hanem, hogy udvariasság mutakozzék az uralkodópár iránt. Mindennek az okvetetlenkedésnek az lett a következménye, hogy a férjének le kellett mondia Skotország lordkancellári állásáról. Azután visszavonultak Skotországba, ahol a hercegnő zavartalanul elégithette ki mindvégig a szeszelyeit.

† **A kiállítás fehér elefántja.** Az indo-kínai kiállítás legnagyobb szenzációja a fehér elefánt, amely minap reggel érkezett meg messze utjából Párisba. Fogadására egész bizottság jelent meg a lyoni pályaudvarban. A párisi állatkert direktora, egy állatorvos és vagy hat szolgálta a vasutnál a fehér elefántot. A vasuttol a Trocadero alatt levő indo-kínai kiállításba vitték a ritka állatot az utcaó járkálók nagy bámulata közepette.

† **Uj milliók felé.** A Valencián, amely nemrégiben indult el San-Franciscóból Cap-Nomeba, az új Eldorado, elhajózott „Lucky” Baldwin, az egykori milliomos, akihez öreg napjaira hűtlen lett a szerencse Kaliforniában. Most északon akar újra rátalálni. Azelőtt joggal viselte a „Lucky” (a szerencse gyermeke), mert mint sportmaeek és vállalkozónak valóságos mesés szerencséje volt. Később azonban illűdött a balsors. Millióinak jórészt elhibázott birtok- és telek-üzérkedésekkel vesztette el, vagyonának maradéka a több mint egy millió dollárt képviselő Baldwin House nevű óriási hotel San-Franciscóban a lánognak esett áldozatul. A hotel nem volt biztosítva, mert Baldwin vakon bízott a szerencséjében, s így mindene odaveszett. Csak az életkedve és a bátorsága nem. Most, hetven esztendőskorában

újra kezdi a hajszát a szerencséje után. Cap-Nomeban vendéglőt akar nyitni táncteremmel és szerencsejátékkal. Az erre való épületet egyes darabokban magával viszi, hogy aztán mint „Hotel Gambirinus” talpra állítsa. Tíz szemrevaló pincéernő is visz mindjárt magával.

† **Női ruhák szalmából.** Párisban ez a legújabb szenzáció. A Palais des Tissusban van kiállítva egy teljes női kosztüm szalmából s az érdeklődés az új találmány iránt óriási a hölgyek körében. A Figaró egy munkatársa fel is kereste hamarjában Schubatzot, azt a szabót, akie az új fajta ruhaszöveg feltalálásának az érdeme. Schubatz a műtermében megmutatott a lapudósítónak egy másik szalmaruhát is, amelyet épp akkor fejeztek be. És elmondta, hogyan jutott a szalmaruha ideájához.

— A szalma, — mondotta — végtelenül könnyen dolgozható fel s mindenféle formában alakítható. Már régóta megvan a szalmakalap, mért ne lehetne tehát ugyancsak szalmából egy egész ruhát készíteni? Neki fogtam a munkához s a dolog sikerült.

Aztán még mutatót egy egész sor szalmából való toalettet, többek között egy igen szépen simuló spanyol bolero.

† **A nyakkendő eredete.** A nyakkendő igen régi eredetű. Egy római író szerint a szónokok, akik mesterségüknek joggal jobban féltek a köhögéstől, mint a kertész a fagytól, sokat lendítettek elterjedésén. A rravate szó eredetét így magyarázzák: XIV. Lajos korában egy horvát ezred került Franciaországba, amelynek sajt-árus öltözetén főleg a nyakkendő tűnt fel. A közemberek féhériteten vászonból, a tisztéké finom fehérgyapotból vagy fekete selyemből készült, csücske csokorra volt kötve, s botban végződött. Ez a párisiaknak igen megtetszett, utánozták és a nyakkendőt croatenak, majd pedig cravatiának nevezték el.

† **Gyanus termet.** Páris egyik legnagyobb fehérmű gyárában érdekes módon jutottak egy nagymérvű lopás nyomára. A felügyelők néhány nap óta feltűnt, hogy egyik munkásné, akit különben meglehetősen karosu testalkattal ruházott fel a természet, valahányszor eltávozott a gyárhelyiségből, mindig feltűnően meghízottnak látszott. A szenzáció s embonpoint végre is gyanura adott okot és tegnapi, amikor a munkásné a gyárból távozni akart, egy rendőrségi megmozlatta. A derék hölgy hasztalan tiltakozott a vizsgálát ellen, amely után a következő rubanemüket találtak deréka köré csavarva: hat női nadrágot, négy alsósoknyát és négy inget, mindent a legfinomabb selyemből. Lakásán már egész fehérnemű raktárt fedeztek fel a lopott tárgyakból.

REGÉNY.

A TŰZ

— REGÉNY —

Írta: GABRIELE D'ANNUNZIO

(19)

A dal elhangzott, de az énekesnő nem jelent meg.

— Vajjon melyik görög szobor érte el a stílusnak ezt az eredeti és biztos tökéletességét? — szóló megatottan Daniele Glauco.

— És mely földi bánat zokogott valaha így? — susogta lady Myrta könnyes szemmel. Majdnem három évszázaddal ezelőtt ugyanez esett meg Mantuában, ahol hateraz hallgató nem tudta visszafojtani könnyét s a költők azt hitték, hogy Apolló jelent meg újra a szinpadon.

— Látod — szóló Stelio Efrana — minő egyszerű eszközökkel sikerült egy tajunkbéli művésznek a szépség ama magaslatára felemelkedni, amelyet csak nagyritkán ért el ama germán és ő görög törekvéseiben.

— Ismered-e a beteg királynak panaszát? — kérdező a szöke fűrtű ifjú.

— Amfortasnak egész panaszja benn van egy sorocskában: „Peccantem me quotidie . . .” de minő lírai erővel, minő hatalmas egyszerűséggel! Palestrina szava régiebb, de tisztább, de férfiasabb.

— Hát Kundry és Parsifal jelenete a második felvonásban és Herzeleid motívummal Kundry vagy, a profétikus ígéret, a mámoros ifjú esküje, a vagyakozás és irtozat vegyülete. S a kísértő asszony kétségbeesett szenvedélye után a megadás: „Hagyj síromon kebleden, hadd öleljelek meg egy órára s ha isten visszavet is engem, benned üdvözölök.” És végül Kundry vad hevü-

lése: „Miután jóssá tett téged az én csókom, szerelmem hű ölelése istenivé fog tenni. Csak egy órát, csak egyet ajándékozzál nekem s üdvözülni fogok.” S végül akarátának utolsó erőfeszítései s a vad vágyszavai: „Csak a te szerelmed üdvözít engem. Hadd szeresselek! Tied lehessen csak egy órára. Enyém lehessél csak egy órára!”

Perdita és Stelio észvesztetten néztek egymás szemébe. Éjfélűt ütött szent Márk legnagyobb harangja, a Marangona. S hirtelenül az izgató képek egész sora vonult fel mindkettejük képzetében. Látták a nagy vizek fantazmáit, a titkokat vágyak hullámzását, az aggodalmat és az ígéretet, a bűszet, az ünneplést, a temetlens sok emberarcból összeálló szörnyszerű, az óriás égi mappát, a tapost, a szimfoniát és dalt, a tűz csudáit, a dalos sétat a canalén, a nóát, amely a tünékeny ifjuságról szól, a szépen kigondolt vendégséget, az élet lüktetését. Ugy éreztek, hogy minden emberi határon túl éltek s most valami nagy ösmeretlen elő kerültek. Miután annyit éltek, úresnek érezték életüket; miután annyit ittak volt, szomjasak valának. Gazdag lelkükön erőszakos illúzió lett urrá. Az egyik úgy érezte, hogy a másíknak gazdagságából nő ki hatalmasra. A lánya egyikük sem gondolt már. A reményvesztett és nomád asszonymak szeme ismételte:

— Az én szerelmem hű ölelése istenivé fog téged tenni! Egy órát, egyet, ajándékozzál nekem s üdvözülni fogok! Tied lehessen csak egy órára! Enyém lehessél csak egy órára!

Baldassare Stampa folytatta heves lelkesedéssel ama mestermű mélysegeinek, vad hangulatának leírását. Stelio Efrana pedig hallgatott, ama barbár géniusznak óriás műve szinte elnyomta őt. Ösztönyszerű keserűség, homályos ellenséges érzület kelt benne életre ama maeaks germánál szemben, akinek sikerült lángra lobbantani az egész világot. Hogy győzelmet arasson az emberek s a dolgok felett, ama germán sem tett egyebet, mint hogy fölmagasztalta a

saját képét és dicsőítette a hódító szépségről szőtt álmát. Ment ő is a tömeg felé, mint valamely kivánatos szákmány felé. Szakadatlanul fölkülmülni önmagát: ezt cselekvé ő is. S neki ime már megvagyón a maga kultuszának temploma ama bajor halmon.

— Csak a művészet forraszthatja újra egygyé az embereket — szóló Daniele Glauco. — Dicsőség a mesternek, aki mindörökké példát adott erre a hitre. Az ő Ünnepi Színháza, bár csak tégylából s fából vagyon, bár tökéletlen és szűk, mely jelentőséget rejt magában. Ott a műrekek úgy jelenik meg, mint az élő formában érzékív lett vallás. A dráma ritus.

— Dicsérjük Wágner Rikárdot — szóló Antimo della Bella. — Ez az óra emlékezetes lesz annak a kinyilatkoztatásnak és annak az ígéretnek révén, amelyet mesterünk tett, rámutatván ama misztikus gályára. És jó ómen gyanánt hívogassuk magunkhoz azt a hősi szellemet, amely Donatella Arvale dalából szóló hozzánk. A Siegfried költője, amidőn az Ünnepi Színház alapkövét letette, a germán reménysegeket és győzelmet hívta a megszenteléshez. Apollo Színháza, amely gyorsan fölépül a Janiculuson, ama dombon, amelyről egykoron jósló sasok röpöpentek alá, legyen tanujele amaz emlékezetes kinyilatkoztatásnak, amely felé a mi fajunkat a mester géniusza vezet. Erősítsük meg az ősi előjogot, amelylyel a természet dicsővé tette a mi vértünket.

Stelio Efrana hallgatott. Tomboló erő kavargott benne s vak szenvedéllyel hajtották, akár csak azok a földalatti energiák, amelyek fölemelik, széjjeltépi, átfurmálják a vulkán-talajt s új hegyeket és új szakadékokat teremtenek rajta. Beiső életének összes elemel megcsokosodának és széjjelfoszladozának. Gondolatai frült sebességgel tömörültek össze s pattantak széjjel, gyorsan, mint a zivatokban elsülő villamos feszültség.

(Folytatása következik.)

Odysseus palotája. Egy Dörpfeld nevű német professzor arra szenteli mostanában a legtöbb idejét, hogy Odysseus otthonát felkutassa. Abból a felfedezésből indult ki, hogy a homerosi Ithakán nem a mai Ithaka tekintendő, hanem Leukas szigete (egyike az ióni szigeteknek). A professzor már ott is van ezen a szigeten, s már meg is állapította azt a helyet, ahol ezen a nyáron a vezetés alatt ásásokat kell fognak végezni. Leukas kikötőjében, a Klímno-öbölben három antik rom került napvilágra s ezeket a romokat Dörpfeld meg fogja vizsgálni, s az ő véleménye szerint ezen a nyomon haladva meg fogja találni Odysseus palotáját. Dorpfeld szerint a Homerosznál Ithakára vonatkozó geográfiai és topográfiai adatok feltűnően illenek mind Leukas szigetére, úgy hogy az utolsó kétsége is eloszlat arra nézve, hogy a homeroszi Ithaka Leukas szigetén keresendő.

Főfedezés Csonkai szobrán. Tegnap este — a Debreceni Hírlap írja — két vidéki atyafi vendégek Csonkai kertjébe és szemükbe ötlött a tűzes bordalok ifjan elhunyt költőjének szobra. Bámultak hosszan, szólanul, míg végre hangot adott az egyik atyafi:

— Hát amondó vagyok, hogy szép cobor e', lesvir!

Majd a másik vette át a szót:

— Be szerethette a szöveget, olyan sok fűrt van mellette, hogy kettőnknek se terem az idén annyi. Csak azt nem értem, hogy mit fog oly erősen a kezibe?

— Mit? Hát — támburát, még dorétoz is vannak rajta.

A másik megnyugodott, de hozzá tette:

— Be szípen tamburázhatott!

Bélyegekről. Egy türelmes francia bélyeggyűjtő nekifeküdt és kiszámította, hogy hányféle bélyeg van a világon. Kiszámította, hogy mióta bélyegget használnak az emberek, összesen 14,726 különböző bélyegfajta került forgalomba. Maga Amerika 4795 fajtával szerepel ebben a statisztikában. A múlt évben 807 új fajtát bocsátottak ki: Európában 206, Ázsiában 202, Afrikában 146, Amerikában 131, Ausztráliában 122 új fajta bélyeg került forgalomba.

Napirend.

Napló. Csütörtök, június 14. — Római katolikus: Ur napja. — Protestáns: Vazul. — Görög-ország (június 1.) Jusztin. — Zsidó: Szivan 17. — A nap két 3 óra 47 perccel. — Nyugszik 7 óra 41 perccel. — A hold két este 8 óra 46 perccel. — Nyugszik reggel 5 óra 1 perccel.

A miniszterek nem fogadnak.
Urnapi körmenetek. Reggel 7 órakor ünnepi mise a Mátyas-templomban, mondja Vaszary Kolos hercegprímás, atána körmenet. A belvárosi főplébánia templomból reggel 7 órakor indul a körmenet.

A nemzetközi cenzúrási magyarországi osztályának alakuló-gyűlése az Otthon-körben.

A magyarországi tornatanácsok egyesületének közgyűlése délelőtt 10 órakor a Nemzeti Torna-egyesületben (Szent-irányi-utca 27. sz.).

A magyar uszó-egyesület nemzetközi versenye. Nemzeti múzeum. Állattára, nyitva délelőtt 9 óráig délután 1 óráig.

Az iparművészeti múzeum és iparművészeti társulat állandó bazárja nyitva délelőtt 9-től 1 óráig.

Országos képtár zárva.
Technológiai iparmúzeum nyitva d. a. 9—12 óráig és l. n. 3—5 óráig.

Egyesületi füzetszerzés az Üllői-úton, nyitva délelőtt 9—12 óráig és délután 2—6 óráig.

Földtani múzeum (Sisfánia-utca 14. sz.) nyitva délelőtt 10—1 óráig. Belepődji nincs.

Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-utca 72.), nyitva d. e. 9 óráig 1 óráig.

Az összes könyvtárak zárva vannak.
Szabadalmi leveletár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Iratszolgálat: VII. kerület Kerepesi-utca 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tuizokor-estély és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerepesi-utca 22. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 óráig 12 óráig és délután 3 óráig 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása. A Keleti mintatár és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városi iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 óráig 12 óráig és délután 2 óráig 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap.
Somosy Múzeum. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációk músor.

Polles Caprice. VI. Róvay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Stefánia-szálloda. Murányi-utca 53. Budapest leg-olesőbb szállodája.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitások konyhája.

Petanovits Metropol szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetés). Újonnan berendezett fényes étterem.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince-éttermekben Dobronyi Géza I-ső rangú zenekarának hangversenye.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A kereskedelmiügyi miniszternél. A soproni kereskedők nagygyűlésének és az alakuló kereskedő-egyesületnek öt tagu küldöttsége járt tegnap Hegedűs Sándor kereskedelmiügyi miniszternél. A küldöttség tagjai voltak: Schneider Gusztáv városi képviselő és keresk. kamarai tag, Németh Miklós, Dróbalás A., Fürst J. és Száby J. A küldöttség, amelyet Kasics Péter fővárosi bizottsági tag vezetett a miniszterhez, sürgős intézkedést kért a soproni fogyasztási szövetkezet tulajkapái ellen, amely egyfelől kiterjeszti az üzleti működését nem tagokra is, másfelől pedig foglalkozik fényüzési és ipari s kivált osztrák készítmények forgalomba hozatalával és ezzel az általános pangás miatt különben is csak tengődő kereskedők lételet komolyan fenyegeti. Az idegen iparcikk terjesztése a honi ipar rovására történik s részben a kormány iparpártoló törekvéseit is meg-husítja. — A miniszter kijelentette, hogy ez ügyben gyorsan intézkedni fog.

Az Osztrák-Magyar Bank zálogleveleinek június hó 8-án megtartott kisorsolásánál kisorsolatott: 4%-os, 40/4 éves záloglevelekben 384,700 forint és 4%-os, 50 éves záloglevelekben 553,800 forint. Az 1900. június 8-án kisorsolt záloglevelek folyó évi október 1-jétől fogva egy a jelzalog hitelintézetnél Bécsben, mint valamennyi bankintézetnél ki fognak fizetnői. A folyó évi június 8-án kisorsolt és a korábbi kisorsolásból még fel nem vett 4%-os zálog-velekek származékát a nevezett pénztárnál és valamennyi bankintézetnél kívánatra ingyen megkaphatni. A kisorsolt záloglevelek kamatoztatása az illető kisorsolás után legközelebb következő szelvényhatáridővel megszűnik, tehát a folyó évi június 8-án kisorsolt zálogleveleké folyó évi október 1-én szűnik meg.

Miskolci gyapjúvásár. Miskolcra jelentik, hogy a mai gyapjúvásáron több mint 2200 bál gyapju került eladásra. A vásár kezdetben vonatolt volt, később azonban mosott gyapjuért 75—80 forintot 55 kilogrammonként; nyers gyapjuért pedig 50—63 forintot fizettek 100 kilogrammonként. A vevők nem akartak az 50 kilogrammos egység szerint vásárolni. A vásárt, amelyet a Miskolci Hitelintézet raktaiban tartottak meg, Lichtenstein hitelintézeti elnök nyitotta meg. A földművelési miniszteriumot Rodiczky igazgató, Borsodvármegyét dr. Tarnay alispán, az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet Rubinek titkár és a Borsodvármegyei Gazdasági Egyesületet Szatmáry és Jehelfalussy alelnökök képviselték.

Déli vasút. Az ideai fűrdővált tartalma alatt Budapest déli vasútról, Budapest keleti pályaudvarról, Budapest-Kelenföldről, Szekeshehervárról és Nagy-Kaniszaról rendkívül mérsékelt áru I., II. és III. osztály, az egész évadra, azaz I. é. szeptember hó 30-ig érvényes menetjegyeknek adatnak ki Siófokra, Szántódra, Balaton-Füldvár m. h.-re, Szárszó m. h.-re, Szemes-re, Lette m. k.-re, Boglára, Fonyód fürdőtelepre, Mariatelepre, Balaton-Berény m. h.-re és Balaton-Szt.-Györgyre, továbbá (Siólokotát) Balaton-füredre, Almádbá, Kenesére és (Bogláron illet. Fonyód-fürdőtelepen át) Badacsonyra, Révfölpre és vissza. E menettérjegyek alapján az utipodgyász a fentnevezett vasúti és gőzhajózási álmásokra és viszont közvetlenül továbbitták. Ezenkívül a fűrdő-évd tartalma alatt Budapest déli vasúti Siótok és Balaton-Füldvár közti forgalomban időleges jegyek is adatnak ki, melyek árai a következők: a) Budapest d. v. — Siófok között: I. óra: I. osztály 104 korona, II. osztály 76 korona. Az egész fűrdő-évdra: I. osztály 256 korona, II. osztály 188 korona. b) Budapest d. v. — Balaton-Füldvár között: I. óra: I. osztály 118 korona, II. osztály 86 korona. Az egész fűrdő-évdra: I. osztály 290 korona, II. osztály 212 korona.

Budapest déli vasútról Pragerhot-Nabresina-Cormonson át Velencébe (Venezia) és megfordítva a 201—2—1002. sz., illetve 1001—1—202. sz. gyorsvonatokkal a nemzetközi halókecsi-társaság halókecsijai közlekednek, melyek I. és II. osztályú halóhelyeken kívül közvetlen utasok részére szolgáló I. és II. osztályú kocsiszakaszokkal is bírnak. Folyó évi június hó 1-től kezdve a halóhelyek használatáról a gyorsvonatra érvényes vasúti menetjegyeken felül a következő díjak szednek: Budapest déli vasútról Velencébe vagy megfordítva I. osztály 19.55 frank. Budapest déli vasútról Cormonson vagy megfordítva I. osztály 16.50 korona, II. osztály 11 korona. Az olasz vonalra I. oszt. halókecsi-jegyeket nem adnak ki. Halóhelyeknek előre való megrendelése csak a nemzetközi halókecsi-társaság menetjegy-irodáiban (Budapesten, Hungaria-szálló) fogadtatik el, melyek ezért a következő előjegyzési díjakat szedik: egy I. oszt. halóhelyért 1.70 korona, egy II. osztályú halóhelyért 1 korona. A vonatokon a halókecsi-jegyeket a halókecsi kalauza adja ki.

Fizetőképzetlenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetőképzetlenségeket jelenti: Feuermann Mór kereskedő Beregszász, Krausz és Társa (Krausz Adolf) cég Budapest, Székely Áron kereskedő Szabadka, Nawratil Ferenc kereskedő Brünn, Stojkovits J. Gyura kereskedő Vercse, Hamber Herman ruha-kereskedő Bécs, Lang és Kindriss cég Nagybánya.

Szászárak. A kontingens nyerszszer ára Budapestén 39.— korona pénzben, 39.50 korona árban. — Bécsben a kontingált készáru 43.80 korona pénzben, 44.— korona árban.

Borjuvásár. 1900. évi június hó 13-án. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytar-

saságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borju 890 drb, leölt borju — db, bécsi élő borju — db, — db. horvát, le- vendék marha 69 darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab. Árjegyzés azonos tételekből: Ár- jegyzések. Belföldi élő borju 60—78 f.-ig, l. r. 79—85 f.-ig, kivétel 88— f. 1 kilónkint, leölt borju f.-ig, l. r. — f.-ig, kivét. — f. kilónkint, le- vonás nélküli. Bécsi leölt borju — f.-ig. Növen- dék marha 44—54 f.-ig kilónkint, l. r. — f.-ig. Bárány élő — k., leölt bárány — k., ki- vételes ár — k.-ig páronként. Kocse — k.-lól. — k.-ig. A vásár lanya volt.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásár- téri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Fel- hajtás: Vágómárhák. Magyar ökrök 1189 darab, magyar tehén: 693 darab, szerbiai ökrök 493 darab, szerbiai tehén 79 db, boszniai ökrök — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 156 drb, bika 94 darab, összesen 2704 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizlali való ökrök 14 darab, fejős tehén 195 darab, igás bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig, vágómárhákért: Ma- gyar hizott ökrök, legjobb minőségű 60.— K-tól 65.— K.-ig, kivételesen 66.— K., 100 kilónként élő suly- ban, középmínőségű 53.— K-tól 59 K.-ig, silányabb minőségű 48 K-tól 52 K.-ig. Magyar parasztmárha jobb minőségű 50 K-tól 56.— K.-ig, kivételesen — K.-ig, silányabb minőségű 44 K-tól 48 K.-ig. Tarka hizott ökrök, legjobb minőségű 64 K-tól 67.— kivételesen — K.-ig, középmínőségű 54 K-tól 62 K.-ig, silá- nyabb minőségű 48 K-tól 52 K.-ig. Szerb és boszniai ökrök legjobb minőségű 48 K-tól 60.— K.-ig, ki- vételesen — K.-ig, silányabb minőségű 40.— K-tól 46.— K.-ig, bika jobb minőségű 54.— K-tól 67.— K.-ig, kivételesen 69.— K.-ig, silányabb minőségű 44.— K-tól 52 K.-ig. Bivaly 32 K-tól 44 K.-ig, kivételesen 49.— K. Magyar tehén 40.— koronától 56.— ko- ronáig, kivételesen — koronáig. Tarka tehén 42.— koronától 64.— koronáig, kivételesen — ko- ronáig. Gazdasági marhákért: Igás ökrök elsőrendű — K-tól — K.-ig, kivételesen — K 100 kilónként, — K-tól — K.-ig páronként, közép — K-tól — K.-ig, — K-tól — K.-ig páronként. Hizlali való ökrök fehér 100 kg.-kint — K-tól — K.-ig. Fejőstehén ke- resztetett szines 140 K-tól 220 K.-ig drbönként, bony- hádi faj 230 K-tól 320 K.-ig, kivételesen — K.-ig drbönként. Igás bivaly — K. páronként. — Vágómár- hából a felhajtás 800 darabban nagyobb volt, mint a múlt héten s a mai felhajtásban már sok legelőmarha foglaltatott. Elsőrendű minőségűek ára alig hanyat- latt, míg ellenben közepes minőségűek 100 kilogram- monként 2.— koronával, silányabbak pedig 3—4 ko- ronával esőkentek. — Fejős tehénekre valamivel jobb kereslet volt, az árak darabonként 10—20 ko- ronával emelkedtek. Igás ökrök iránt az érdeklődés igen csekély.

Budapesti sertés-konsumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-ko- numvásár árjegyzése 1900. évi június 12. Készlet 897 darab, érkeztet 1410 darab. Összesen: 2287 darab. — Eladott 1325 darab. Maradt 962 darab. — Napi árak: 120—150 kgr. sulyban 88—94 koronáig, 220—280 kgr. sulyban 90—96 koronáig. 320—380 kgr. sulyban 88—96 k.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilos 84—90 koronáig. Malacok 86 ko- rona 100 kilónként. A vásár hangulata élénk volt.

Bécsi juhvásár. (Saját tudósítónk telefonjele- tése.) Felhajtott 1029 drb. Az üzlet gyenge. Jegyez- tetett: Kivitelí juh 50—53, nyirt és selejtes juh 46—49 fillér. Fogyasztási juh — fillér.

Bécsi szarvasmarhavásár. (Saját tudósítónk tele- fonjeleltése.) A mai vásárra felhoztak 3927 darab élő borjut, 1124 darab élő sertést, 1392 darab levágott sertést, 130 darab levágott juhot, 289 darab bárányt. Irányzat gyenge.

Eladási árak: Levágott borju 96—116 fillér, első- rendű 118—132 — f., kiv. — fillér, élő borju 76— 99 fillér, kivételesen — fillér, legelsőrendű 98—108 —108—116 fillér, fiatal sertés 67—84 fillér, kivé- telesen — f., levágott nehéz sertés 86—96 fillér, kivételesen — fillér, husra hizalt sertés — fillér, zsírja hizalt sertés — fillér, könnyű sertés 86—96 fil- lér, elsőrendű süldő 88—94 fillér, gyengébb — fillér, levágott juh 68—88 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként. Bárány 10—24 korona, kivételesen — koronára páronként.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, június 13.

Az üzletmenet vonatott és az irányzat lanyaha volt ma. Forgalomba került 14,000 métermázsza buza 10 fillérrel alacsonyabb árakon. Tengerből 4200 mé- termázsza került a forgalomba változatlan árakon.

Eladott:

Euz Tisz z a v i d é k i: 100 mm. 79 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 55 f., 750 mm. 775 k. 8 K. — f., 1800 mm. 772 k. 8 K. — f., 100 mm. 78 k. 7 K. 37½ f., felső, rozsos.

Pestmegyei: 600 mm. 79 k. 7 K. 70 f., 600 mm. 79 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 55 f., 400 mm. 77 k. 7 K. 60 f., 250 mm. 77 k. 7 K. 50 f., 600 mm. 77 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 75 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 77 k. 7 K. 60 f., 250 mm. 765 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 37½ f.

Erdélyi: 200 mm. 80 k. 7 K. 8 K. 22 f., 1200 mm. 765 k. 7 K. 60 f., 1500 mm. 75 k. 6 K. 90 f., hibás.

Sobánkai: 580 mm. 74 k. 7 K. 15 f. B.-Almási: 1600 mm. 73 k. 7 K. 40 f., 1600 mm. 73 k. 7 K. 27½ f.

Bánáti: 1300 mm. 75 k. 7 K. 42½ f. Fehérmegyei vidéki: 100 mm. 76 k. 7 K. 50 f.

Mind 8 hónapra.
Rozs: 100 mm. 6 K. 55 f.
Tengeri: 2300 mm. 5 K. 60 f., 400 mm. 5 K.

55 f., 600 mm. 5 K. 60 f., 300 mm. 5 K. 63 f.
tocsira, 600 mm. 5 K. 60 f.
Zab: 100 mm. 5 K. 20 f., 100 mm. 5 K. 10 f.
Készpénzeset mellett.

A készár hivatalos jegyzése a budapesti áru-
és értéktőzsde szokásai szerint, készpénzben 50
kilogrammonként — A minőség hektoliterenként és
kilogrammonként.

Table with columns: Búza, Kétdél, Kélsz, Ár, etc. Lists prices for various types of wheat and grain.

Table with columns: Egyéb gabonafélék, Ár, etc. Lists prices for other types of grain like rye and barley.

A határidőslet folyamán a következő köte-
lek történtek:

Table listing settlement dates and amounts for various grain types like Buza júniusra, Rozs júniusra, etc.

Déli egy óra: a következő záróárakat állapi-
tották meg hivatalosan a tőzsdén:

Table listing closing prices for various grain types as of 1 PM, such as Buza júniusra, Rozs júniusra, etc.

Délután fél 5 óra: zárul:

Table listing final closing prices for various grain types at 5 PM, including Buza júniusra, Rozs júniusra, etc.

A budapesti értéktőzsde.

A mai értéktőzsdék szilárdasága főleg onnan
eredt, hogy a nemzetközi piacon államvasutakban
volt lényeges áremelkedés. Ez az áremelkedés a
bécsi „Bodenredit“ vételeinek köszönhető s így
történt, hogy a concisse is sietett részben vásárolni,
részben contremine-engagementjeit fedezni. A zárlat
igen kedvező volt.

A helyi értékek előtőzsdének gyér forgalom-
ban részesedtek.

A déli tőzsdén hosszú szünet után ismét ke-
zdevő irányzat kerekedett tululsyra. A hausse-moz-
galm főleg magyar hitelkeben és államvasutakban
jutott kifejezésre. Az emelkedés tetemes volt s a
zárlat a napi legmagasabb árfolyamok mellett történt.

A helyi értékek tartottak voltak, de a nemzet-
közi piac ármozgalmához arányitva nem örvendtek
kellő méltatásnak. Némi üzlet Közútiban volt, emel-
kedő árak mellett.

A valutapiac változatlan.

Az előtőzsde emelkedő.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 719.25—721.—,
Osztrák hitelrészvény 709.40—710.25. Osztrák-Magyar
államvasút 664.75—668.40 korona.

A déli tőzsde igen szilárd.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 721.50—727.—,
Osztrák hitelrészvény 710.75—712.—. Osztrák-magyar
államvasút 668.25—669.50. Jelzálogbank részvény
450.—. Rimamurányi vasmű 569.50—570.50. Közúti
vasút 623.——624.60 korona.

Forgalomba került: Kereskedelmibank részvény
2650. Drasche-féle részvény 408.—415.—, Magyar
ekuripar részvény 1950. Városi villamos vasút rész-
vény 318 korona árfolyammal.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt:
Osztrák hitelrészvény 711.—, Magyar hitelrész-
vény 727.25, Lezámitoló bank részvény 490.—.

Rimamurányi vasmű 568.—. Osztrák-magyar állam-
vasút 669.50. Közúti vasút 624.—. Villamos vasút 317.—
korona árfolyammal.

A hivatalos zárlatok a következők voltak: *)

Table with columns: A. Államadósság, B. Osztrák Államadósság, C. Idegen Államadósság. Lists various types of government bonds and their values.

III. Záloglevelek és kölcsönkötvények.

Table listing various types of mortgage bonds and loans, such as Budapesti intézetek kibocsátása, Jelzálogbank, etc.

IV. Elsőbbségi kötvények.

Table listing first priority bonds from various banks and institutions.

V. Bankok részvényei.

Table listing shares of various banks, including Bankesvénylet, Magyar Államkassza, etc.

VI. Takarékpénztárak részvényei.

Table listing shares of various savings banks and pension funds.

VII. Biztosító társaságok részvényei.

Table listing shares of various insurance companies.

VIII. Gőzmalomok.

Table listing shares of various steam mills.

IX. Dányák és téglagyárak részvényei.

Table listing shares of various brick and tile works.

X. Vasművek és gépgyárak részvényei.

Table listing shares of various steel mills and machine works.

XI. Könyvnyomdák részvényei.

Table listing shares of various printing houses.

XII. Különféle vállalatok részvényei.

Table listing shares of various other companies and enterprises.

XIII. Közlekedési vállalatok részvényei.

Table listing shares of various transportation companies.

XIV. Sorjegyek. Table listing various types of railway tickets and their prices.

XV. Pénzjegyek. Table listing various types of banknotes and their prices.

XVI. Külföldi váltók (látta). Table listing various types of foreign exchange rates.

A budapesti terménytőzsde.

A terménytőzsdében a szezonserű hangulatnak
megfelelően alakultak az árak és végül a termény-
üzleti ügyezékbizottság hivatalosan a következők á-
rfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremac: lucerna magyar — korona,
vörös aprószemű — korona, vörös
erdélyi — korona, vörös bánsgai — korona,
középszemű — korona, nagy szemű — korona.
Disznózsír: budapesti 54.50—55.—,
korona, vidéki — korona. Táblaszalonna:
légszártított vidéki — korona, városi 4
darabos 44.50—45.50 korona, 3 darabos 48.—49.—,
korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai,
szokás szerinti minőség 18.75—19.—, korona, 120 da-
rabos — korona, 100 darabos 24.50—25.—,
korona, 85 darabos — korona azonnali
szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 16.75—
17.—, korona, 100 darabos 23.—23.25 korona, 85
darabos — korona. Szilvaiz: szilvániai
— korona, szerbiai 18.—18.50 korona
azonnali való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, június 13. (A Budapesti Napló telefon-
jelentése.) A külföldi piacokról magasabb árfolyam-
okat jelentettek ugyan, de ez nem volt kedvező
befolyással és a tőzsde irányzata lanyhult. A ma-
gyarországi vetések állásáról szóló jelentés kedvezően
hangzott s ez eladásokat idézett elő. Zárlatkor buza
6, rozs 7, zab 2 fillért vesztett, tengeri a tegnapi á-
rfolyamon maradt s repce sem változott.

Buza őszre 8.01—03—01, rozs őszre 7.20—7.16
zab május—júniusra 5.36, őszre 5.59—5.57, tengeri
május—júniusra 5.81—5.80, tengeri szeptember—októ-
berre 5.98, buza május—júniusra 7.65—7.70, rozs
május—júniusra 7.05—7.10, tengeri július—augusztusra
5.86—5.87, repce augusztus—szeptemberre 12.90—
13.— korona. Felmondottak 3000 métermázsza tengerit.
A készárú piacán vásárlási kedv hiányában üzletle-
jenség volt s az irányzat a gabonaművekben gyön-
gült. Buza és rozs megint 10 fillérel olcsóbban lettek
volna kaphatók. A tőzsde lanyhán zárult. Buza május
—júniusra 7.62, őszre 9.79, rozs május—júniusra 7.—
—7.05, tengeri május—júniusra 5.78—5.79, július—
augusztusra 5.83—5.84 korona.

A bécsi értéktőzsde.

A mai előtőzsde — tekintettel a Khinából érkező
rossz hírekre — gyenge irányzattal indult meg, ké-
sőbb azonban, miután az államvasúti részvényeket
és néhány bányarészvényt élénken kerestek, újra
megszilárdult. A vasgyárak részvényei az osztrák
hitelintézet vásárlásai, valamint a glasgowi vasárak
emelkedése folytán szilárdultak.

A déli tőzsdén eleinte berlini jegyzések folytán
hitel- és államvasúti részvények emelkedtek, később
az üzlet nyugodtabb lett.

A zárlat nyugodt. Államvasúti részvények a
vetésekről érkező kedvező jelentések következtében
élénken kerestettek.

Bécs, június 13. (Magyar értékek zárlata.) 4% arany-
járdék 116.—, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 138.50.
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 99.80. Magyar keleti vasúti
állami hitelrészvény 118.80. Magyar lezámitoló és pénzváltóbank
479.—. Rimamurányi vasmű részvény 561.—. Magyar ko-
ronajárdék 91.25. 4% osztrák földterem. kötvény 91.75.
Magyar hitelbank részvény 724.—. Magyar nyerevmény köl-
csön sorsjegye 158.60. Kassa-oderbergi vasúti részvény 353.—.
Magyar kereskedelmi bank —.

Bécs, június 13. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/3% papír-
járdék 97.85. 4% osztrák aranyjárdék 116.20. 1860-iki
sorsjegye 134.50. Osztrák hitelsorsjegye 896.—. Angol-osztrák
bank 281.75. Bécsi bankjegye 508.—. Osztrák-magyar
bank 174.7. Déli vasút 121.—. Dunagőzhajózási részvény
732.—. Dohányrészvény 291.50. Csanádai és királyi arany
11.37. Német bankváltók 118.50. 4 2/3% ezüst járdék 97.45
Osztrák koronajárdék 97.25. 1884-iki sorsjegye 189.—.
Osztrák hitelintézet részvény 710.50. Unionbank 579.50.
Osztrák Ländnerbank 438.50. Osztrák-magyar államvasút
470.—. Elbavólyi vasút 474.—. Alpeji bányarészvény 490.—.
20 frankos arany 19.29 Londoni váltó 242.25. Bécsi
Tramway 321.—. Az irányzat meglehetősen szilárd.

Bécs, június 13. (A Budapesti Napló tudósítójának
telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok
a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 710.75 Magyar
hitelrészvény 726.—, Angol-Osztrák bank 282.—, Bécsi bank
egyesület 508.50, Union bank 579.—, Ländnerbank 440.—,
Osztrák-magyar államvasút részvény 609.50, Lombard 121.75.
Elbavólyi vasút 475.—, Északnyugati vasút részv. 467.—.

Színházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. június hó 14-én.

Az idegen nő.

Színmmű 5 felvonásban. Irta Ifj. Dumas Sándor. Fordította Feleki József.

Személyek:

De. Septmonts	Osászár	D'Ernelines	Latabár
Mauriceau	Szigeti	Berncourt	Kőrömezei
Remoin	Bercsényi	Kalmér	Mészáros
Gérard	Mihályfi	Katalin	Márkus
Clarkson	Gyenes	Clarksonné	Hegyesi
Des Haltes	Hörvath	Rumiérésné	Lendvayné

VIGSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. június hó 14-én.

A minta-férfj.

Bohózát 3 felvonásban. Irta Valabrégue. Fordította Kövesi Albert.

Személyek:

Malivaud	Hegedüs	Thibaudier	Gál
Aurora	Nikó	Klára	Boros
Jouvelin	Góth	Victor	Bárdi
Léonie	Déli	Felicja	Munkácsy
Clémentine	Hauszthy	Mercedelle	Gyöző

NÉPSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. június hó 14-én.

Nebántsvirág.

Énekes színmmű 4 felvonásban. Irta Meilhac és A. Millaud. Fordították Evva Lajos és Rákosi Viktor. Zenéjét szerzőzte Hervé.

Személyek:

Flavigny	Küry K.	Színigazgató	Ujvári
Chatoan	Németh	Rendező	Nagy
Champlatreux	Szirmai	Gosztáv	Déli
Celestin	Tollagi	Róbert	Szerdahelyi
Corinna	Vidorné	Loriot	Solymosi
Apácafejéd.	Siposné	Lydia	Harmat

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. június hó 14-én.

A szerelem övodája.

Életkép énekel 3 felvonásban. Irta Hevesi József és Faragó Jenő. Zenéjét szerz. Stefanidesz Károly.

Személyek:

Huberné	Szilassy	A herceg	Ráthonyi
Piroska	Ledófsky	A hercegné	Varga
Tamás	Füredi	Tompa, tanár	Boross
Gitárné	Láng E.	Kelemen	Ódry
Iren	Aranyossy	Szende Manó	Sziklai

Ős-Budavára

ma csütörtök, június 14-én, nyitva d. u. 3 órától reggelig.

20 krajcár belépődíj este 8 óráig, azontul 50 krajcár.

Szakadatlanul

8 nagy ingyen előadás,

azontul

5 órákor mulattató bűvészmutatványok,

7 órákor nemzetközi variété,

10 órákor disz variété,

d. u. 3 órától kezdve éjjelig

a honvédszenekar hangversenye.

Mérsékléttáru belépőjegyek kaphatók a dohánytüzédszékben.

ÁLLATKERT

Csak rövid ideig láthatók az eredeti táncoló, üvöltő, tűzzel dolgozó

dervisek

(Rifaia.)

Előadások délután 3 órától kezdve. Belépődíj mint rendezés.

GOLIÁT

MAJÁTA SÖR

Kiváló üdítő ital és gyógycélokra szolgál

Ajánlják:

Dr. Korányi és Dr. Kétly egyetemi tanár urak.

Idegbajokban, vészerőgyengeségnél, emésztési zavaroknál, gyengeségekben stb. kitünő sikerrel használhatók.

Arak vidékre kőbányái vasut állomására szállítva

1 láda 30 nagy palack ————— 17 K. 50 f.

1 „ 30 kis palack ————— 13 K.

a fogyasztási adót is beleértve.

A láda és üres palackok 4 hónapon belüli bérmentes visszaadásakor 5 korona visszaszolgáltatnak.

Budapesten kapható minden fűszer- és csemegekereskedésben és poharanként a „Quisiana Automata Buffet”-ben is.

Dupla maláta sör és világos márciusi sör ládánként 1 koronával olcsóbb.

Ezen sörök eredeti minőségben hónapokig elállanak

MENDELÉSI HELY:

Királysörfőző Budapest-Kőbánya.

Bank- és váltó-üzlet részvénytársaság BUDAPEST, Dorottya-utca 12. sz.

700,000 korona nyerhető:

1 darab Osztr. hitel sorsjegy-igérvénytel. Huzás július 2-án, főnyeremény 300,000 korona.

1 darab Bécs városi sorsjegy-igérvénytel. Huzás július 2-án, főnyeremény 400,000 korona

A kettő együtt csak 23 kor. kor. 24.—

MERKUR

Nagyon praktikus utközben. Rövid használat után nélkülözhetetlen. Egészs. hatás. megvizsgálva. (Bizonylat Bécs 1887. július 3.)

Kalodont

legjobbnek elismert fogtisztítószert

rövid használat után alaposan eltávolítja a szájbán

hihetetlen nagy számban gomokód, az inyen és fogakon lerakódó ártalmas gombákat (fogkővet) stb. erősíti az inyet és a fogakat, és elősegíti a legkisebb

aggregáció a jó emésztést és egészséget.

PETANOVITS Metropole-szállója.

Ma Balázs Pista kedvelt zenekara játszik. Színház után teljesen friss vacsora. A gyönyörű téli kerten kívül a mulatók, lakodalmak, bankettek megtartására igen alkalmas díszes fehértér és elegáns különszobákállanak a vendégek rendelkezésére.

Zálogházi

cédulákat veszok. Eladok 13 lates ezüst evőkészleteket, grammja 3 kr., girandolokat, gyorvatartókat, hátalakat, itálékat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőkészlet 8 ft 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőkészleteket 138 ft-tól kezdve, dus választék mindennemű ezüst műtővs tárgyakban, arany férfilánéak köllögóval, grammja 85 kr., masszív arany gyűrűk 2 ft 40 krtól, tula remon- toró órák 8 ft. Grünberger Ármin Béla örökösök Budapestem, IV., Városház-ter 9., I. em. 23. Harisbazar. Képes árjegyzőket bérmentve és ingyen. Részletfizesésre is.

Minden tiszta gyapot.

Kerékpár-öltöny 10 ft. Loden-öltönyök 15 ft. Havelok 8 ft. Felöltő 9 ft. ROTHBERGER JAKAB csász. és kir. udvari szállító Váci-utca 6. szám.

Legszébb Legjobb Legolcsóbb

PAPlan PAPlan PAPlan

1 Szébbajtható vaságy 10.— 1 acél sodrony ágybetét 5.—

3 db kivétel matracal 10.— 1 tengorfü matrac 4.50

1 db rouge paplan — 1.80 1 Afrigue matrac 5.50

1 db rouge paplan prima 2.80 1 löször matrac 12.—

1 db satú cecmir paplan 3.80 1 ruganyos ágybetét 12.—

1 db atlasz cecmir paplan 4.80 1 nagy szoba szőnyeg 2.50

1 db atlasz selyem paplan 4.80 1 futó szőnyeg 25 krtól feljebb

1 db fodros atlasz selyem 12.— 1 ablak tülpi függöny — 1.80

1 db paplan — — — — — 12.— 1 ablak kengő — — — — — 0.50

1 db jó vázson ágy lepedő 1.30 1 esztorgályozott függöny — — — — — 1.50

1 db jó paplan — — — — — 2.— 1 tartó — — — — — 1.50

1 db finálé ágy pokróc — 1.80 1 ablak eszike függöny — 3.50

1 db gyapjú ágy pokróc 4.50 1 bútor ágyszerkő — — — — — 2.50

1 db jó löpökroc — — — — — 1.70 2 gyapjú ágy és 1 szék — — — — — 11.—

1 db szegett löpökroc 4.50 1 terítő — — — — — 11.—

1 levarrott számszék — 2.30

GICHNER JANOS és TÁRSA

Paplan, matrac és kárpitosára gyárosok, szőnyeg, függöny-ágy- és asztaltartó stb. nagy vállástókban. Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. szám. Árjegyzőket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk. Nem tartós árakat kiserélünk, vagy a pénzt visszadjuk.

ÉN Z T

SORSJEGYEKRE

ÉRTEKPAPIROKRA

(visszatérthető te- szes szériák kisebb részletekben is) bármily összegget igen olcsón ad

KOVÁRY ÁRMİN

bank- és váltóüzlet- osztályosztályok-főlel- árs. 1V. ker. Ferenciek-tere. Gróf Csirák-palota

Útánkösz miatt nagyon megjelünk a SCHAFFER RÓZA névre.

Csakis ezen vedjegygyel valódi.

Szépség gazdagság!!

Szépség hatalom!!

Est a legdrágább kincsét megszerezhetni eddig csakis a

Mme Rosa Schaffer

szerb kir. udvari és kamarai szállítónő, Bécs, I., Kohlmarkt 6. által föltalált és használt szépségcserekek által sikerült.

Poudre ravissante cs. kir. kiz. szab. Minden hölgynek, ki egyszer próbálta, nélkülözhetetlen: a bőrt vaktó fehérré varázsolja és pompás zománca alatt a bőrkülfületek, anyajegyek és himnőhelyek is eltűnnek. — A ráncokat és redőket kisimítja, a káros szépségcserekek által csönöz. Ez az egyetlen puder, melynek használata után mosakodni lehet a nélkül, hogy szencziációs hatása a bőrről eltűnnek. Egy doboz ára 2 ft 50 kr. és 1 ft 50 kr.

Crème ravissante évtizedekkel fiatalit, a bőrt ruganyosabb és simán tartja, esténként minden hölgynek használnia kellene. Egy tégely 1 ft 50 kr.

Eau ravissante megörzi a bőrűdeségét, erősíti és a legkitűnőbb, biztos hatású tolett-víz. Egy üveg ára 2 forint 50 kr.

A Ravissante crême, puder és víz nemzetközi kiállításon nagy arany-éremmel lett kitüntetve. Minden hölgynek, aki részlettel, márványfehér homlokot akar, legjobban ajánlható a cs. kir. szab. homlokföldítő darabonkint 1 ft 50 krtól és a „Savon-Ravissante” kiváló szépségcserekként hölgyek és urak részére, darabonkint 80 krtól. — Schaffer Róza asszony visszavarázsolja az ő „KINOIR”-jával minden megcsúszott hajnak ifjúkori szinét, a legpompásabb szőket, a legnagyobb gesztenyebarnát, a barnosnyerű feketét. A „KINOIR” egyszeri használata elegendő, hogy a szín-örökre szőke, barna vagy fekete maradjon. Semmiféle mosás sem képes az eöf szinárnyalatot eltávolítani és a fejbőr tiszta fehér marad. Egy doboz ára, használati utasítással együtt 1 ft 50 kr. és 5 ft. Valamennyi készítményem csodálatos hatására teljes kezeséget vállalak. Számtalan elismert és köszönő-irat betekinthező a legmagasabb körökben és csak diszkreció miatt nem közölhetők. Központi raktár: ROSA SCHAFFER, Bécs, I., Kohlmarkt 6. szám.

! Magyar tollal írjon minden magyar ember! !

SCHULER JÓZSEF Első magyar acélírótoll és tollszár gyárának kitünő gyártmányai

melyeket hazánkban már mindenütt használnak, felülmúlhatatlanok és jószágunknál fogva angol és más gyártmányokkal teljesen versenyegek.

Különösen ajánlhatók: Dániel Ernőné 544 szám, 530 szám, 532 szám, 408 szám, 450 szám, 155 szám, 255 szám, 1896 szám.

— Minden papírkereskedésben kapható. —

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató. Kezdeté 8 1/2-kor. Pénztárnnyítás 7 1/2-kor. A Mulató 160-ra szellőztetve van.

„Im siebenten Himmel“.

Daljáték Lándau K.-tól, zene Pagin Nándortól. PAGING urral mint vendég a bécsi Theater an der Wien tagja. Továbbá: De Pilippis Danse excentrique. Cécilie de Haay a kitünően idomított kutyalval. ALBACH szalon-duettisták. Ugymint fellépte az összes szerződött művészek és művésznőknek, a kitünő juniusi műsorának.

Nyári-idény helyárák:

I. em. páholy ————— frt 6.—

II. „ „ ————— „ 4.—

Idegenpáholyülés I- sor ————— „ 2.—

Zenehari ülés ————— „ 1.20

Földszinti belépő elővetelben ————— „ .60

„ „ „ a pénztárnál ————— „ .50

Jegyek a nappali pénztárnál és elővetelben Weiss A. nagytőzsde Károly-körút 26.

A mulató villanyos világítása saját gépei által eszközölték; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárok által készítek.

Diszes ingaórák

5 évi jótállás mellett részletfizetésre kaphatók

Polgár Kálmán

órák- és ékszer-üzletében Budapest, Erzsébet-körút 29. sz. Vidékre árjegyzőket bérmentve.

Dívtalos ékszerok.

Zsebórák

Színházak, szórakozó helyek.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerepesi-ut 21.
Csütörtök, 1900. június hó 14-én.
Délután fél 4-kor és este fél 8-kor:
Cumberland, a gondolatolvasó.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

(Budán, a Krisztinavároiban.)
Csütörtök, 1900. június hó 14-én.
Délután 3 órakor, fél helyárakkal:
A Gyurkovics lányok.
Életkép 4 szakaszban. Irta Herceg Ferenc.
Este:
Kapitány kisasszony.
Nagy operette 3 felvonásban. Irta Zell F. Zenéjét szerzerzte Genée Richard.
Kezdete 7¼ órakor.

KISFALUDY SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. június hó 14-én.
A viceadmírális.
Nagy operett 3 felvonásban. Zenéjét szerz. Millöcker Károly. Fordította Makai Emil és Kövesi Albert.
Kezdete 7¼ órakor.

VÁROSLIGETI SZÍNHÖR.

Csütörtök, 1900. június hó 14-én.
Délután 4-kor mérsékelt helyárakkal:
Gróf Monte Christo.
Dráma 5 felvonásban. Irta Dumas S., átdolgozta Krecsányi Ignác.
Este:
Uj Szulamith
vagy: Abszolút Jakab, Jeruzsálem fia.
Kezdete 7¼ órakor.

NÉMETFALDI KIRÁLYI

CARRÉ-CIRKUSZ

Carré Miksa igazgató.
Ma csütörtök, június 14-én urnapján
2 nagy dísz előadás
d. u. 4-kor és este 7¼-órkor.
A délutáni előadásban gyermekeknek az ismert árak.
Többek között fellépnek
Les Hernandez
BORGHETTI-CSTOPORT
„Chirveas iskolalovarnó Carré Katica K. a., valamint a többi művészek és művésznők.
JAPAN RÖZSÁJA.
Nagy japán látványos némajáték 2 részben, ballettel.
Este a teljes árak.
Holnap pénteken, június 15-én este 7¼ órakor első nagy bohóc és komikus előadás, a humor és derűtség estéje.

Van szerencsém a nagy-
érdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy az előnyösen ismert

Baross-kávész

VIII. József-körút 45. sz.
vétel útján tulajdonomba ment át. — Számos látogatást kérve, vagyok
Képes árjegyzékkel
Gruber Károly.

Betegszállító keresek székek és készlet hajtott kocsik.

GYÁR Baumann L. cs. és kir. szabad. tulajdonos Bécs VI., Millergasse 8. legjobb minőség, legjobb szerkezet, ajánlv. orvosi tekintélyektől, cs. és kir. katonai kórházak, polgári kórházak és sanatoriumok szállítója stb. Raktár Budapest: Keleti I. IV. Koronaherceg-utca 17.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

A legfinomabb palacsör
a világhírű pilseni polgári sörfőzde alap. 1842-ben
„pilseni ősforrás”
nevezetű gyártmánya.
Vidékre pasteurizálva küldetik, miáltal 4—6 heti tartósság biztosítva. Budapestben hához szállítva. Rendelvényeket kérjük kizárólag címünkre, mint a magyarországi vezérképviselethez küldeni.
MEZEY és TÁRSA Budapest, IX., Ranolder-utca 4.
TELEFON 58-60.

Polgári kávéház

Buda, III. Lajos-u. 2.

Ma és mindennap fehérmegyel Sárbogárdi **LATOR GYURKA** teljes cigányzenekarával hangversenyez. A n. é. közönség, ösmerősök és jóbarátok látogatását kéri

Kálmán Arthur

kávész.

Zongora-terem és kölcsönző-intézet
A. Thierfelder, Wien, 7/3. Burgasse 71/c.
Legnagyobb zongora, piano-és harmonium-raktár. Készpénz és részletfizetés mellett való eladás.
Ótós kölcsönzést díjak. Képes árjegyzék ingyen.

Graz. Graz.

Hotel „zur goldenen Birne“

a város központjában, a meráni parkkal szemben, a legszebb fekvésű szálló, újonnan kényelmesen berendezve. Villanyvilágítás.
HUTER J., tulajdonos.

Magy. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Zágráb.

Versenyárgyalási hirdetés.
Kereskedelemügyi m. kir. Minister ur Ó Nagyméltósága 1900. évi május hó 5-én 32127/V. szám alatt kelt magas elhatározásával a magy. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetősége központi hivatalának elhelyezése céljából ezek befogadására alkalmas épület létesítését rendelvén el, a magy. kir. államvasutak igazgatóságának 1900. évi május hó 26-án 72065/D. szám alatt kelt rendeletével nyert felhatalmazás alapján alórti üzletvezetőség az érintett épület létesítéséhez szükséges telek megszerzésének biztosítására ezennel nyilvános ajánlati versenyárgyalást hirdet.

A célba vett építkezés után Zágráb sz. kir. főváros központjában létesítendő üzletvezetőségi épület kivételéhez mintegy 670, azaz hatszázhetven, legalább azonban 600, azaz hatszáz □-ösi öszelőterület, illetve egy tagban álló telekre van szükség és a telek fekvésétől megkívánatik, hogy az a rajta emelendő épület helyiségeinek rendeltetéséhez és elhajlhoz képest a kellő térbeli világosságot biztosítsa.

Felhívattok ennélfogva a versenyben résztvenni kívánó telektulajdonosok, hogy a részbeni és 1 koronás bélyeggel felszerelt irásbeli ajánlatokat legkésőbb 1900. évi június hó huszonegyedik napján déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak üzletvezetőségéig Zágráb, Ferenc József-ut 19. címre posta után tértivevény mellett nyújtják be.

Az ajánlat lepecsételve, a borítékra a címzésen kívül még a következő felirattal ellátva nyújtandó be: „Ajánlat 16108/1900. számhoz a zágrábi üzletvezetőségi épülethez szükséges telek ügyében.”

Az ajánlat mellé a felajánlott telek leírása, helyzetrajza 1:2880-hoz léptékben a méretek pontos kitüntetésével, továbbá a vonatkozó telektulajdonosi kivonat, 8 napnál nem régebbi hitelesített alakban, csatolandó. A menziben az ajánlattevő nem maga a telektulajdonos, hanem annak megbízottja volna, ebből minőség, kir. közjegyző által hitelesített külön meghatalmazással egyidejűleg igazolandó; mely meghatalmazásba felveendő az is, hogy a meghatalmazott a felajánlott a megfelelő tki betét is helyrajzi számokkal közelebből és körülírandó telek elidegenítésére, illetve az adó-vételi szerződés megkötésére is felhatalmazott.

Az ajánlott telek vételára □-ölnkénti egységárban és a teljes tétőgát után összegezve számmal és betűkkel kiírva tüntetendő ki, az ajánlatban kijelentendő, miszerint ajánlattevő a jelen pályázat e helyt közzétett feltételeit teljesen ismeri s magát azoknak mindenben aláveti.

Bánatpénzről az ajánlat benyújtását megelőző nap, vagyis 1900. évi június hó huszonegyedik napján déli 12 óráig 3000, azaz háromezer korona készpénzben, vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban a zágrábi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál (Zágráb, Ferenc József-ut 19. szám) letendő.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett tőzsdéi árfolyam szerint számítandók, de névértékben felül számításba nem vétendők.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlatához nem csatolandó.

Az ajánlattevő ajánlatával a versenyárgyalás napjától számított 30, azaz harminc napig, amennyiben a tárgyalás eredményéről korábban nem értesítettek, kötelezettségben marad.

Az elfogadott ajánlat alapján megkötendő adósvételi szerződéssel járó és abból folyó mindenemű köztérheket és költségeket, az illető ajánlattevő mint már eladó szerződés fél, sajátjából viselni tartozandó.

A fent kitett határidőn túl beérkező, valamint a jelen hirdetésben megállapított feltételektől eltérőleg benyújtott, vagy akár hiányosan felszerelt ajánlatok figyelembe vételét nem fogják, s a magy. kir. királyi államvasutak igazgatóságá fennmarjta magának azon jogot, hogy a beérkező ajánlatok között, tekintet nélkül az ajánlott vételára, szabadon válasszhasson, vagy a célnak megfelelő egyéb intézkedéseket tegyen.

Kelt Zágrábban, 1900. június hó 10-ik napján.
A magyar királyi államvasutak zágrábi üzletvezetősége.

Szt.-MARGITSZIGETI gyógyfürdőhely.

A Szt.-Margitszigeti 43.7° C. hővíz kitűnő eredménnyel használhatók mint fürdő, vagy belsőleg mint gyógyszerrel és helyileg a következő kóreltő ellen: közhány, csusz, szabák, idült kötegek, külsértek után föllépett izmák, görvély- és bujakor, máj-, gyomor-, bélbántalmak, idült székrekedés, hólyaghurut, női bántalmak, garat-, gége-, tüdőhurut, hűdések, idegbántalmak. Meglehető sikerrel használhatók a massage, villamos fürdő, hidegvíz- és Kneipp-féle gyógymód. — 135 hold sétákert, tisztá, portmentes levegő és 300 vendégszoba, társalgási- és tekező-terem, posta, telefon, távirda, gyógyszeriar és elismert jó könyha.

Rendelő fürdőorvos **Dr. ÖTVÖS JÓZSEF**, az országos közegészségügyi tanács tagja. — Naponta katoná- és cigányzene. — Hajóközlekedés félóránként; menettírti jegy: hétköznap 20 kr., vasár- és ünnepnap 40 kr. gyermekjegy 10 kr.

Fürdőidény tartama: május 1-től október 1-ig. Május és szeptember hónapokban 30% árensődmény.

Megrendeléseket lakásokra átviszi a Szt.-Margitszigeti gyógyfürdő-felügyelőség Budapest.

Magyar találmány!!

Művészi kivitelű
Aquarell (kézi) festés
fára * fára
Fa-levelező-
lapok,
a legizlésesebb
kivitelben.

Magyar festés!
Magyar fa!
Magyar munka!
10 drb ára 2 kor.

A pénz előleges be-
küldése után

bérmentve.

Megrendelhető a kiadó-
hivatalban.

Egészsen ujj!

Gyűjtőknek meglepetés!

LAKOS NÁNDOR Budapest,

VIII., Külső * *
Kerepesi-ut I. sz.
a) Vízvezetési osztály:
Elvállal és létesít: Szivattyu-telepeket, szélmotor-, benzín-motor és járgány-üzemmel. Kézi-szivattyúk minden kútmélységhez. Fürdő és cset-elberendezések. Kovácsoltvas-, öntöttvas-, ólom- és kőgyag-csővezetékek, parkok, majorok részére. Saját gyártmányú kovácsoltvas-tartányok víz, szesz és festék részére.
b) Gazdasági gép-osztály:
szállít: „Triumph III” sorvetőgépeket, szabad, elevátorokat, szénagyűjtőket, fűkaszókat és aratógépeket. Bakerektákat, szecskavágókat, répvágókat és az összes gazdasági gépeket.
c) Technikai osztály:
szállít: Rugganyta- és kender-tömölket, vízhatlan ponyvákat, gépszijjakat, mérlegeket, olaj- és kenő-anyagokat, valamint az összes technikai alkatrészeket és szerszámokat.
Az összes fenti gyártmányok állandóan készletben raktáron. A legjobb referenciák!
Árjegyzék szivattyúk és vízvezetékekről ingyen és bérmentve, gazdasági gépekről és technikai cikkekről

Selyem fehérneműek

csak saját, legkiválóbb gyártmány, legkellemesebb, legésszerűsebb és legtartósabb alszaru (nem megy össze a kifosztatlan confection méretek szerint).
J. MÜLLER, Eger, (Csehország.)
első selyem fehérnemű-gyár.
Minták stb. ingyen. Legelőszörű alszaru-
rész. Orvosilag ajánlv. **Próbálg 7-korona.**

A 8705. számú

„Kerékváz drótkötélpályákhoz, melynél a futóke-
rekek agyában henger vagy golyós csapág van“
című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának értékesítése céljából magyar gyárosok-
kal öszkekötöttet keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyt ad. — Felvilágosítás nyerhető:

mérnöki és szabadalmi irodájában BUDAPEST,
VII. Kerepesi-ut 44. szám.

Tavaszi és nyári évad 1900.

Valódi brünni szövetek

Egy 3-10 méter hosszú szelvény, ele-
gősebb teljes férfiöltö-
zetre (kabát, mellény és nadrág) ára csak 275, 370, 480 frt jó
6.— és 6.90 frt jobb
7.75 frt finom
8.65 frt legfinomabb
10.— frt legeslegfinomabb
valódi gyap-
jubból
Egy szelvényi szalon-öltönyből 10.— frt-ért, valamint fel-
öltö-szövetet, turistá-lövedet, legfinomabb kamuzsurokat szál-
lít gyári árakon a legjobb hirtelnek és szőlőnek elismert
postó gyártmárk.

Siegel-Imhof Brünnben

Minta ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kiszol-
gálástól keszekedünk.
A magánvevőnek, aki a szöveteket kőszvetlenül a fenti cég-
nél a gyár székhelyén megrendeli, előnyvel járó.

A 9646. számú

„Egynemű alakosdrótból készült drót-
tömlők és kapcsolólat, kötélpályák számára“
című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának értékesítése céljából magyar gyárosokkal öszkekötöttet keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyt ad. — Felvilágosítás nyerhető:

Kálmár J.
mérnöki és szabadalmi irodájában
Budapestben, VII. Kerepesi-ut 44.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonaszolgálati (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

DR. KAJDACS, v. cs. és k. orvos.

Electrotherapiai rendelő intézete

Budapest, Váci-körút 4. sz. I. em. A legelhanyagottabb húgyvesztőgyógyászat, leggyorsabb gyógyhatásúkat, bujkoros sebeket, syphilist, az emfrotézist utóbjait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkeltett és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magóniéseket, nőknél fehér-folyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátrétegek gyógyít a legújabb gyógymód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7-8 óráig Nőknek egy mint férfiaknak külön be és kijárt Külön várótermek.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszolunk; esetleg gyógyszerrel is gondoskodva leszek.

Fontos sérvbajozoknak. SZENZÁCIÓSTALÁLMÁNY

Advertisement for hernia treatment featuring an illustration of a man in pain and text describing the 'GUMMI-különlegességekben' and 'POLLITZER MÓR és FIA'.

GUMMI-különlegességekben. Postal megbízásokkal, rendelvényekkel pontosan és titkosítással... POLLITZER MÓR és FIA... Budapest, Deák Ferenctér 10. - Alapított 1858

Hallatlan árleszállítás.

Bejárók. Történetek az alföldi rablólövélből gr. Ráday korában... Brody: Fehér könyv. Új regény és egyéb dolgozatok... Darwin: Az ember származása és az ivari kiválása... A szabadság vértanaival... Egy szegény ifjú története... A világ vége... A háromszeknyás leány... Mámoriték történetek... Jó madarak...

Advertisement for 'Kwizda Ferenc János' horse medicine, featuring an illustration of a horse and text describing 'Restitutionsfluid'.

Ideg- és nemi betegségek

makacs vér- és bőrbajok, mint gyengeségi állapotok radikális gyógyítására páratlan sikerű gyógyhatású folyadék legmelegebben ajánljuk

Dr. Mitzger Tivadar HIRNEVES HYDRO-ELEKTROTHERAPIAI RENDELŐ-INTÉZET

Budapest. VI. ker., Teréz-körút 44. I. emelet. Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorarium teljes gyógyulás után is fizethető. Rendelés d. e. 8-1-ig d. u. 2-8-ig.

Hóttér diätetikus állatgyógyászati praeparatumal, az ujkor legkiválóbbja.

Hóttér sertéspepora I. és II. szám. Legjobb diätetikus szer az étkezd, tehat a sertések hizásának előmozdításához, orbáncnál különösen bevált. A II. szám használnandó.

Agri-l-táppor lovaknak és szarvasmarháknak. Kitévés pótlék az abrakhoz, hogy az állat egészséges és erős maradjon, vese-, máj-, hólyag- és idegbajoknál használnandó.

A nagy, kir. államvasutak nyári menetrendje.

Large table containing train schedules for Budapest, including departure and arrival times for various routes and stations.

Summary table at the bottom of the page, likely providing key schedule information or contact details.

